

KONJUNKTUUR

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT • ESTONIAN INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCH

1 (188) 2014

Väljaanne KONJUNKTUUR annab
iga kvartali alguses operatiivse
ülevaate olukorrast Eesti majanduses
ja prognoosi lähemaks 3-6 kuuks

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

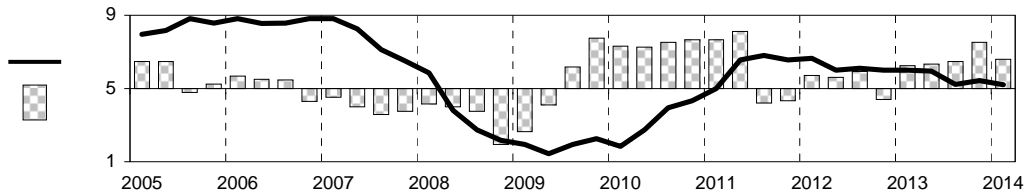
KONJUNKTUUR

NR 1 (188)

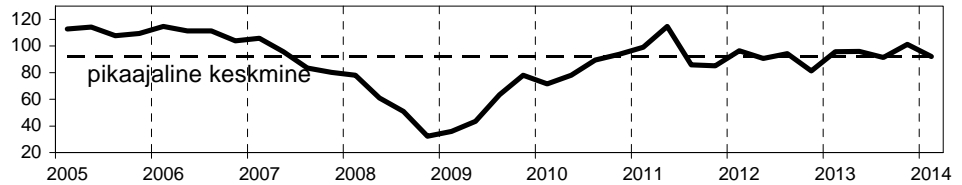
Tallinn
Märts 2014

EKI KONJUNKTUURIINDEKSID: MÄRTS 2014

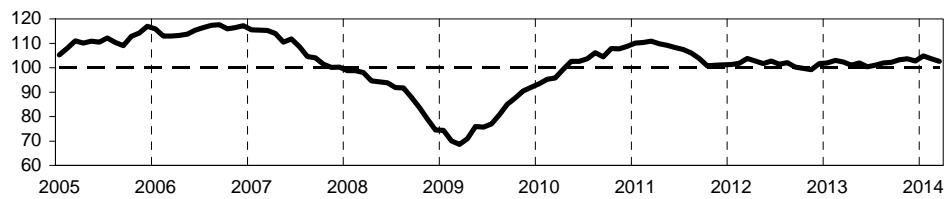
Majanduse hetkeolukord ja ootused (Müncheni IFO meetodika)

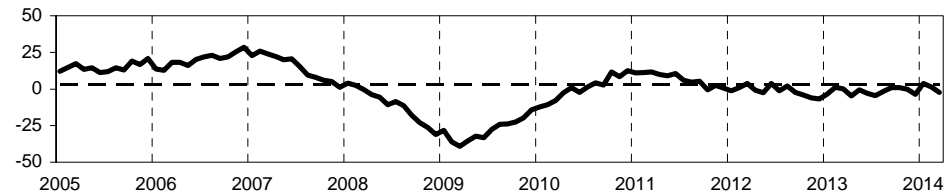
Majanduskliima (Müncheni IFO meetodika)

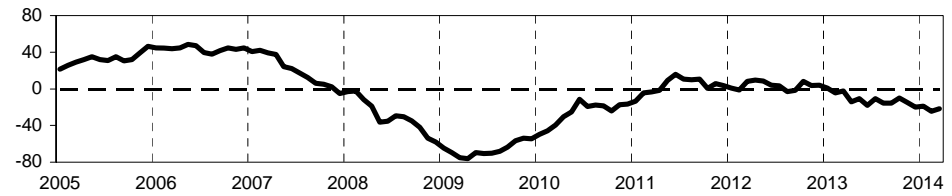
Majandus-usaldusindeks*

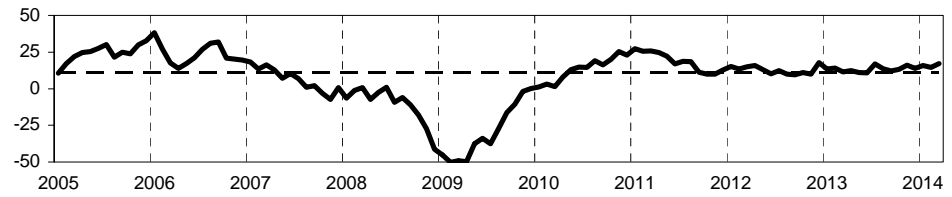
Tööstuse kindlustunde indikaator*

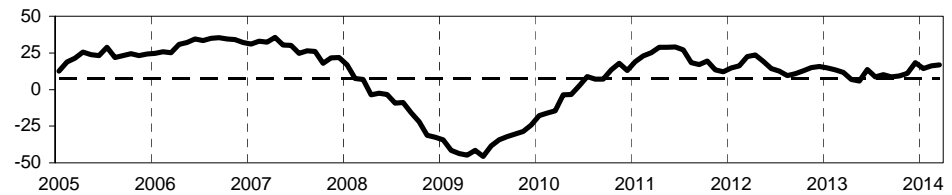
Ehituse kindlustunde indikaator*

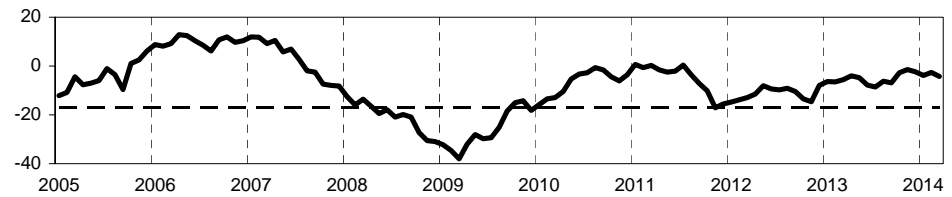
Teeninduse kindlustunde indikaator*

Jaekaubanduse kindlustunde indikaator*

Tarbijate kindlustunde indikaator*

* Euroopa Komisjoni meetodika, sesoonselt silutud aegread

Sisukord

1. Majanduse üldolukord 2014. a märtsis ja 6 kuu pärast (<i>L. Kuum</i>)	4
2. Konjunktuuribaromeetrid: märts 2014	14
2.1. Tööstusbaromeeter (<i>K. Martens</i>)	14
2.2. Ehitusbaromeeter (<i>A. Vanamölder</i>)	23
2.3. Jaekaubandusbaromeeter (<i>P. Aruvee</i>)	30
2.4. Teenindusbaromeeter (<i>T. Vahi</i>)	37
2.5. Tarbijabaromeeter (<i>M. Josing</i>)	47
3. Eesti majandus 2013. aastal (<i>L. Kuum</i>)	53
4. Eesti majandusarengust 1993–2013 ja prognoos 2014 (<i>L. Kuum</i>)	56
5. Eesti majandusprognoos 2014–2017 (<i>L. Kuum</i>)	59
6. EKI toidukorvi maksumus: I kvartal 2014 (<i>V. Vähi</i>)	61
7. Eesti kalaturg ja kalatoodete tarbimine (<i>A. Vanamölder, L. Lepane</i>)	64
8. Elanike huviatus kinnisvarasse investeerida (<i>L. Lepane</i>)	71
9. Toidu hinnatõus ja suhteline hinnatase Eestis võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega 2007–2014 (<i>P. Hein, K. Nittim, M. Viileberg</i>)	74
10. Maailmamajanduse konjunktuur: 2014. a I poolaasta (<i>B. Pulver</i>)	81
Lisa 1 Riikide majandusindikaatorid	84
Lisa 2 Konjunktuuribaromeetrite kindlustunde indikaatorid Euroopa Liidu maades	85

Toimetaja: M. Josing
Kujundus: M. Reiman

Informatsioon: EKI direktor
Marje Josing, tel. 646 6439
19080 Tallinn, Rävåla 6
fax: 668 1240
e-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

1. Majanduse üldolukord 2014. a märtsis ja 6 kuu pärast

Majandusolukord on märtsis rahuldav, väljavaated positiivsed, majanduskliimaindeks pikaajalise keskmise tasemel.

1.1. Majanduse üldolukord on märtsis rahuldav, kuid halvem kui oodati

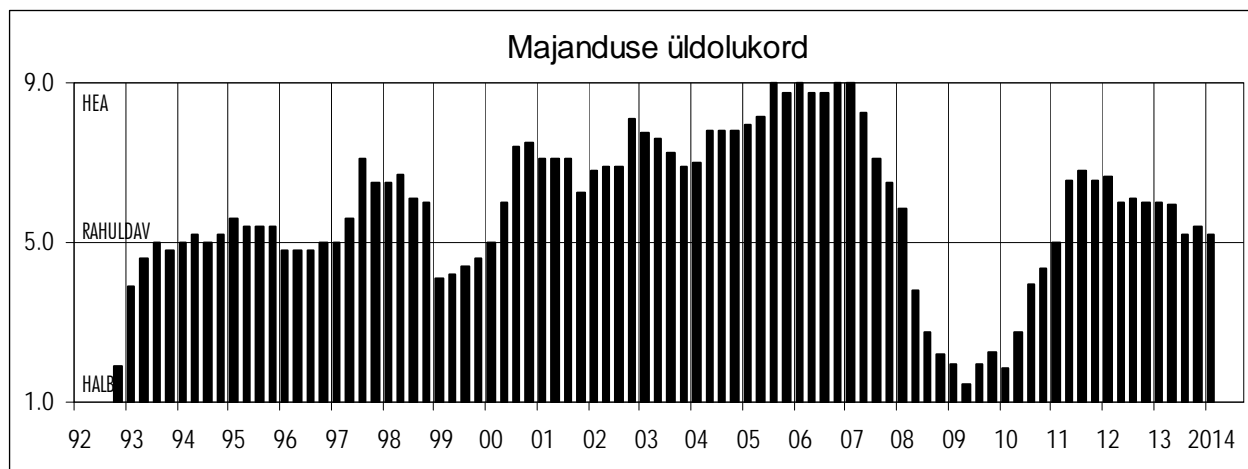
Eesti Konjunkturiinstituudi (EKI) ekspertide paneeli märtsikuu hinnangutest nähtub, et Eesti majanduse hetkeolukord on rahuldav ja ligilähedastelt sama, mis eelmisel vaatlusel 2013. a detsembris. Seega pole detsembri positiivsed ootused eelseisva 6 kuu arengute suhtes esimesel 3 kuul realiseerunud. Võib arvata, et ekspertide hinnanguid märtsis mõjutasid nii lõppenud aasta IV kvartali tagasihoidlikud majandustulemused kui ka Eesti oluliste ekspordipartnerite Soome ja Venemaa majandusolukorra jätkuv halvenemine.

Müncheni Majandusuuringute Instituudi (IFO) veebruari väljaandest N°1/ 2014 aga nähtub, et I kvartali vaatluses osalenud 121 riigi eksperdid on koondina majandusolukorraga nüüd enam rahul kui 3 kuud tagasi. Paranenud on hinnangud nii jooksvale olukorrale kui ka 6 kuu väljavaatele. Maailma majanduskliimaindeks (tuletatud aritmeetilise keskmisena ekspertide hinnangutest hetkeseisule ja olukorrale kuue kuu pärast) on tõusnud 98,6-lt 103,2-le ning ületab indeksi pikaajalist (1998–2013) keskmist (95,5). Maailma majandusolukorra paranemine algas lõppenud aasta keskel ning on kujunenud üsna laiapõhjaliseks (täpsemalt vt ptk 10).

Eesti Konjunkturiinstituudi eksperdid¹ hindasid märtsis Eesti **majanduse üldolukorda** 5,2 punktiga², mis on 0,2 p võrra madalam kui eelmisel vaatlusel 2013. a detsembris. Ekspertide hinnangud jagunesid seejuures järgmiselt (sulgudes jagunemine detsembris).

olukord on hea	15% eksperte (16%)
olukord on rahuldav	75% eksperte (79%)
olukord on halb	10% eksperte (5%)
koondhinnang	5,2 punkti (5,4 p)

Toodust nähtub, et märtsis oli majanduse üldolukorra hinnang üsnagi üksmeelne: kolmveerand eksperte hindas majanduse üldolukorda rahuldavaks. Eeldatavalt lähtuti hindamisel sellest, et mõlemale perioodile on iseloomulik majanduse kriisist taastumise jätkumine, mis toimub aga oodatust aeglasemas tempos. Samas on põhjust arvata, et madal majanduskasv on põhjustatud paljuski lühiajalistest (ühekordsetest) teguritest ning majanduskeskkond paraneb juba I poolaastal. Võrdluseks olgu märgitud, et majanduse hetkeolukorda hinnati Soomes 3,6 punktiga, Rootsis 5,9 p, Lätis 6,2 p ja Venemaal 4,0 punktiga.

¹ Punktid on tuletatud hinnangutest: hea – 9 punkti, rahuldav – 5 punkti, halb – 1 punkt.

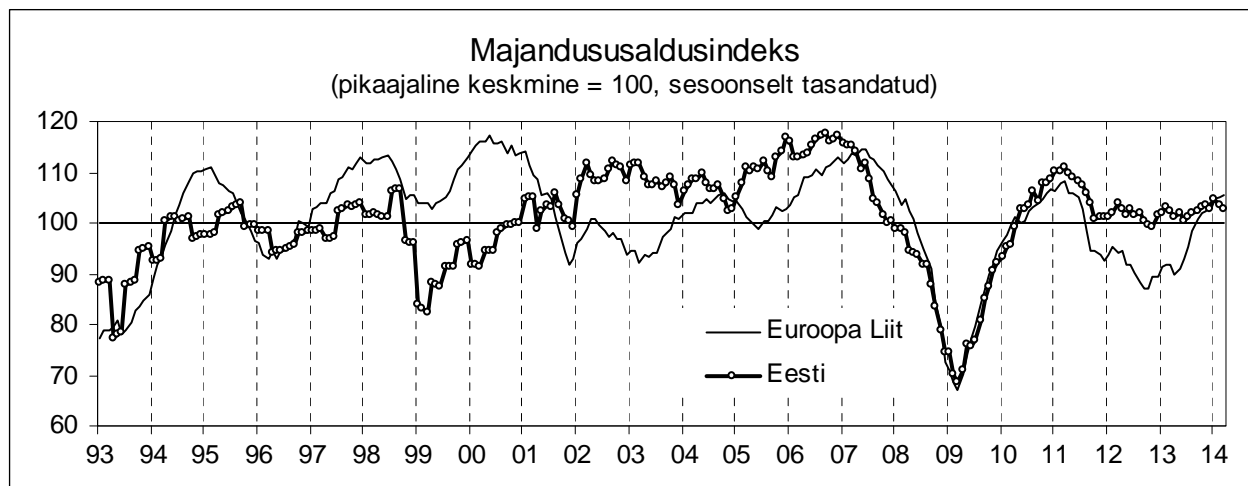
² Ekspertide nimekiri ja majandustesti koondtulemused on toodud peatüki lõpus.

Eesti praeguse majandusolukorra võrdlus **aasta-tagusega** (märts 2013) näitab, et eksperdid hindasid praegust olukorda mõnevõrra kehvemaks. Hinnangud selles võrdluses jagunesid järgnevalt:

olukord on nüüd parem	15% eksperte
olukord on umbes sama	60% eksperte
olukord on nüüd halvem	25% eksperte
Koondhinnang	4,6 punkti

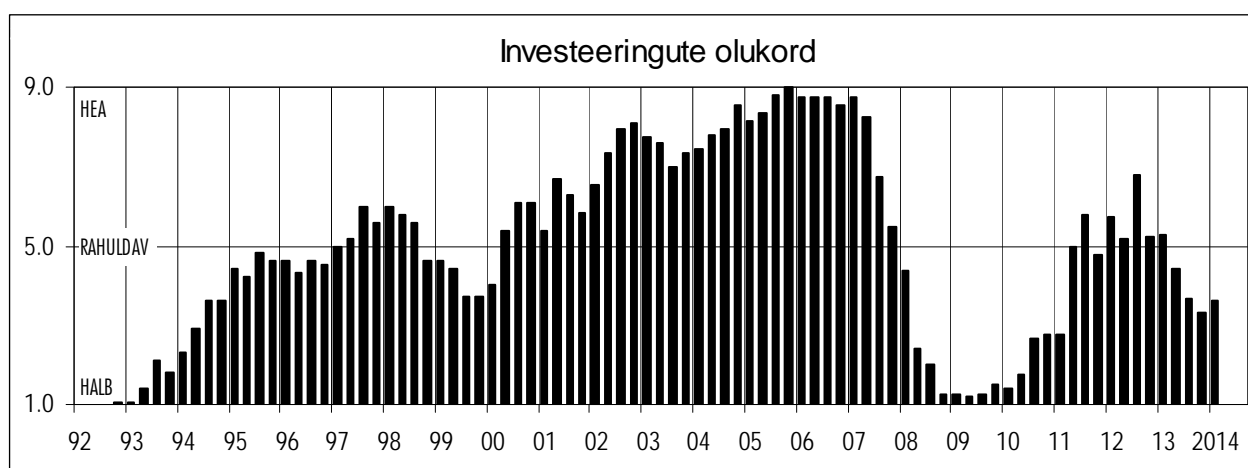
Sama võrdlus investeeringute ja eratarbimise osas andis tulemuseks vastavalt 4,0 ja 6,0 punkti, mis näitab, et majandusolukorra halvenemine on toimunud peamiselt investeeringute arvel.

Ettertuttavalt olgu märgitud, et äriettevõtete ja tarbijate kindlustunnet üldistav **majandusalsaldusindeks**³ (tasandatud) püsis detsembri tasemel, kuid võrreldes veebruariga langes 1,1 p võrra.

Investeeringute olukorda hindasid eksperdid märtsis taas (2013. a II kvartalist alates) ebarahuldavaks ja vaid vähesel määral paremaks kui eelmisel vaatlusel detsembris. Hinnangud märtsis jagunesid järgmiselt (sulgudes detsembri hinnangud):

olukord on hea	5% eksperte (6%)
olukord on rahuldav	55% eksperte (47%)
olukord on halb	40% eksperte (47%)
koondhinnang	3,6 punkti (3,3 p)

³ Majandusalsaldusindeks on koondnäitaja, mis leitakse tööstuse (40%), ehituse (5%), kaubanduse (5%), teeninduse (30%) ja tarbijate (20%) kindlustundeindikaatorite kaalutud keskmisena.

Ebarahuldava hinnangu taga on investeringute mahu võimalik langus või madal kasv, mida võis põhjustada eelkõige riiklike investeringute vähenemine.

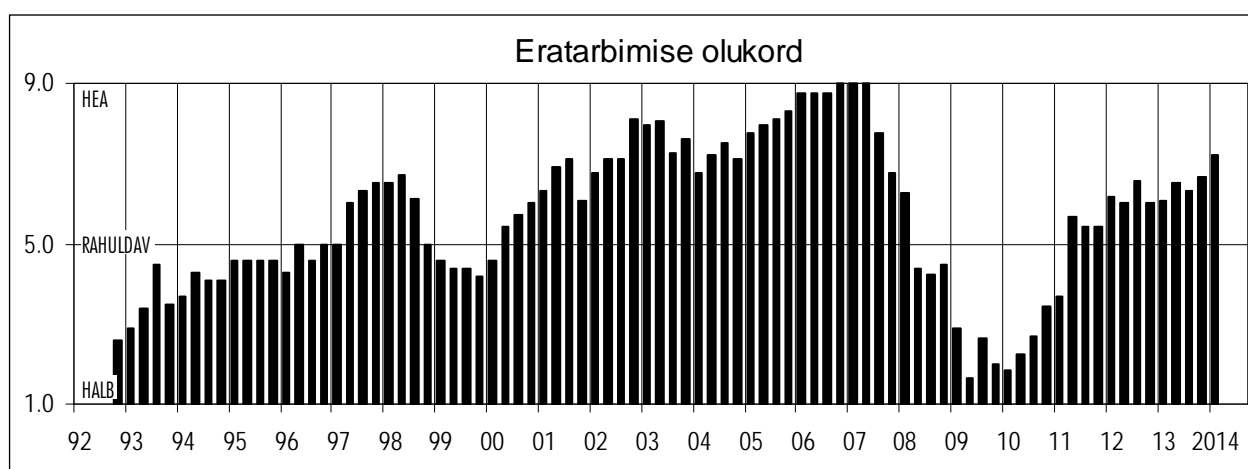
Võrdluseks olgu toodud investeringute olukorra hinnangud meie lähinaabritel: Soome – 1,8 p, Rootsi – 3,7 p, Läti – 5,6 p, Leedu – 5,0 p ja Venemaa – 2,1 p.

Eratarbimine on viimasel 3 aastal jõudsalt arenenud, seda suuresti tänu palkade ja hõive tõusule. Ekspertide grupp hindas märtsis era-

tarbimise olukorda 7,2 punktiga, mis on 0,5 punkti enam kui eelmisel vaatlusel detsembris. Hinnangud jagunesid seejuures järgmiselt (sulgudes detsembri hinnangud):

olukord on hea	55% eksperte (42%)
olukord on rahuldav	45% eksperte (58%)
olukord on halb	0% eksperte (0%)
koondhinnang	7,2 punkti (6,7)

Eratarbimise olukorda hinnati Soomes – 2,6 p, Rootsis – 6,3 p, Lätis – 5,7 p, Leedus – 5,5 p ja Venemaal – 5,2 punktiga.

1.2. Majandusolukord 6 kuu pärast parem, majanduskliimaindeks on pikaajalise keskmise tasemel

Märtsis Eestit külastanud Rahvusvahelise Valuutafondi delegatsiooni hinnangul peaks majanduskasv Eestis nii 2014. aastal kui ka keskpikas väljavaates kiirenema ning jõudma potentsiaalse majanduskasvu (3-3,5%) lähedale. Samas märgitakse ülevaates, et väljavaadet ohustavad endiselt mitmed langusriskid, mis on peamiselt seotud väliskaubandusega. Müncheni IFO veebruari andmetel on Eesti peamiste ekspordipartnerite I poolaasta arenguväljavaated siiski positiivsed: Soome – 7,0 p, Rootsi – 7,7 p, Läti – 6,1 p, Leedu – 8,5 p ja vaid Venemaal olukord mõõdukalt halveneb – 4,4 p.

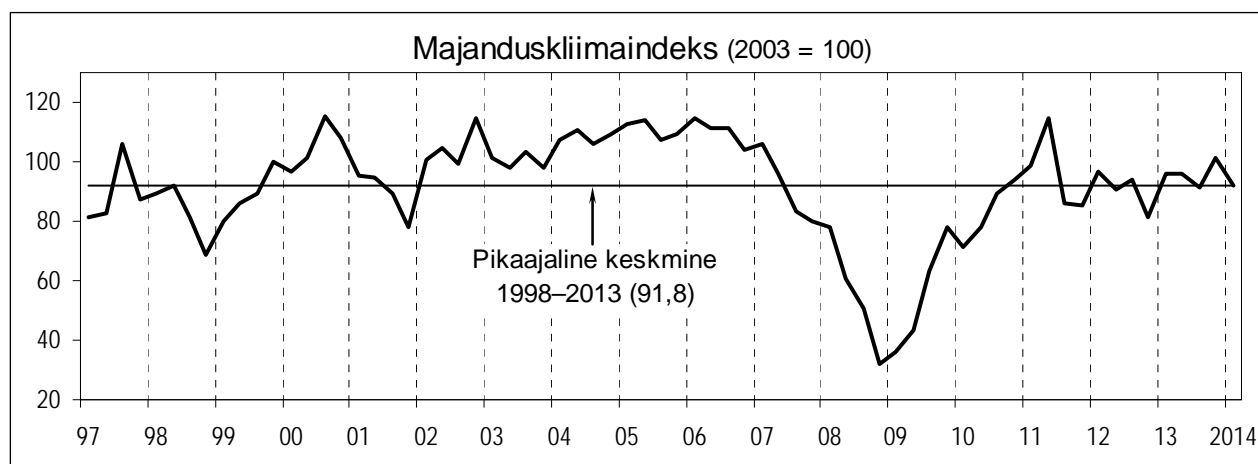
EKI ekspertide ootused majandusolukorra kohta **6 kuu pärast** olid märtsis järgmised (sulgudes detsembri hinnangud):

olukord on siis parem	50% eksperte (68%)
olukord on umbes sama	40% eksperte (26%)
olukord on siis halvem	10% eksperte (6%)
ootused kokku	6,6 punkti (7,5 p)

Toodust nähtub, et detsembriga võrreldes on majanduse üldolukorra paranemisootused mõnevõrra nõrgenenud, kuid püsivad selgelt positiivsel poolel. Vaid 10% eksperte leiab, et olukord võib poole aasta pärast halvem olla.

Tulenevalt mõõdukalt halvenenud hetkeolukorra hinnangust (5,2 p) ja nõrgenenud tulevikootustest (6,6 p) on Eesti **majanduskliima** detsembriga võrreldes halvenenud ning võrdub

nüüd 5,9 punktiga (detsembris 6,5 p). Indeksina väljendatuna on Eesti majanduskliima märtsis 92,2, olles ligilähedane pikaajalisele keskmisele (91,8).

Ekspertide ootused **investeeringute** ja **eratarbimise** arenguväljavaadete suhtes (6 kuu pärast) on samuti positiivsed ja mõnevõrra nõrgenenud.

Olgu märgitud, et detsembris olid ootused investeeringute ja eratarbimise osas vastavalt 6,5 p ja 6,9 p.

Täpsemalt jagunesid ootused märtsis järgmiselt (%):

	investeeringud	eratarbimine
olukord on siis parem	30%	15%
olukord on umbes sama	60%	75%
olukord on siis halvem	10%	10%
ootused kokku	5,8 p	5,2 p

1.3. Väliskaubanduse väljavaated positiivsed, väliskaubandusbilanss aga halveneb

Väliskaubandus on Eesti majanduskasvu oluline ja asendamatu komponent, kuid just väliskaubandusega on seotud ka Eesti arenguväljavaadete ohustavad riskid. IMF hinnangul võivad Soome majanduslangus või Rootsi, Läti, Venemaa oodatust väiksem kasv pidurdada Eesti majanduskasvu väiksema ekspordi või kahanevate välismaiste otseinvesteeringute kaudu.

Märtsi küsitluse kohaselt on EKI eksperdid oma üldhinnangus seda meelt, et lähemal poolaastal võib oodata Eesti väliskaubanduse elavnemist. Täpsemalt jagunesid ootused **ekspordi** ja **impordi** arengute suhtes järgmiselt (%):

	eksport	import
maht on siis suurem	55%	55%
maht on umbes sama	30%	35%
maht on siis väiksem	15%	10%
ootused kokku	6,6 p	6,8 p

Toodust nähtub, et ootused väliskaubanduse arengu suhtes pole siiski kuigivõrd üksmeelsed. Iga kuues ekspert peab võimalikuks ekspordi vähenemist ja iga kolmas ekspert ekspordi püsimumist praegusel tasemel. Võrdluseks olgu märgitud, et eelmisel küsitlusel detsembris olid ekspordi ja impordi arengootused oluliselt tugevamad, vastavalt 7,3 ja 7,5 punkti. Mis puutub Soome ja Rootsisse, siis nende oma eksperdid olid jaanuaris seda meelt, et nii

eksport kui ka import suurenevad eeloleval poolaastal (Soome vastavalt 7,7 ja 5,5 p ning Rootsi vastavalt 7,2 ja 6,8 p).

Kaubavahetusbilansi arengute suhtes domineerib arvamus, et väliskaubavahetuse defitsiit eeloleval 6 kuul suureneb. Hinnangud selles küsimuses jagunesid järgmiselt (sulgudes ootused detsembris):

bilanss on siis parem	10% eksperte (15%)
bilanss on umbes sama	60% eksperte (53%)
bilanss on siis halvem	30% eksperte (32%)
ootused kokku	4,2 punkti

1.4. Hinnatõusu aeglustumine jätkub, intressimäärad püsivad madalad ning aktsiahinnad mõõdukalt tõusevad

Hinnatõus on viimasel 3 aastal Eestis liikunud langustrendil: 2011. a 5,0%, 2012. a 3,9% ja 2013. a 2,8%. Müncheni IFO veebruarikuu väljaandest (WES 1/2014) nähtub, et ekspertide hinnangute kohaselt jätkub 2014. aastal nii Lääne- kui ka Ida-Euroopas mõõdukas inflatsiooni aeglustumine (võrreldes 2013. aastaga): Lääne-Euroopas 1,8-lt 1,6%-le ja Ida-Euroopas 2,2-lt 2,0%-le.

EKI ekspertide paneeli märtsi hinnangute kohaselt on ka Eestis 6 kuu pärast (III kvartalis) hinnatõus aeglasem **kui aasta tagasi samal ajal**. Täpsemalt jagunesid ootused järgmiselt:

inflatsioon on siis kõrgem	29% eksperte
inflatsioon on umbes sama	37% eksperte
inflatsioon on siis madalam	42% eksperte
ootused kokku	4,2 punkti

Olgu märgitud, et inflatsioon eelmise aasta III kvartalis oli 2,8%.

Inflatsiooni oodatavaks tasemeks 2014. aastal prognoosisid eksperdid märtsis 1,78% (prognooside aritmeetiline keskmine).

Laenuintresside taseme suhtes valitseb maailmas arusaam (WES nr 1/2014), et suuri muudatusi käesoleval aastal oodata ei ole, tõenäo-

line on laenuintresside mõõdukas tõus. EKI ekspertide märtsikuu hinnangutest intresside taseme suhtes 6 kuu pärast nähtub sama. Ootused jagunesid järgmiselt (%):

	lühiajalised laenud	pikaajalised laenud
intressimäär on siis kõrgem	15	11
intressimäär on umbes sama	85	89
intressimäär on siis madalam	0	0
ootused kokku	5,6 p	5,4 p

Kodumaiste aktsiahindade võimaliku tõusu suhtes on viimase 3 kuuga ekspertide optimism nõrgenenud. Täpsemalt jagunesid hinnangud märtsis aktsiahindade taseme suhtes 6 kuu pärast järgmiselt (sulgudes detsembri tulemused):

aktsiahinnad on siis kõrgemad	26% (58%)
aktsiahinnad on umbes samad	69% (42%)
aktsiahinnad on siis madalamad	5% (0%)
ootused kokku	5,8 p (7,3 p)

WES nr 1/2014 andmetel olid Müncheni IFO Instituudi uuringus osalenud 121 riigi aktsiahindade tõusootused jaanuaris 6,7 punkti.

1.5. Majandusprobleemide raskusaste on viimase kolmel aastal langenud

Ekspertide märtsikuu hinnangutest nähtub, et majandusarengut takistavad endiselt kõige enam kvalifitseeritud tööjõu puudus (7,2 p),

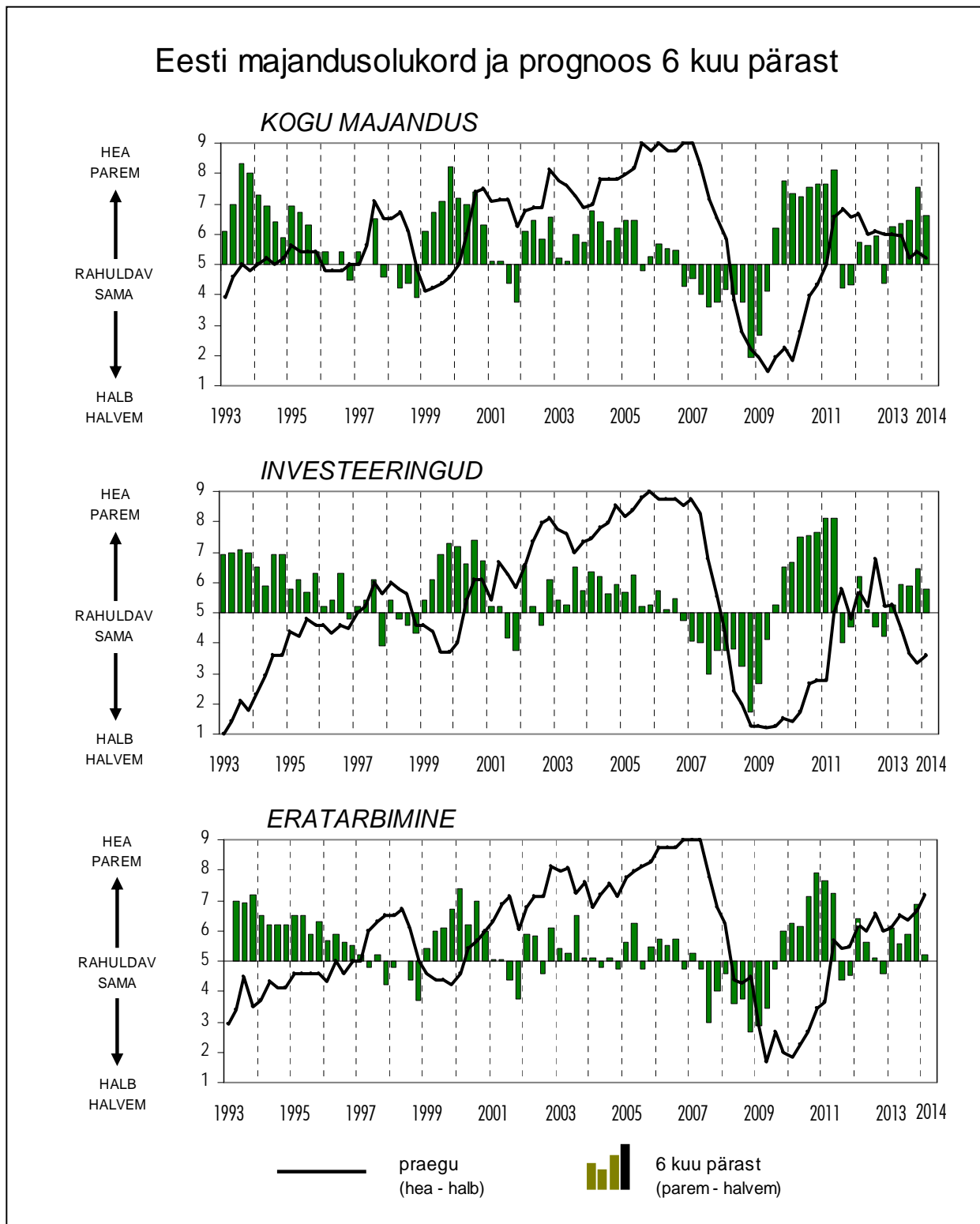
ebapiisav konkurentsivõime (6,2 p) ja nõudluse vähesus (6,2 p). Tabelis võrdluseks toodud 2013. a ja 2012. a märtsi hinnangutest nähtub

aga ka seda, et viimase kolme aastaga on Eesti ees seisvate majandusprobleemide raskusaste mõnevõrra nõrgenenud. Sellest järeldub, et nende probleemidega on tulemuslikult tegeletud. Eriti tuleb märkida tööpuuduse, kapitali vähesuse ja inflatsiooni negatiivse mõju nõrgenemist. Kokku on probleemide raskusaste 3 aastaga **vähenenud 5,1 p võrra**.

Samas on mõned probleemid muutunud ka kaalukamateks: eelkõige kvalifitseeritud tööjõu puudus ja valitsuse tegevuse usaldusväärsus.

Probleem	Probleemi olulisus (max=9)		
	märts 2014	märts 2013	märts 2012
Vähene usaldus valitsuse majanduspoliitika suhtes	3,8	3,0	2,9
Ebapiisav nõudlus	6,2	6,2	6,2
Tööpuudus	3,0	4,7	5,3
Inflatsioon	1,4	3,0	4,5
Rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus	6,2	7,0	6,2
Ekspordibarjäärid	2,6	1,7	2,6
Kvalifitseeritud tööjõu puudus	7,2	7,2	6,2
Eelarve defitsiit	1,4	1,0	1,0
Välisvõlad	1,6	1,5	1,9
Kapitali vähesus	2,8	3,7	4,5
Kokku	36,2	39,0	41,3

Eesti majandusolukord ja prognoos 6 kuu pärast

EKI MAJANDUSTEST – Märts 2014
(20 eksperdi küsitluse koondtulemused, vastuste jagunemine %-des)

Hinnang praegusele majandusolukorrale				
	Hea	Rahuldav	Halb	Hinne
<i>majandus tervikuna</i>	15	75	10	5.2
<i>investeeringute alal</i>	5	55	40	3.6
<i>eratarbimises</i>	55	45	0	7.2
Praegune majandusolukord, võrreldes sellega, mis oli aasta tagasi				
	Parem	Sama	Halvem	Hinne
<i>majandus tervikuna</i>	15	60	25	4.6
<i>investeeringute alal</i>	10	55	35	4.0
<i>eratarbimises</i>	25	75	0	6.0
Hinnang majandusolukorrale 6 kuu pärast				
	Parem	Sama	Halvem	Hinne
<i>majandus tervikuna</i>	50	40	10	6.6
<i>investeeringute alal</i>	30	60	10	5.8
<i>eratarbimises</i>	15	75	10	5.2
Hinnang väliskaubanduse käibele 6 kuu pärast				
	Suurem	Sama	Väiksem	Hinne
<i>eksport</i>	55	30	15	6.6
<i>import</i>	55	35	10	6.8
Hinnang kaubavahetusbilansile 6 kuu pärast				
	Paraneb	Sama	Halvneb	Hinne
	10	60	30	4.2
Hinnang inflatsioonimäärale 6 kuu pärast (võrreldes sama kuuga möödunud aastal)				
	Kõrgem	Sama	Madalam	Hinne
	21	37	42	4.2
Inflatsiooni tase jooksva aastal				1.8%
Hinnang intressimääradele 6 kuu pärast				
	Kõrgem	Sama	Madalam	Hinne
<i>lühiajalised intressid</i>	15	85	0	5.6
<i>pikaajalised intressid</i>	11	89	0	5.4

Hinnang alljärgnevat valuutade kursile euro suhtes praegu				
	üleväärtus tatud	enam- vähem õige	alaväärtus- tatud	Hinne
<i>USD</i>	11	42	47	3.5
<i>GBP</i>	0	95	5	4.8
<i>JPY</i>	5	79	16	4.6
Hinnang USD kursile euro suhtes 6 kuu pärast				
	Kõrgem	Sama	Madalam	Hinne
	47	32	21	6.1
Hinnang kodumaistele aktsiahindadele 6 kuu pärast				
	Kõrgem	Sama	Madalam	Hinne
	26	69	5	5.8
Hinnang majanduse ees seisvate probleemide olulisusele praegu				
	Kõige olulisem	Oluline	Mitte eriti oluline	Hinne
<i>vähene usaldus valitsuse majanduspoliitika suhtes</i>	5	60	35	3.8
<i>ebapiisav nõudlus</i>	40	50	10	6.2
<i>tööpuudus</i>	5	40	55	3.0
<i>inflatsioon</i>	0	10	90	1.4
<i>rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus</i>	30	70	0	6.2
<i>ekspordibarjäärid</i>	0	40	60	2.6
<i>kvalifitseeritud tööjõu puudus</i>	55	45	0	7.2
<i>eelarvedefitsiit</i>	0	10	90	1.4
<i>välisvõlad</i>	0	15	85	1.6
<i>kapitali vähesus</i>	0	45	55	2.8
Majanduskliima				5.9

Eesti Konjunkturiinstituudi küsitluses osalenud eksperdid:

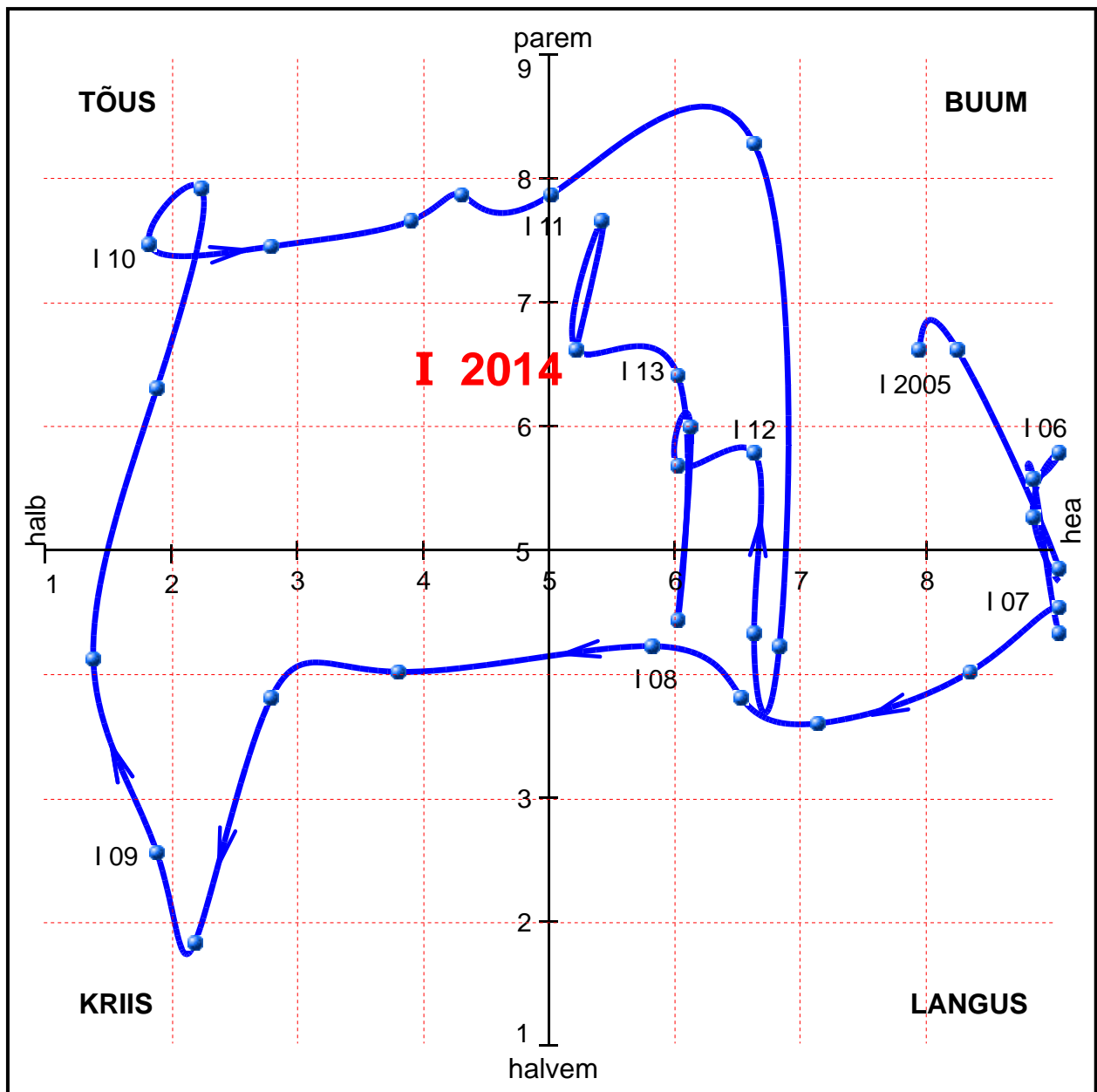
R. Arumäe	M. Kitsing	A. Kuningas	H. Meerits	T. Palm	J. Reiljan	A. Säälk
M. Ivask	A. Kokk	L. Kuum	T. Mertsina	A. Purju	I. Rõtov	H. Vitsur
A. Järvan	K. Kukk	M. Lauri	M. Milder	A. Rehe	A. Saarniit	

EKI MAJANDUSTEST
Eesti olukorra muutumine 2003. a – 2014. a I kvartal
(EKI ekspertide hinnangute alusel)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013				2014
											I	II	III	IV	I
Hinnang praegusele majandusolukorrale											[hea(9) <—> halb(1)]				
<i>majandus tervikuna</i>	7.4	7.6	8.5	8.9	7.7	3.6	1.9	3.2	6.2	6.2	6.0	6.0	5.2	5.4	5.2
<i>investeeringute alal</i>	7.4	7.9	8.6	8.7	7.3	2.5	1.3	2.2	4.6	5.7	5.3	4.4	3.7	3.3	3.6
<i>eratarbimises</i>	7.7	7.2	8.0	8.8	8.1	4.9	2.3	2.6	5.0	6.2	6.1	6.5	6.3	6.7	7.2
Praegune majandusolukord võrreldes sellega, mis oli aasta tagasi											[parem(9) <—> halvem(1)]				
<i>majandus tervikuna</i>	6.2	7.8	8.3	8.0	4.8	1.4	1.4	7.2	8.5	6.5	7.0	5.2	3.7	4.6	4.6
<i>investeeringute alal</i>	6.1	7.3	8.2	7.6	4.8	1.3	1.3	6.1	7.9	6.6	6.9	3.7	2.8	3.1	4.0
<i>tarbimises</i>	7.0	6.7	8.1	8.0	5.8	2.6	1.5	5.2	7.8	7.3	7.1	6.2	5.7	6.1	6.0
Hinnang majandusolukorrale 6 kuu pärast											[parem(9) <—> halvem(1)]				
<i>majandus tervikuna</i>	5.5	6.3	5.7	5.2	4.0	3.5	5.2	7.4	6.1	5.4	6.3	6.3	6.5	7.5	6.6
<i>investeeringute alal</i>	5.7	6.0	5.6	5.2	3.7	3.1	4.6	7.3	6.2	5.0	5.3	6.0	5.9	6.5	5.8
<i>eratarbimises</i>	5.5	4.9	5.5	5.4	4.2	3.6	4.3	6.9	6.0	5.4	6.1	5.6	5.9	6.9	5.2
Hinnang väliskaubanduse käibe 6 kuu pärast											[suurem(9) <—> väiksem(1)]				
<i>eksport</i>	7.8	8.7	8.2	8.2	7.1	5.4	5.7	8.1	6.5	5.6	7.8	6.9	7.3	7.3	6.6
<i>import</i>	7.5	8.0	8.1	8.0	6.6	3.5	4.5	7.8	6.6	6.3	7.4	7.0	7.4	7.5	6.8
Hinnang kaubavahetuse bilansile 6 kuu pärast											[parem(9) <—> halvem(1)]				
	4.8	6.4	6.3	5.8	6.2	7.9	6.7	3.9	3.7	4.6	4.5	4.4	4.2	4.4	4.2
Hinnang inflatsioonimäärale 6 kuu pärast											[kõrgem(9) <—> madalam(1)]				
	6.8	6.1	3.7	4.2	6.1	1.9	3.4	6.3	3.5	4.1	3.0	3.1	2.8	4.3	4.2
Inflatsiooni tase jooksva aastal (%-des)															
	2.9	3.7	3.7	4.1	5.7	8.9	0.1	2.3	4.6	3.8	3.5	3.3	3.3	2.4	1.8
Hinnang intressimäärale 6 kuu pärast											[kõrgem(9) <—> madalam(1)]				
<i>lühiajalised intressid</i>	5.3	6.3	6.4	8.7	8.3	6.4	5.5	5.8	6.3	5.1	5.5	5.2	6.1	5.4	5.6
<i>pikaajalised intressid</i>										4.8	5.5	5.2	6.1	5.4	5.6
Hinnang alljärgnevate valutatude kursile euro suhtes praegu											[üleväärtustatud(9) <—> alaväärtustatud(1)]				
<i>USD</i>										5.7	4.5	4.8	5.0	3.8	3.5
<i>GBP</i>										4.5	4.2	5.2	4.6	4.5	4.8
<i>JPY</i>										5.0	4.5	4.8	4.3	4.5	4.6
Hinnang USD kursile euro suhtes 6 kuu pärast											[kõrgem(9) <—> madalam(1)]				
										5.2	4.5	5.4	5.0	4.8	6.1
Hinnang kodumaistele aktsiahindadele 6 kuu pärast											[kõrgem(9) <—> madalam(1)]				
	6.6	6.8	6.8	5.9	4.9	4.1	5.5	7.0	5.8	6.6	7.9	7.5	6.6	7.3	5.8
Hinnang majanduse ees seisvate probleemide olulisusele praegu											[kõige olulisem(9) <—> mitte eriti oluline(1)]				
<i>vähene usaldus valitsuse majanduspoliitika suhtes</i>	2.9	3.3	2.5	3.0	3.5	4.6	5.0	3.2	2.5	3.0	3.0	3.5	2.9	3.1	3.8
<i>nõudlus</i>	4.6	4.2	3.1	1.5	2.4	6.4	8.1	7.0	6.0	6.3	6.3	6.1	6.3	6.1	6.2
<i>tööpuudus</i>	3.6	3.8	2.8	1.4	1.1	2.0	6.6	7.9	6.5	4.8	4.7	4.2	3.1	3.3	3.0
<i>inflatsioon</i>	1.2	1.5	2.6	4.0	5.6	6.3	1.6	3.6	5.7	4.1	3.0	2.9	3.1	1.8	1.4
<i>rahvusvahelise konkurentsivõime vähesus</i>	6.5	7.1	6.1	5.7	6.5	6.5	6.1	5.9	6.0	6.1	7.0	7.5	7.1	6.7	6.2
<i>eksportibarjäärid</i>	3.9	3.0	2.5	2.1	2.2	1.6	2.7	2.0	2.2	2.4	1.8	2.5	2.3	2.1	2.6
<i>kvalifitseeritud tööjõu puudus</i>	6.8	7.3	8.0	8.6	7.7	5.1	3.6	4.3	6.2	6.7	7.3	6.9	6.7	7.5	7.2
<i>eelarvedefitsiit</i>	1.1	1.2	1.1	1.3	1.1	2.4	5.7	2.4	1.7	1.4	1.0	1.2	1.2	1.2	1.4
<i>välisvõlad</i>	1.6	1.7	2.1	2.4	2.4	2.7	3.2	2.5	2.4	1.9	1.5	1.8	1.6	1.8	1.6
<i>kapitali vähesus</i>	2.2	2.8	2.1	1.4	1.5	4.0	5.8	5.0	3.8	3.7	3.8	3.5	3.9	4.2	2.8
Majanduskliima											[hea(9) <—> halb(1)]				
	6.4	6.9	7.1	7.1	5.8	3.6	3.5	5.3	6.2	5.8	6.1	6.1	5.8	6.5	5.9

EESTI MAJANDUSKELL

(algus 2005. a I kv)

Koostatud Müncheneri IFO meetodika alusel. Näitab riigi majanduskliimat ja selle muutumist neli korda aastas. Majanduskliima indikaatori (punktid kellal) aluseks on ekspertide hinnangud jooksvale olukorrale (horisontaaltelg) ja olukorrale 6 kuu pärast (vertikaaltelg), mõlemad 9 palli süsteemis (9 = max).

2. Konjunktuuribaromeetrid: märts 2014

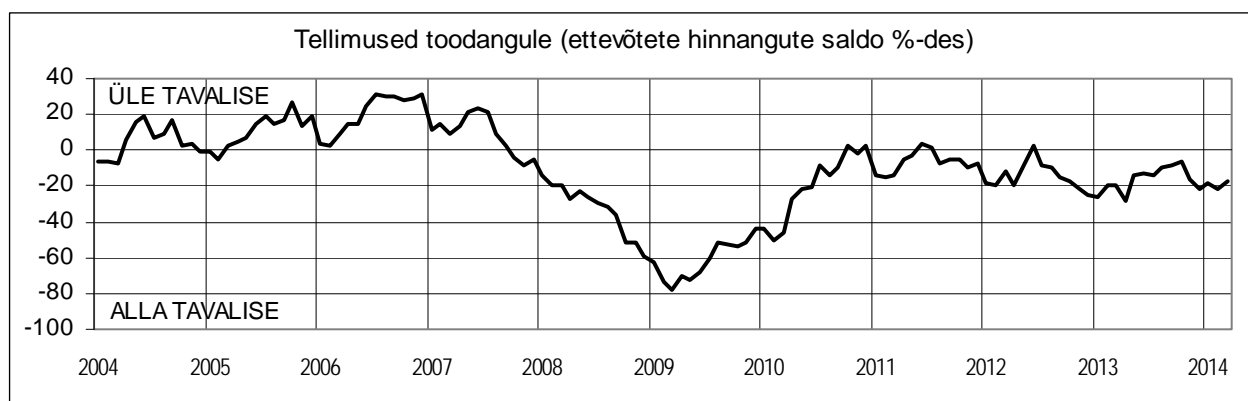
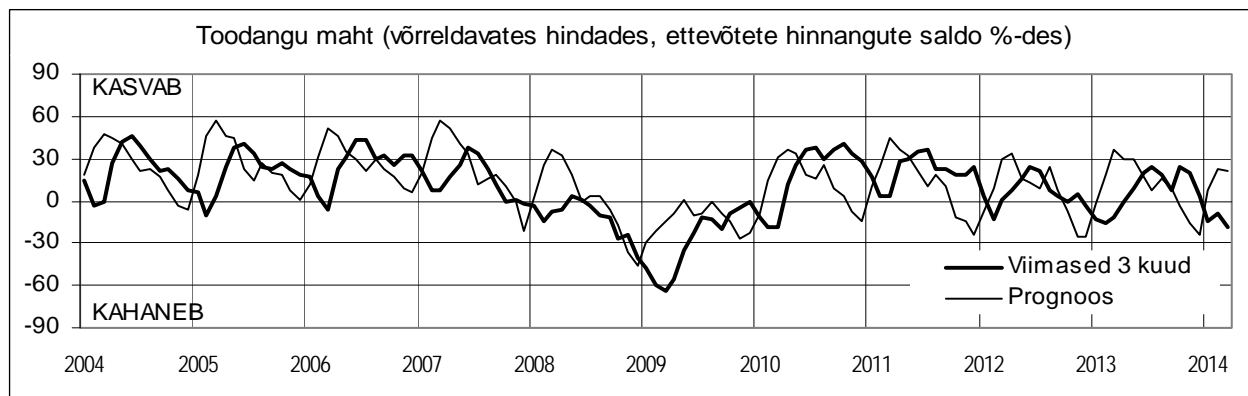
2.1. Tööstusbaromeeter⁴

Tööstusettevõtete kindlustunne on positiivne, seda eelkõige läbi sesoonse turu elavnemise. Pööret turu konjunktuuris paremuse suunas pole toimunud.

Märtsikuu **kindlustunde indikaator**⁵ (+3) on parem kui 3 kuud tagasi, kuid halvem eelmise aasta märtsist. Kindlustunnet mõjutav toodangu mahu prognoos järgnevas 3 kuuks on positiivne, kuid vähem kui antud sesoon eeldaks. Tootmise kasvust järgneval 3 kuul teatas 31% ettevõtteid (3 kuud tagasi 15% ettevõtteid), 10% ettevõtteid (3 kuud tagasi 39%) prognoosib toodangu langust. Ettevõtteid, kes näevad ette tootmise suurendamist, on teistest harudest rohkem puidu- ja keemiatööstuses (mõlemas harus 55%). Hetkeseisu peegeldav nõudlus toodangule püsib tavalisest madalamal tasemel (saldo märtsis -17), suurel määral mõjutab seda välisturu nõudlus. Eksporditellimusi on alla tava-

lise (saldo⁶ märtsis -18; 2011.–2013. a märtsikuu saldode keskmine -15). Valmistoodete varud on pikaajalisel keskmisel tasemel (saldo -4). Järgmisel 3 kuul toodangu müügihinnad veidi tõusevad (saldo +4). Töötajate arv ei muutu.

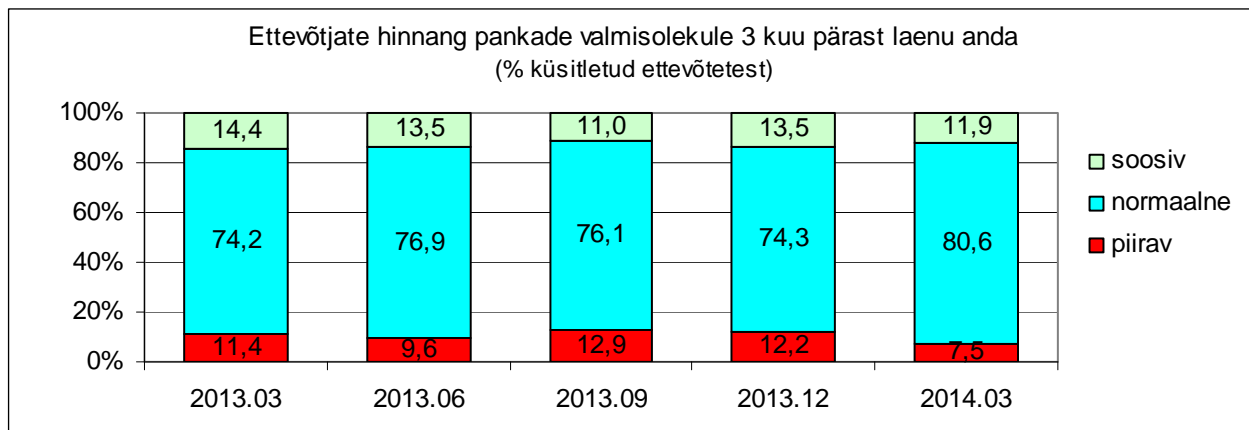
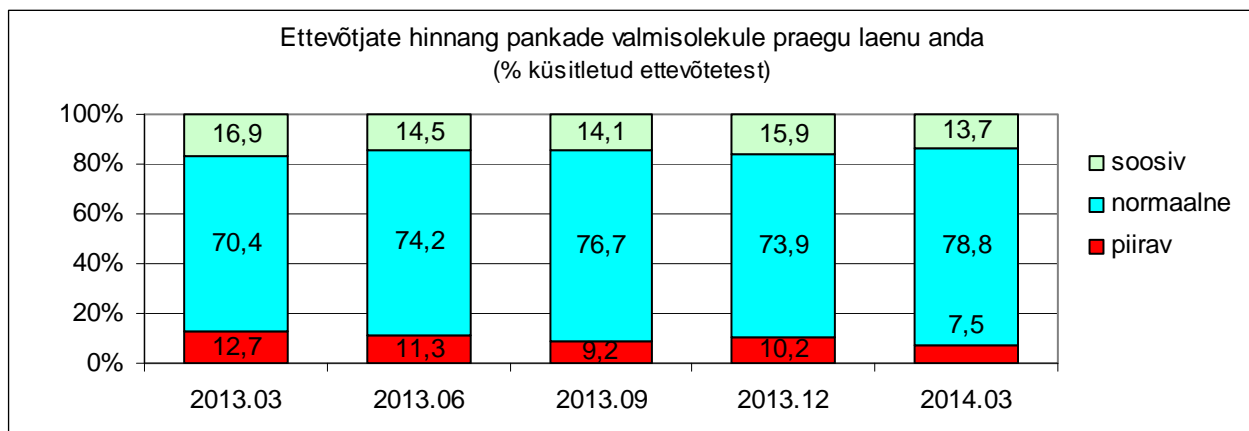
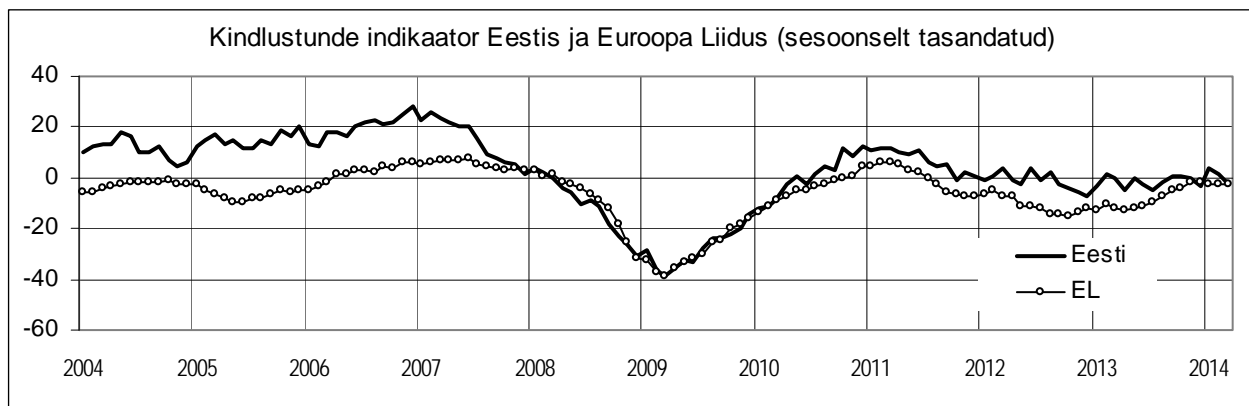
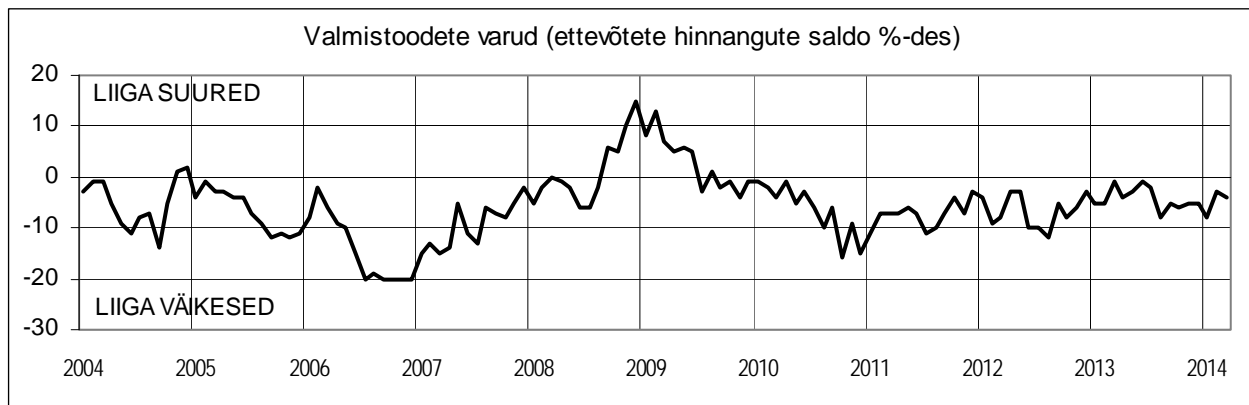
Viimasel 3 kuul toodangu maht vähenes (saldo märtsis -18). Tootmisvõimsuste rakendatus on 70% (2013. a IV kv 74%). Ebapiisav nõudlus on endiselt peamiseks takistuseks tootmise kasvule (märkis 66% ettevõtteid). Vähemal määral takistasid arengut tööjõu puudus (märkis 7% ettevõtteid) ja materjali ning seadmete puudus (märkis 6% ettevõtteid), finantsraskustest teatas 4% ettevõtteid.

⁴ Tööstusbaromeeter on koostatud Eesti Konjunkturiinstituudi poolt Euroopa Komisjoni, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Statistikaameti tellimisel. Märtsikuu baromeeter on koostatud 173 töötleva tööstuse ettevõtte hinnangute alusel.

⁵ Tööstuse kindlustunde indikaator koondab ettevõtete toodangu prognoosi, üldnõudluse ja valmistoodete varu hinnangud.

⁶ Saldod näitavad positiivsete ja negatiivsete vastuste protsentide vahet.

Soodsat laenukeskkonda kinnitavad Eesti Panga tellimusel viimase aasta jooksul Eesti Konjunkturiinstituudi poolt läbiviidud küsitlused. Käesoleva aasta märtsi küsitlus näitas, et suu-

rem osa ettevõteteid (rohkem kui 2/3) hindas laenu saamise võimalust nii praegu kui 3 kuu pärast normaalseks ja 14% ettevõteteid hindas pankade käitumist soosivaks.

Tööstusharude olukord märtsis ja prognoos lähikuudeks on järgmine:

Toiduainete ja jookide tööstus

Kindlustunde indikaator (märtsis +8) on parem kui detsembris, kuid halvem kui aasta tagasi (+12). Ootused eelseisvaks perioodiks (3 kuud) on optimistlikud, rohkem kui pooled ettevõtted (56%) teatasid toodangu mahu kasvust, ülejäänutel tootmine ei muutu. Nõudlus toodangule on endiselt tavapärasest madalam, kuid oluliselt vähemal määral kui 3 kuud tagasi (saldo märtsis -16, detsembris -38). Eksporttellimusi on tavalisest vähem (saldo -4) ja seda toiduainete arvel (joojide eksporttellimused ületavad tavalise taseme märgatavalt). Toodangu müügihinnad tõusevad ja töötajate arv suureneb (mõlema indikaatori saldo +8).

Viimasel 3 kuul tellimused suurenesid ning tagavad 5,1 kuu tootmise (IV kv 4,1 kuud). Toodangu maht jätkas tõusutrendil (saldo +12). Tootmisvõimsuste rakendatus on 3%-punkti kõrgem kui eelmise aasta lõpus (I kv 63%). Ebapiisav nõudlus on põhiliseks takistuseks toodangu mahu kasvule (märkis 73% ettevõteteid).

Tekstiilitootmine

Kindlustunde indikaator tõusis positiivsele poolele (+5) ning on 14 punkti kõrgem kui 3 kuud tagasi ja 2 punkti kõrgem 3 aasta märtsikuude keskmisest. Kindlustunnet tugevdab sise- ja välisturu nõudlus toodangule, mis tõusis tavalisele tasemele (saldo märtsis =0; 2013. a detsembris -13, märtsis -38). Ka toodangu mahu ootused järgmiseks 3 kuuks on optimistlikud. Tootmise suurendamisest teatab 29% ettevõteteid (detsembris 25%), 14% ettevõteteid prognoosib langust (detsembris 38%). Ligi 2/3 tootjaid ei kavatse toodangu müügihindu muuta, kuid tervikuna hinnad langevad (saldo -29). Töötajate arv ei muutu.

Viimasel 3 kuul tellimused oluliselt ei muutunud ning toodangu maht jäi samaks. Haru arengut takistasid võrdselt ebapiisav nõudlus ja tööjõu puudus (märkis 29% ettevõteteid), 14% tootjaid teatas materjali ja seadmete puudusest. Tootmisvõimsuste rakendatus oli 71% (IV kv 86%).

Rõivatootmine

Kindlustunde indikaator on negatiivne (-13) ja halvem viimase 3 aasta märtsikuude keskmisest (-2). Ootused lähimaks 3 kuuks toodangu mahu osas on nõrgemad kui 3 kuud tagasi, sest vähem ettevõteteid teatas tootmise suurendamisest (märtsis 10% ettevõteteid, detsembris 22%). Sise- ja välisturu nõudlus toodangule on alla tavalise taseme (mõlema indikaatori saldo märtsis -20). Valmistoodangu müügihinnad mõõdukalt tõusevad (saldo +10). Töötajate arv väheneb (saldo -10).

Toodangu maht viimasel 3 kuul ei muutunud. Vähene nõudlus on tähtsaimaks toodangu kasvu takistavaks teguriks (märkis 40% ettevõteteid), lisaks selle takistasid arengut tööjõu puudus ja finantsraskused (mõlemat tegurit märkis 20% ettevõteteid).

Nahatööstus

Ettevõtete kindlustunde indikaator tõusis nullile, mis on 20 punkti kõrgem kui detsembris, kuid 20 punkti madalam kui aasta tagasi. Kindlustunnet mõjutav toodangu mahu prognoos lähimaks 3 kuuks on positiivne ning igal kolmandal ettevõttel tootmine suureneb (ülejäanutel ei muutu). Prognoositakse ka eksporttellimuste kasvu (saldo +17). Töötajate arv jääb samaks. Enamus tootjaid (83%) ei kavatse muuta ka toodangu müügihindu.

Toodangu maht viimasel 3 kuul langes, kuid varasemast oluliselt aeglasemas tempos (saldo märtsis -17, eelmise 3 kuu saldode keskmine -41). Vaatamata sellele on ebapiisav nõudlus põhiliseks takistuseks tootmismahu kasvule (märkis 67% ettevõtteid), 17% ettevõtteid teatas materjali ning seadmete puudusest.

Puidutööstus

Haru olukord paranes, seda kinnitab ka märtsikuu kindlustunde indikaator (+15), mis on 20 punkti kõrgem kui 3 kuud tagasi ning peaaegu sama mis aasta tagasi (+12). Hetkeseisu peegeldav tellimuste portfell on tavapärasest õhem, kuid vähemal määral kui IV kvartali lõpus (saldo märtsis -18; 2013. a detsembris -27), sama kehtib ka eksporttellimuste kohta. Eelseisval 3 kuul rohkem kui pooltel ettevõtetel (55%-l) toodangu maht kasvab, ülejäänutel püsib sama. Toodangu müügihinnad tõusevad (saldo +36). Töötajate arv mõõdukalt suureneb (saldo +9).

Viimasel 3 kuul jäi toodangu maht samaks (saldo =0). Tootmisvõimsuste rakendatus ei ole oluliselt muutunud (I kv 80%; 2013. a IV kv 82%). Edasist arengut takistavad tegurid on samad, mis eelmise aasta lõpus, ebapiisav nõudlus on neist tähtsaimaks (teatas 46% ettevõtteid). Lisaks sellele takistavad arengut materjali ning seadmete puudus (teatas 23% ettevõtteid) ja tööjõu puudus (teatas 8% ettevõtteid).

Mööblitootmine

Kindlustunde indikaator landes märtsis miinuspoolele (märtsis -5; 2013. a detsembris +1, märtsis +4) ja põhjuseks on tellimuste vähenemine (saldo märtsis -43; 2013. a detsembris -25). Samal ajal eksporttellimused püsivad detsembrikuu tasemel. Toodangu mahu prognoosid eelseisvaks 3 kuuks püsivad positiivsed, nende järgi tootmine suureneb (saldo märtsis +14; 2013. a detsembris +13). Suurenevad ka eksporttellimused. Valmistoodangu müügihinnad tõusevad (saldo +14). Töötajate arv väheneb.

Viimasel 3 kuul toodangu maht kahanes (saldo -14). Sama kehtib ka ekspordi mahu kohta (saldo -13). Tootmisvõimsuste rakendatus langes 69%-le (VI kv 74%). Ebapiisav nõudlus pidurdas haru arengut kõige rohkem (märkis 50% ettevõtteid). Lisaks sellele pidurdasid tootmise kasvu sobiva tööjõu puudus ja finantsprobleemid (mõlemat tegurit märkis 25% tootjaid).

Paberitööstus

Haru olukord püsib hea, seda näitab märtsi teistest harudest kõrgem kindlustunde indikaator (+33). Tootmismahu prognoos järgnevaks 3 kuuks on parimate hulgas, selle kasvu ootab 43% ettevõtteid (ülejäänutel ei muutu). Suurenevad ka eksporttellimused. Toodangu müügihinnad tõusevad. Prognoositakse ka töötajate arvu kasvu (saldo +14). Märtsikuu sise- ja välisturu nõudlus ületab tavalise taseme (üldsaldo +43).

Ettevõtete detsembri prognoosid täitusid – viimasel 3 kuul liikus toodangu maht tõusutrendil (saldo +29). Sama kehtib ka ekspordi mahu kohta. Tootmisvõimsuste rakendatus oli 78% (2013. a IV kv 69%). Ebapiisav nõudlus on endiselt põhiliseks takistuseks toodangu mahu suurendamisele (märkis 43% tootjaid), materjali ning seadmete puudusest teatas 29% tootjaid.

Trükindus ja salvestite paljundus

Kindlustunde indikaator tõusis +17-le (eelmise 3 kuu saldode keskmine -4). Ootused eelseisvaks 3 kuuks on positiivsed, nende kohaselt toodangu maht suureneb 50%-l ettevõtetel ja 50%-l jääb samaks. Eksporttellimused sel perioodil ei muutu. Toodangu müügihinnad püsivad samal tasemel. Enamus ettevõtteid (83%) ei kavatse töötajate arvu muuta, kuid tervikuna see suureneb (saldo +17). Nõudlus toodangule on tavalisel tasemel, samas eksporttellimusi on tavapärasest vähem (saldo -33).

Viimasel 3 kuul ei ole toodangu maht muutunud (saldo =0). Tootmisvõimsuste rakendatus püsis IV kvartali tasemel (72%). Ebapiisav

nõudlus takistas haru arengut kõige rohkem (märkis 83% ettevõtteid). Lisaks sellele piiras tootmise suurendamist ka tööjõu puudus (märkis 17% ettevõtteid).

Keemiatööstus

Kindlustunde indikaator (märtsis +9) on 29 punkti kõrgem kui 3 kuud tagasi, kuid 18 punkti madalam kui aasta tagasi. Prognoosid toodangu mahu osas on positiivsed, nagu ka eelmise 3 aasta märtsis (saldo märtsis +45; 2011.–2013. a märtsi saldode keskmine +64). Rohkem kui neljandik ettevõtteid (27%) prognoosib suuremaid eksportellimusi. Toodangu väljamüügihindade mõõdukalt langevad (saldo –9). Kõik tootjad teatasid, et ei kavatse töötajate arvu muuta. Samas sise- ja välisturu nõudlus toodangule on alla tavapärase taseme ja seda varasemast suuremal määral (saldo märtsis –18; 2013. a detsembris –10).

Viimasel 3 kuul ei ole toodangu ega ekspordi mahud muutunud (mõlema indikaatori saldo =0). Tootmisvõimsuste rakendus langes 51%-le (2013. a IV kv 68%). Ebapiisav nõudlus oli põhiliseks arengut takistavaks teguriks ning seda märgiti rohkem kui eelmise aasta IV kvartalis (I kv märkis 80% ettevõtteid; 2013. a IV kv 67%), lisaks sellele teatas 10% ettevõtteid materjali ning seadmete puudusest.

Kummi- ja plasttoodete tööstus

Kindlustunde indikaator on tööstusharude märtsikuu madalaim (–22). Nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule on endiselt alla tavalise taseme (saldo märtsis –44, eelmise 3 kuu saldode keskmine –45). Kindlustunnet on mõjutanud ka negatiivsed prognoosid tootmismahu osas lähimaks 3 kuuks. Toodangu langusest teatas 22% ettevõtteid, 11%-l tootmine suureneb (ülejäanutel ei muutu). Kahanevad ka eksportellimused (saldo –18). Valmistoodangu müügihindade ei muutu. Töötajate arv väheneb (saldo –11).

Tellimused vähenesid ning teistest harudest rohkem ettevõtteid teatas toodangu mahu langusest viimasel 3 kuul (saldo –56). Tootmis-

võimsuste rakendus oli 5%-punkti madalam kui eelmise aasta lõpus (I kv 61%). Ebapiisav nõudlus oli ainsaks takistuseks toodangu mahu kasvule (märkis 90% ettevõtteid).

Metalltoodete tööstus

Kindlustunde indikaator muutus positiivseks, ning on nüüd 24 punkti kõrgem kui 3 kuud tagasi, samas 7 punkti madalam aastatagusega võrreldes (märtsis +2; 2013. a detsembris –22, märtsis +9). Suurenes ettevõtete osakaal, kes prognoosivad toodangu mahu kasvu järgmisel 3 kuul (märtsis 35% ettevõtteid, 3 kuud tagasi 11%), tootmise eelseisvast langusest teatas 18% ettevõtteid (3 kuud tagasi 55%). Sise- ja välisturu tellimuste portfelli on tavalisest kõhenem (saldo –25). Järgneval 3 kuul enamus ettevõtteid (76%) ei kavatse toodangu müügihindu muuta, kuid tervikuna hinnad langevad (saldo –12). Töötajate arv mõnevõrra suureneb.

Viimasel 3 kuul tellimused vähenesid ning toodangu maht liikus langustrendil (saldo –24). Tootmisvõimsuste rakendus oli 9%-punkti madalam kui IV kvartalis (I kv 70%). Ebapiisav nõudlus oli olulisimaks teguriks, mis takistas arengut (märkis 79% tootjaid), lisaks sellele teatas 5% tootjaid tööjõu puudusest ja finantsprobleemidest.

Arvutite, elektroonika- ja optikaseadmete tootmine

Märtsikuu kindlustunde indikaator on negatiivne, kuid oluliselt kõrgem kui 3 kuud tagasi ning peaaegu sama, mis aasta tagasi (märtsis –5; 2013. a detsembris –32, märtsis –3). Kõik kindlustunde komponendid on paremad kui eelmise aasta lõpus. Toodangu mahu prognoosid järgnevas 3 kuuks muutusid positiivseks ning on oodata selle kasvu (saldo märtsis +14; 2013. a detsembris –20). Valdav osa tootjaid (86%) ei kavatse muuta töötajate arvu ega ka toodangu müügihindu. Hetkeseisu peegeldav sise- ja välisturu nõudlus toodangule on endiselt tavalisest madalamal tasemel, kuid varasemast vähemal määral (saldo märtsis –29, eelmise 3 kuu saldode keskmine –37).

Viimasel 3 kuul toodangu maht ei muutunud (saldo =0). Tootmisvõimsuste rakendatus püsis eelmise aasta IV kvartali tasemel (73%). Vähene nõudlus oli ainsaks takistuseks tootmise arengule (märkis 83% tootjaid).

Elektriseadmete tootmine

Kindlustunde indikaator püsib negatiivne, kuid on 15 punkti kõrgem kui 3 kuud tagasi, samas 42 punkti madalam kui aasta tagasi (märtsis -10; 2013. a detsembris -25, märtsis +32). Indikaatorit mõjutavad märtsikuu sise- ja välisturu tellimused, mis tõusid tavapärasele tasemele (saldo märtsis =0; 2013. a detsembris -57). Toodangu mahu prognoosid on mõõdukad, nende kohaselt eelseisval 3 kuul jääb tootmine samaks. Toodangu müügihinnad langevad, sellest teatas 29% ettevõtteid. Suurem osa tootjaid (86%) ei kavatse töötajate arvu muuta, kuid tervikuna see väheneb (saldo -14).

Viimasel 3 kuul toodangu maht kahanes (saldo -14). Tootmisvõimsuste rakendatus oli 2%-punkti madalam kui IV kvartalis. Ebapiisav nõudlus oli ainsaks takistuseks toodangu mahu kasvule ja seda märgiti varasemast rohkem (I kv 86% ettevõtteid, IV 67%).

Masinate ja seadmete tootmine

Märtsikuu kindlustunde indikaator (+8) on halvem kui antud sesoonile iseloomulik (2011.–2013. a märtsikuude keskmine +26). Ootuste kohaselt lähimal 3 kuul toodangu maht suureneb, sellest teatas 13% ettevõtteid, 87%-l jääb tootmine samaks. Prognoositakse ka suuremaid ekspordtellimusi (saldo +17). Valmistoodangu müügihinnad ja töötajate arv ei muutu. Märtsikuu tellimuste portfelli on tavalisest kõhnem, kuid varasemast oluliselt vähe- mal määral (saldo märtsis -13, detsembris -29).

Eelmisel 3 kuul toodangu maht vähenes, sellest teatas 25% ettevõtteid, 75%-l jäi tootmine samaks. Tootmisvõimsuste rakendatus oli sama, mis 3 kuud tagasi (70%). Vähene nõudlus on ainsaks tootmise kasvu piiravaks teguriks (märkis 67% ettevõtteid).

Ehitusmaterjalitööstus

Kindlustunde indikaator liikus plusspoolele ning oli peaaegu viimase 3 aasta märtsikuude keskmise tasemel (märtsis +3; 2011.–2013. a märtsikuude keskmine indikaator +1). Kevadkuudeks tehtud toodangu mahu prognoosid on tavapäraselt optimistlikud (märtsis +29, viimase 10 aasta märtsikuude saldode keskmine +45). Ootuste kohaselt lähimal 3 kuul toodangu maht suureneb ja peaaegu samal määral kui aasta tagasi (saldo märtsis +29; 2013. a märtsis +25). Ekspordtellimused oluliselt ei muutu. Ligi neljandik tootjaid kavandab kõrgemaid valmistoodangu müügihindu. Töötajate arv mõnevõrra suureneb (saldo +6). Nii sise- kui välisturu nõudlus toodangule on jätkuvalt tavalisest madalam (saldo märtsis -19; 2013. a detsembris -20).

Viimasel 3 kuul tellimused vähenesid oluliselt ning toodangu maht kahanes, sellest teatas 59% ettevõtteid, vaid 6%-l tootmine suurenes. Tootmisvõimsuste rakendatus oli 12%-punkti madalam kui 3 kuud tagasi (52%). Olulise- maks toodangu kasvu piirajaks oli ebapiisav nõudlus ja seda märgiti varasemast rohkem (I kv märkis 82% ettevõtteid, IV kv 50%), see- vastu tööjõu puudust märgiti vähem (I kv märkis 6% tootjaid, IV kv 33%).

TÖÖSTUSBAROMEETER

(vastuste jagunemine %-des)

Näitaja	2013												2014		
	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03		
Toodangu maht viimase 3 kuu jooksul	suurenes	20,4	24,7	31,6	35,3	37,6	35,7	31,2	38,8	38,3	28,9	21,9	18,3	14,3	
	jäi samaks	48,5	50,0	45,4	49,0	49,0	46,1	44,8	46,1	43,5	46,2	42,4	54,3	53,7	
	vähenes	31,1	25,3	23,0	15,7	13,4	18,2	24,0	15,1	18,2	25,0	35,8	27,5	32,0	
	saldo	-11	-1	9	20	24	18	7	24	20	4	-14	-9	-18	
Tellimused (nõudlus) toodangule praegu	üle tavalise	13,3	9,1	14,5	11,8	10,1	11,7	11,8	14,5	9,0	9,6	6,0	7,8	11,6	
	tavalised	54,6	53,9	57,2	63,4	66,2	66,9	68,0	65,1	65,8	58,3	70,0	62,1	59,6	
	alla tavalise	32,1	37,0	28,3	24,8	23,7	21,4	20,3	20,4	25,2	32,1	24,0	30,1	28,8	
	saldo	-19	-28	-14	-13	-14	-10	-9	-6	-16	-22	-18	-22	-17	
Eksporttellimused toodangule praegu	üle tavalise	14,9	8,6	13,5	11,8	9,7	13,4	13,5	12,2	10,6	8,4	8,0	7,8	11,0	
	tavalised	53,9	55,7	53,9	59,6	66,4	61,3	62,4	61,2	63,1	59,4	65,7	66,7	59,6	
	alla tavalise	31,2	35,7	32,6	28,7	23,9	25,4	24,1	26,6	26,2	32,2	26,3	25,5	29,4	
	saldo	-16	-27	-19	-17	-14	-12	-11	-14	-16	-24	-18	-18	-18	
Valmistoodete varud praegu	liiga suured	10,8	9,2	8,3	9,3	8,8	8,3	9,2	9,2	5,5	8,9	7,1	9,0	9,3	
	piisavad	77,1	78,2	79,9	80,7	80,3	75,2	76,8	75,2	83,6	77,4	78,0	78,5	77,9	
	liiga väikesed	12,1	12,7	11,8	10,0	11,0	16,6	14,1	15,6	11,0	13,7	14,9	12,5	12,9	
	saldo	-1	-4	-3	-1	-2	-8	-5	-6	-5	-5	-8	-3	-4	
Toodangu maht järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	46,3	38,2	38,8	33,1	21,5	31,4	29,0	25,3	15,5	15,0	28,1	35,1	31,5	
	jääb samaks	43,9	52,6	51,3	51,0	64,6	52,9	51,0	45,3	52,9	45,8	50,7	53,3	58,4	
	väheneb	9,8	9,2	9,9	15,9	13,9	15,7	20,0	29,3	31,6	39,2	21,2	11,7	10,1	
	saldo	37	29	29	17	8	16	9	-4	-16	-24	7	23	21	
Toodangu müügihinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad	18,6	15,2	13,1	9,9	12,2	11,0	10,3	8,7	8,4	13,6	16,1	10,4	12,8	
	jäävad samaks	76,7	80,8	81,7	84,1	79,7	81,8	83,2	81,3	81,2	72,1	75,8	80,5	78,5	
	langevad	4,8	4,0	5,2	6,0	8,1	7,1	6,5	10,0	10,4	14,3	8,1	9,1	8,7	
	saldo	14	11	8	4	4	4	4	-1	-2	-1	8	1	4	
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	12,6	11,2	14,4	15,7	13,1	9,2	13,7	14,7	6,5	7,7	8,6	14,3	11,4	
	jääb samaks	79,6	80,9	79,1	75,8	78,6	76,3	73,9	72,7	80,5	79,4	84,1	79,2	77,2	
	väheneb	7,8	7,9	6,5	8,5	8,3	14,5	12,4	12,7	13,0	12,9	7,3	6,5	11,4	
	saldo	5	3	8	7	5	-5	1	2	-7	-5	1	8	0	
KINDLUSTUNDE indikaator	6	2	6	2	-1	5	2	-1	-9	-14	-1	1	3		

TÖÖSTUSBAROMEETER, MÄRTS 2014
(tööstusharude lõikes ettevõtete vastuste jagunemine %-des)

Näitaja	Toidu- ainete tootmine	Joogi- tootmine	Tekstiili- tootmine	Rõiva- tootmine	Naaha- tootmine	Puidu- tootmine	Paberi- tootmine	Keemia- tootmine	Kummi- ja plast- tootmine	Ehitus- materjali- tootmine	Metalli- tootmine	Elektrio- nika- ja optika- tootmine	Elektri- seadmete tootmine	Masinate ja seadmete tootmine	Moobili- tootmine	Trükindus ja salvestiste pajundus	Kogu tööstus
Toodangu maht	33,3	28,6	28,6	30,0	0,0	9,1	28,6	27,3	11,1	5,9	11,8	14,3	14,3	0,0	28,6	33,3	14,3
viimase 3 kuu jooksul																	
jääb samaks	55,6	28,6	42,9	40,0	83,3	81,8	71,4	45,5	22,2	35,3	52,9	71,4	57,1	75,0	28,6	33,3	53,7
väheneb	11,1	42,9	28,6	30,0	16,7	9,1	0,0	27,3	66,7	58,8	35,3	14,3	28,6	25,0	42,9	33,3	32,0
saldo	22	-14	0	0	-17	0	29	0	-56	-53	-24	0	-14	-25	-14	0	-18
Tellimused (nõudlus)	5,6	28,6	14,3	10,0	0,0	0,0	42,9	9,1	11,1	12,5	12,5	0,0	28,6	12,5	14,3	16,7	11,6
toodangule praegu																	
täieliselt	61,1	57,1	71,4	60,0	50,0	81,8	57,1	63,6	33,3	56,3	50,0	71,4	42,9	62,5	28,6	66,7	59,6
alla täieliselt	33,3	14,3	14,3	30,0	50,0	18,2	0,0	27,3	55,6	31,3	37,5	28,6	28,6	25,0	57,1	16,7	28,8
saldo	-28	14	0	-20	-50	-18	43	-18	-44	-19	-25	-29	0	-13	-43	0	-17
Eksporditellimused	5,9	42,9	14,3	20,0	0,0	0,0	33,3	9,1	11,1	0,0	5,9	0,0	28,6	14,3	42,9	0,0	11,0
toodangule praegu																	
täieliselt	64,7	57,1	71,4	40,0	50,0	72,7	66,7	54,6	33,3	90,9	58,8	83,3	42,9	57,1	0,0	66,7	59,6
alla täieliselt	29,4	0,0	14,3	40,0	50,0	27,3	0,0	36,4	55,6	9,1	35,3	16,7	28,6	28,6	57,1	33,3	29,4
saldo	-24	43	0	-20	-50	-27	33	-27	-44	-9	-29	-17	0	-14	-14	-33	-18
Valmistoodete varud	22,2	14,3	28,6	10,0	0,0	0,0	0,0	9,1	22,2	12,5	6,3	0,0	28,6	0,0	0,0	0,0	9,3
praegu																	
põlvavad	72,2	85,7	42,9	80,0	83,3	90,9	85,7	81,8	66,7	75,0	75,0	100,0	71,4	75,0	85,7	100,0	77,9
liiga väikesed	5,6	0,0	28,6	10,0	16,7	9,1	14,3	9,1	11,1	12,5	18,8	0,0	0,0	25,0	14,3	0,0	12,9
saldo	17	14	0	0	-17	-9	-14	0	11	0	-13	0	29	-25	-14	0	-4
Toodangu maht	38,9	100,0	28,6	10,0	33,3	54,6	42,9	54,6	11,1	35,3	35,3	28,6	14,3	12,5	28,6	50,0	31,5
järgneva 3 kuu jooksul																	
jääb samaks	61,1	0,0	57,1	60,0	66,7	45,5	57,1	36,4	66,7	58,8	47,1	57,1	71,4	87,5	57,1	50,0	58,4
väheneb	0,0	0,0	14,3	30,0	0,0	0,0	0,0	9,1	22,2	5,9	17,7	14,3	14,3	0,0	14,3	0,0	10,1
saldo	39	100	14	-20	33	55	43	45	-11	29	18	14	0	13	14	50	21
Toodangu müüginimnad	16,7	0,0	0,0	20,0	16,7	36,4	42,9	9,1	11,1	23,5	5,9	0,0	0,0	0,0	14,3	0,0	12,8
järgneva 3 kuu jooksul																	
langevad	77,8	100,0	71,4	70,0	83,3	63,6	57,1	72,7	77,8	70,6	76,5	85,7	71,4	100,0	85,7	100,0	78,5
saldo	5,6	0,0	28,6	10,0	0,0	0,0	0,0	18,2	11,1	5,9	17,7	14,3	28,6	0,0	0,0	0,0	8,7
Töötajate arv	11	0	-29	10	17	36	43	-9	0	18	-12	-14	-29	0	14	0	4
järgneva 3 kuu jooksul																	
suureneb	11,1	33,3	28,6	10,0	0,0	18,2	14,3	0,0	11,1	11,8	17,7	0,0	0,0	12,5	14,3	16,7	11,4
väheneb	77,8	66,7	42,9	70,0	100,0	72,7	85,7	100,0	66,7	82,4	70,6	85,7	85,7	75,0	42,9	83,3	77,2
saldo	11,1	0,0	28,6	20,0	0,0	9,1	0,0	0,0	22,2	5,9	11,8	14,3	14,3	12,5	42,9	0,0	11,4
KINDLUSTUNDE indikaator	0	33	0	-10	0	9	14	0	-11	6	6	-14	-14	0	-29	17	0
viimase 3 kuu jooksul																	
suureneb	-2	33	5	-13	0	15	33	9	-22	3	2	-5	-10	8	-5	17	3
väheneb																	
saldo																	

TÖÖSTUSBAROMEETER 1993–2014
(saldod %-des)

Näitaja	1993 - 2014			2013										2014			
	min	kesk	max	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	
Toodangu maht viimase 3 kuu jooksul	saldo	-64	13	47	-11	-1	9	20	24	18	7	24	20	4	-14	-9	-18
Tellimused (nõudlus) toodangule praegu	saldo	-78	-7	31	-19	-28	-14	-13	-14	-10	-9	-6	-16	-22	-18	-22	-17
Eksporttellimused toodangule praegu	saldo	-71	-9	24	-16	-27	-19	-17	-14	-12	-11	-14	-16	-24	-18	-18	-18
Valmistoodete varud praegu	saldo	-20	-4	15	-1	-4	-3	-1	-2	-8	-5	-6	-5	-5	-8	-3	-4
Toodangu maht järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-46	16	57	37	29	29	17	8	16	9	-4	-16	-24	7	23	21
Toodangu müügi-hinnad järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-35	11	53	14	11	8	4	4	4	4	-1	-2	-1	8	1	4
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-47	-1	21	5	3	8	7	5	-5	1	2	-7	-5	1	8	0
Toodangu kasvu piiravad praegu (%)																	
mitte miski		1	12	22	x	14	x	x	12	x	x	12	x	x	15	x	x
ebapiisav nõudlus		16	54	85	x	63	x	x	60	x	x	54	x	x	66	x	x
tööjõu puudus		1	17	44	x	10	x	x	17	x	x	19	x	x	7	x	x
materjali/seadmete puudus		0	11	21	x	6	x	x	3	x	x	5	x	x	6	x	x
finantsprobleemid		0	6	16	x	3	x	x	2	x	x	3	x	x	4	x	x
muu		0	4	18	x	5	x	x	6	x	x	6	x	x	1	x	x
Tootmisvõimsuste piisavus	saldo	-22	8	47	x	17	x	x	11	x	x	5	x	x	16	x	x
Olemasolevad tellimused tagavad tootmise	kuu	2,8	4,3	8,0	x	3,0	x	x	3,1	x	x	3,1	x	x	3,5	x	x
Tellimused viimase 3 kuu jooksul	saldo	-51	11	48	x	-7	x	x	22	x	x	13	x	x	-15	x	x
Eksporttellimused järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-32	14	43	x	18	x	x	10	x	x	-7	x	x	12	x	x
Tootmisvõimsuste rakendatuse tase praegu	%	57	72	80	x	70	x	x	73	x	x	74	x	x	70	x	x
Ettevõtte konkurentsivõime Eesti turul viimase 3 kuu jooksul	saldo	2	13	29	x	8	x	x	8	x	x	7	x	x	12	x	x
Ettevõtte konkurentsivõime EL turul viimase 3 kuu jooksul	saldo	-10	8	25	x	7	x	x	2	x	x	4	x	x	4	x	x
Ettevõtte konkurentsivõime mujal väliseturul viimase 3 kuu jooksul	saldo	-13	5	33	x	4	x	x	6	x	x	0	x	x	6	x	x
Ekspordi maht viimase 3 kuu jooksul	saldo	-37	10	33	x	-3	x	x	13	x	x	14	x	x	-4	x	x
Ekspordi osakaal toodangus	%	44	57	68	x	66	x	x	67	x	x	68	x	x	67	x	x
KINDLUSTUNDE indikaator		-40	4	27	6	2	6	2	-1	5	2	-1	-9	-14	-1	1	3

2.2. Ehitusbaromeeter⁷

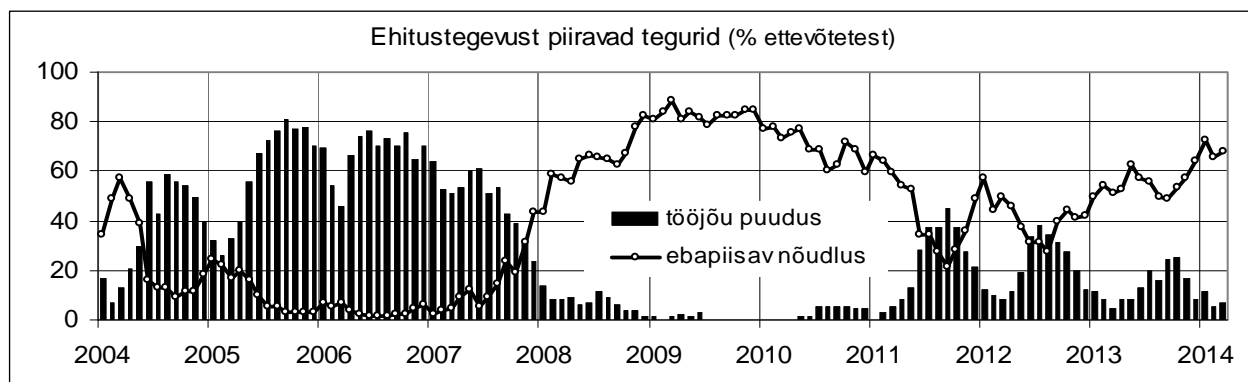
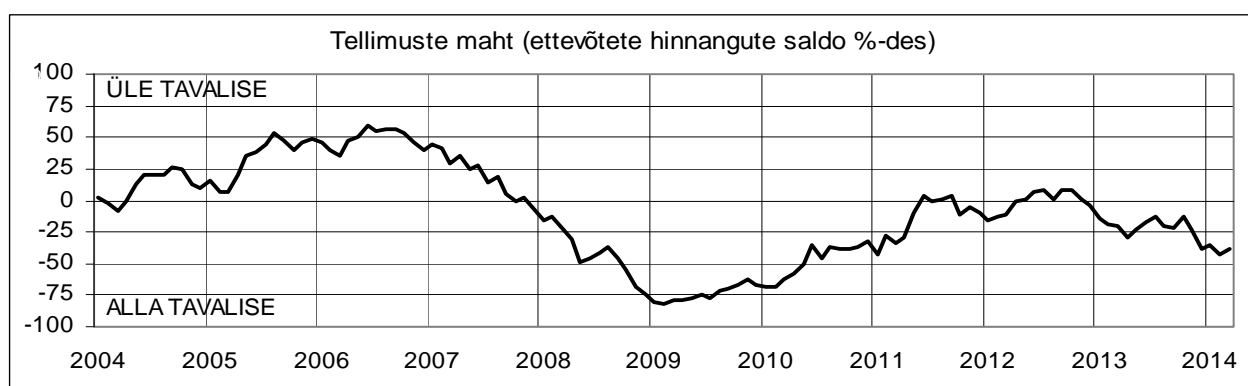
Ehitusettevõtete kindlustunde indikaator püsib tellimuste vähesuse tõttu madalseisus (–20), kuid võrreldes eelmiste kuudega on olukord veidi parem.

Ehitusettevõtete kindlustunde⁸ (–20) on madal-seisus, kuid veidi parem kui eelmisel 3 kuul (keskmiselt –31). Kindlustunde väikest paranemist võimaldas positiivne nihe tellimuste seisu osas ja töötajate arvu vähenemise peatumine. Märtsis oli ligi pooltel ettevõtetel (48%-l) tellimusi tavalisel määral, 7%-l tavalisest enam ja 45%-l tavalisest vähem (saldo⁹ –38, veebruaris –43, detsembris –38). Lähikuudel töötajate arv 16%-l ettevõtetel suureneb, 19%-l vähe-neb, kuid ehitustöötajate arvu vähenemine on tervikuna peatumas.

Tellimusi oli ettevõtetel I kvartali algul keskmiselt 2,9 kuuks, s.o lühemaks ajaks kui eelmisel aastal samal ajal (3,2 kuuks), seejuures on olukord eelmise aasta algusest halvem just rajatiste osas. Ehitusvõimsuste rakendatuse aste (67%) on tervikuna peaaegu samal tasemel kui aasta tagasi (69%), kuid samuti rajatiste ehituses aastatagusest madalam.

I kvartalis ehitustööde maht vähenes (saldo –22). Peamine ehitustegevust piirav tegur, ebapiisav nõudlus, mõjutab 68% ettevõtteid, 7%-l ettevõtetel on probleeme tööjõu leidmisega. Eesti Panga tellimusel läbi viidud laenukeskkonna alane küsitlus näitas, et ehitusettevõtete võimalused pangalaenu saamiseks on nii praegu kui eeldatavasti ka 3 kuu pärast normaalsed, võrreldes eelmise aastaga on olukord paranenud.

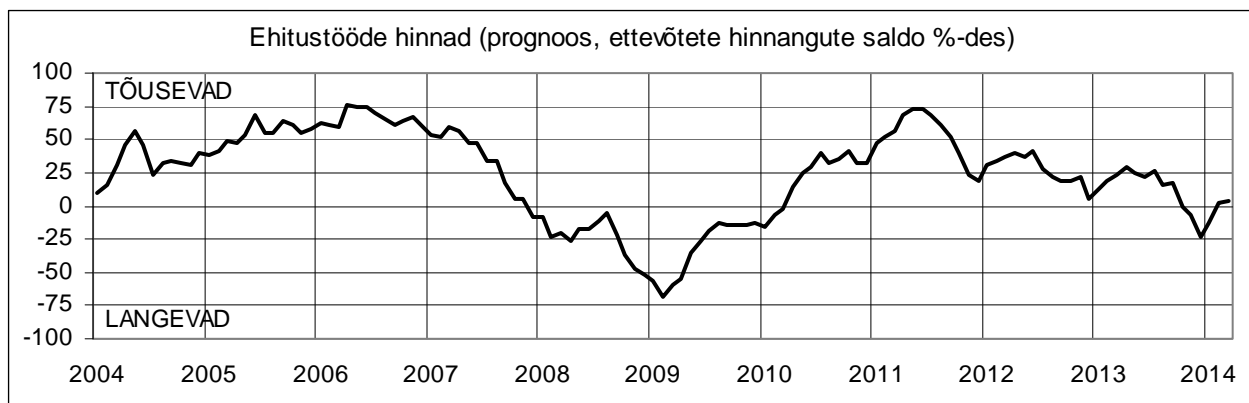
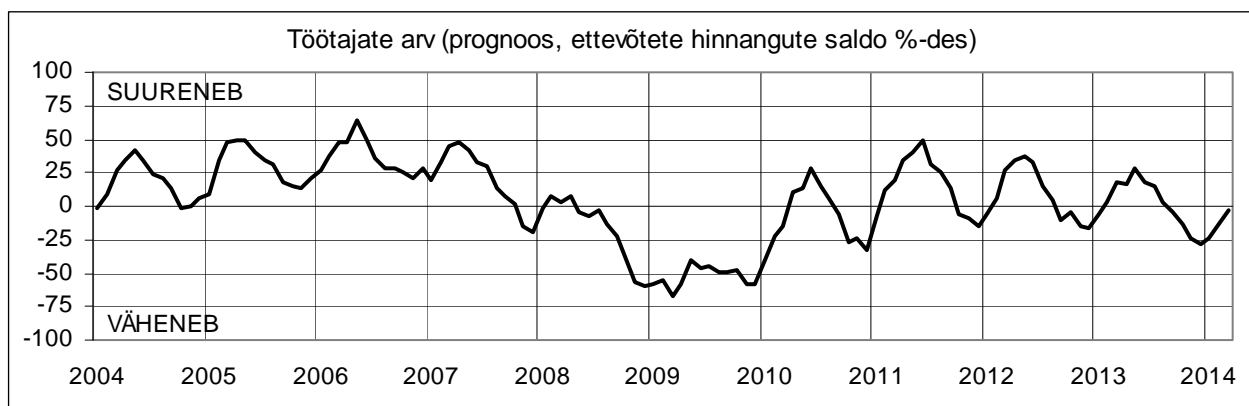
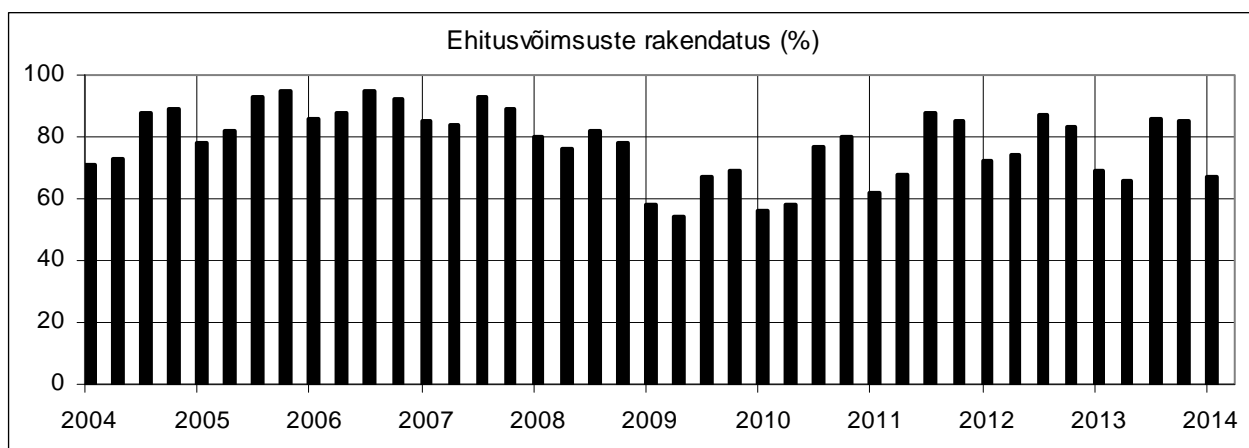
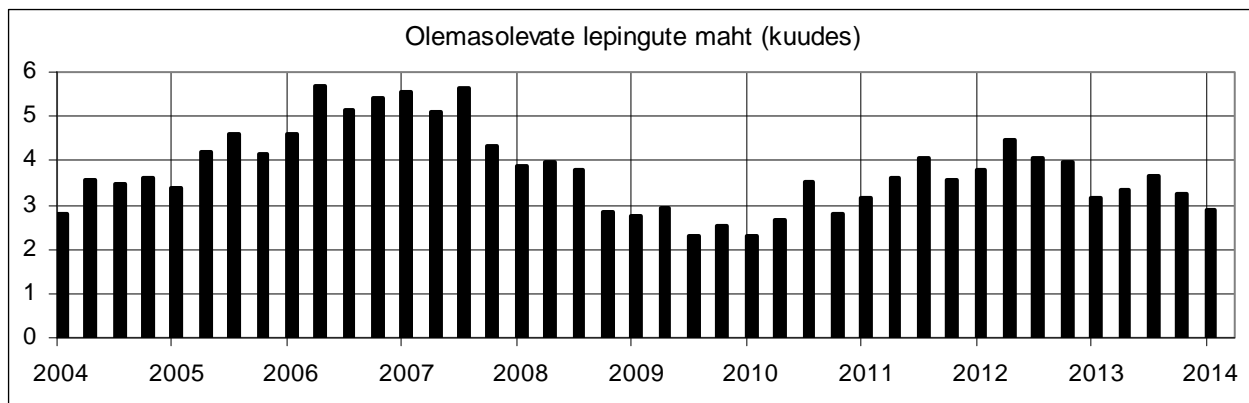
Järgmisel 3 kuul hakkab töömaht jälle kasvama, kuid prognoosid on mõnevõrra madalamad kui eelmisel aastal samal ajal (saldo +23, märtsis 2013 +29). Enamik ettevõtteid (69%) kavatses lähikuudel säilitada senise hinnataseme, kuid 13% peab vajalikuks hindu langetada ja 18% kavatses hinnataset tõsta.

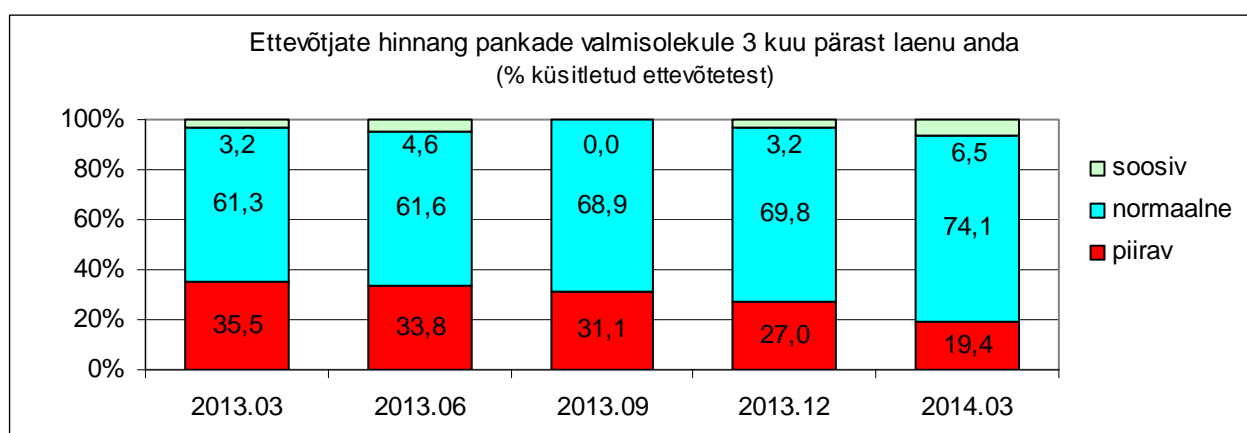
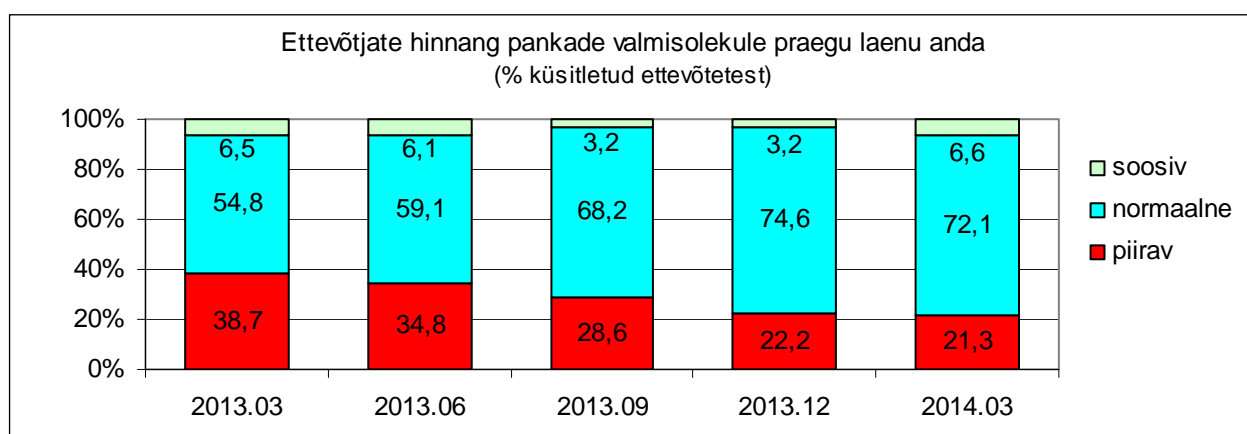
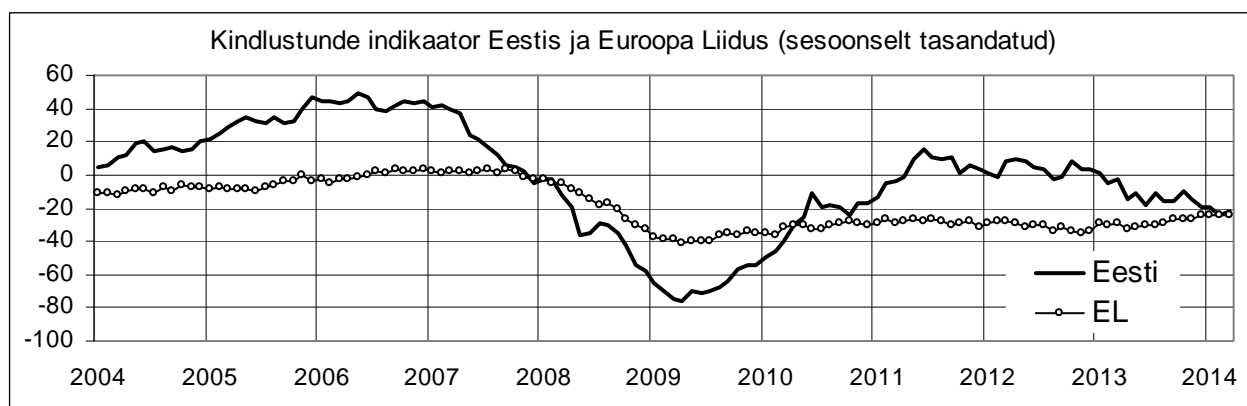

⁷ Koostatud EKI poolt Euroopa Komisjoni ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimusel, märtsis 69 ehitusettevõtte hinnangute alusel.

⁸ Koondnäitaja, mis peegeldab ettevõtete hinnanguid tellimuste mahule ja töötajate arvu prognoosi.

⁹ Saldod on positiivsete ja negatiivsete hinnangute osakaalude vahed (protsentides).

Hoonete ehitusega tegelevate ettevõtete kindlustunde indikaator tõusis -18-le (eelmise 3 kuu keskmine -29). Tellimuste seis (saldo -32) on veidi parem kui detsembris ja töö on lepingutega kindlustatud 2,8 kuuks nagu ka 2013. aasta I kvartalis. Ehitusvõimsuste rakendatuse aste (72%) on samuti lähedane aastatagusele (70%). Piiratud nõudluse tõttu on paljudel ettevõtetel tulnud ehitusmahtude kahanemisel vähendada töötajate arvu.

Eeloleval 3 kuul kuudel ehitusmaht kasvab (saldo +18), kuid kevadhooaja kohta tavapärasest vähem (pikaajaline keskmine prognoosi saldo märtsis on +35). Hinnatase võib vaadata tugevale konkurentsile veidi tõusta (saldo +12). Lisatöötajaid vajatakse peamiselt elamuehituses.

Rajatiste ehitusega tegelevate ettevõtete kindlustunde indikaator (-30) on pikaajalisest keskmisest madalam, kuid pisut parem kui

eelmisel 3 kuul (keskmiselt -35). 2/3-1 ettevõtetel on tellimusi kevadhooaja kohta tavalisest vähem, ülejäänutel tavalisel määral. Töö on tellimustega kindlustatud lühemaks ajaks (3,1 kuuks) kui eelmise aasta I kvartalis (4,2 kuuks).

Hooajaline mõõn oli 2014. a algul rajatiste ehituses tavalisest sügavam, kuid järgmisel 3 kuul hakkab tööde maht vastavalt hooajale jälle suurenema (saldo +40). Hinnatase tõenäoliselt lähemal 3 kuul alaneb.

Euroopa Liidu ehituse kindlustunde indikaator, mis on alates 2008. aastast liikunud miinuspolele, on viimase aastaga tõusnud -25-le. Olukord on paranenud Saksamaal, Suurbritannias, Hollandis, Portugalis, Taanis, Rootsis, Leedus, Poolas, Ungaris jm.

EHITUSBAROMEETER
(vastuste jagunemine %-des)

Näitaja	Vastuse variant	2013										2014		
		03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03
Ehitustööde maht	kasvas	14,3	11,4	21,4	37,1	34,3	34,3	32,9	29,9	27,1	17,1	8,7	5,6	14,5
viimase 3 kuu	jäi samaks	51,4	51,4	52,9	47,2	62,9	54,3	51,4	56,7	54,3	50,0	49,3	43,1	49,3
jooksul	kahanes	34,3	37,1	25,7	15,7	2,9	11,4	15,7	13,4	18,6	32,9	42,0	51,4	36,2
	saldo	-20	-26	-4	21	31	23	17	16	9	-16	-33	-46	-22
Ehitustegevust piirab praegu														
	mitte miski	17,1	10,0	17,1	20,0	18,6	25,7	21,4	13,4	10,0	7,1	8,6	5,5	8,7
	ebapiisav nõudlus	51,4	52,9	62,9	57,1	55,7	50,0	48,6	53,7	57,1	64,3	72,9	65,8	68,1
	ilmastikutingimused	21,4	25,7	4,3	1,4	0,0	0,0	2,9	6,0	11,4	12,9	5,7	20,5	10,1
	tööjõu puudus	4,3	8,6	8,6	12,9	20,0	15,7	24,3	25,4	17,1	8,6	11,4	5,5	7,2
	masinate, seadmete, materjalide puudus	1,4	0,0	1,4	1,4	0,0	2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,4
	finantsprobleemid	2,9	2,9	5,7	4,3	4,3	4,3	1,4	1,5	1,4	2,9	1,4	2,7	2,9
	muud	1,4	0,0	0,0	2,9	1,4	1,4	1,4	0,0	2,9	4,3	0,0	0,0	1,4
Tellimuste portfell	üle tavalise	13,0	8,6	10,0	13,0	10,1	7,1	10,0	16,4	13,0	5,7	8,6	5,6	7,3
praegu	tavaline	53,6	52,9	57,1	56,5	66,7	65,7	58,6	53,7	50,7	50,0	47,1	45,8	47,8
	alla tavalise	33,3	38,6	32,9	30,4	23,2	27,1	31,4	29,9	36,2	44,3	44,3	48,6	44,9
	saldo	-20	-30	-23	-17	-13	-20	-21	-13	-23	-39	-36	-43	-38
Töötajate arv	suureneb	25,0	24,3	34,8	25,0	21,4	12,9	11,9	10,6	8,8	4,4	2,9	8,2	16,2
järgneva 3 kuu	jääb samaks	67,7	67,1	59,4	67,7	71,4	77,1	71,6	65,2	58,8	62,3	70,0	69,9	64,7
jooksul	väheneb	7,4	8,6	5,8	7,4	7,1	10,0	16,4	24,2	32,4	33,3	27,1	21,9	19,1
	saldo	18	16	29	18	14	3	-5	-14	-24	-29	-24	-14	-3
Ehitustööde hinnad	tõusevad	30,0	32,9	26,1	23,5	28,6	18,6	21,4	14,9	7,3	5,8	5,8	15,1	17,9
järgneva 3 kuu	jäävad samaks	62,9	64,3	72,5	75,0	68,6	78,6	74,3	68,7	78,3	65,2	75,4	72,6	68,7
jooksul	langevad	7,1	2,9	1,5	1,5	2,9	2,9	4,3	16,4	14,5	29,0	18,8	12,3	13,4
	saldo	23	30	25	22	26	16	17	-2	-7	-23	-13	3	5
Ehitustööde maht	kasvab	46	53	56	36	32	26	16	8	7	3	10	23	41
järgneva 3 kuu	jääb samaks	37	34	34	51	51	55	49	48	29	28	39	47	42
jooksul	kahaneb	17	13	10	13	17	19	35	44	64	70	51	30	17
	saldo	29	40	46	23	15	7	-19	-36	-57	-67	-41	-7	23
Pooleliolevad tööd ja sõlmitud lepingud tagavad normaalse töö (kuuks)														
		x	3,3	x	x	3,7	x	x	3,3	x	x	2,9	x	x
Tootmisvõimsuste rakendatus praegu (%)														
		x	66	x	x	86	x	x	85	x	x	67	x	x
Kindlustunde indikaator		-1	-7	3	0	1	-9	-13	-14	-23	-34	-30	-28	-20

EHITUSBAROMEETER, märts 2014
(ehitusvaldkondade lõikes vastuste jagunemine %-des)

Näitaja	Vastuse variant	Kokku sh	Hooned sh			Rajatised
				elamud		
				mitteeluhooned		
Ehitustööde maht viimase 3 kuu jooksul	kasvas jäi samaks kahanes saldo	14,5 49,3 36,2 -22	16,7 50,0 33,3 -17	25,0 41,7 33,3 -8	14,3 52,4 33,3 -19	6,7 46,7 46,7 -40
Ehitustegevust piirab praegu						
	mitte miski	8,7	11,1	8,3	11,9	0,0
	ebapiisav nõudlus	68,1	72,2	75,0	71,4	53,3
	ilmastikutingimused	10,1	5,6	8,3	4,8	26,7
	tööjõu puudus	7,2	7,4	8,3	7,1	6,7
	masinate, seadmete, materjalide puudus	1,4	0,0	0,0	0,0	6,7
	finantsprobleemid	2,9	3,7	0,0	4,8	0,0
	muu	1,4	0,0	0,0	0,0	6,7
Tellimuste portfelli praegu	üle tavalise tavaline alla tavalise saldo	7,3 47,8 44,9 -38	7,4 53,7 38,9 -32	16,7 50,0 33,3 -17	4,8 54,8 40,5 -36	6,7 26,7 66,7 -60
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb jäáb samaks väheneb saldo	16,2 64,7 19,1 -3	17,0 62,3 20,8 -4	25,0 66,7 8,3 17	14,6 61,0 24,4 -10	13,3 73,3 13,3 0
Ehitustööde hinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad jäävad samaks langevad saldo	17,9 68,7 13,4 5	21,2 69,2 9,6 12	27,3 72,7 0,0 27	19,5 68,3 12,2 7	6,7 66,7 26,7 -20
Ehitustööde maht järgneva 3 kuu jooksul	kasvab jäáb samaks kahaneb saldo	40,6 42,0 17,4 23	37,0 44,4 18,5 19	50,0 33,3 16,7 33	33,3 47,6 19,1 14	53,3 33,3 13,3 40
Kindlustunde indikaator		-20	-18	0	-23	-30

EHITUSBAROMEETER
(saldod %-des)

		1994 - 2014			2013										2014		
		min	kesk	max	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03
Ehitustööde maht viimase 3 kuu jooksul	saldo	-69	12	76	-20	-26	-4	21	31	23	17	16	9	-16	-33	-46	-22
Ehitustegevust piirab praegu																	
mitte miski	%	0	12	33	17	10	17	20	19	26	21	13	10	7	9	6	9
ebapiisav nõudlus	%	1	47	89	51	53	63	57	56	50	49	54	57	64	73	66	68
ilmastikutingimused	%	0	14	65	21	26	4	1	0	0	3	6	11	13	6	21	10
tööjõu puudus	%	0	27	81	4	9	9	13	20	16	24	25	17	9	11	6	7
masinate, seadmete, materjalide puudus	%	0	2	14	1	0	1	1	0	3	0	0	0	0	0	0	1
finantsprobleemid	%	0	4	16	3	3	6	4	4	4	1	2	1	3	1	3	3
muu	%	0	4	23	1	0	0	3	1	1	1	0	3	4	0	0	1
Tellimuste portfelli praegu	saldo	-83	-7	59	-20	-30	-23	-17	-13	-20	-21	-13	-23	-39	-36	-43	-38
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-68	5	65	18	16	29	18	14	3	-5	-14	-24	-29	-24	-14	-3
Ehitustööde hinnad järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-68	23	82	23	30	25	22	26	16	17	-2	-7	-23	-13	3	5
Ehitustööde maht järgneva 3 kuu jooksul	saldo	-77	14	86	29	40	46	23	15	7	-19	-36	-57	-67	-41	-7	23
Pooleliolevad tööd ja sõlmitud lepingud tagavad normaalse töö	kuud	1,9	3,5	5,7	x	3,3	x	x	3,7	x	x	3,3	x	x	2,9	x	x
Tootmisvõimsuste rakendatus praegu	%	54	77	95	x	66	x	x	86	x	x	85	x	x	67	x	x
Kindlustunde indikaator		-73	-1	58	-1	-7	3	0	1	-9	-13	-14	-23	-34	-30	-28	-20

2.3. Jaekaubandusbaromeeter¹⁰

Jaekaubandusettevõtete kindlustunne on hooajale vastavalt tõusuteel (+19) ja kõrgem kui eelmisel aastal samal ajal (+13).

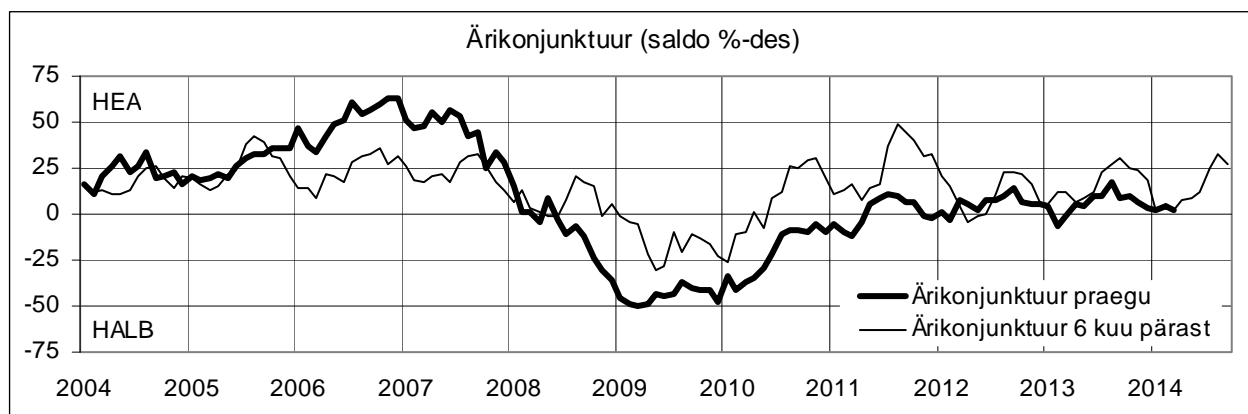
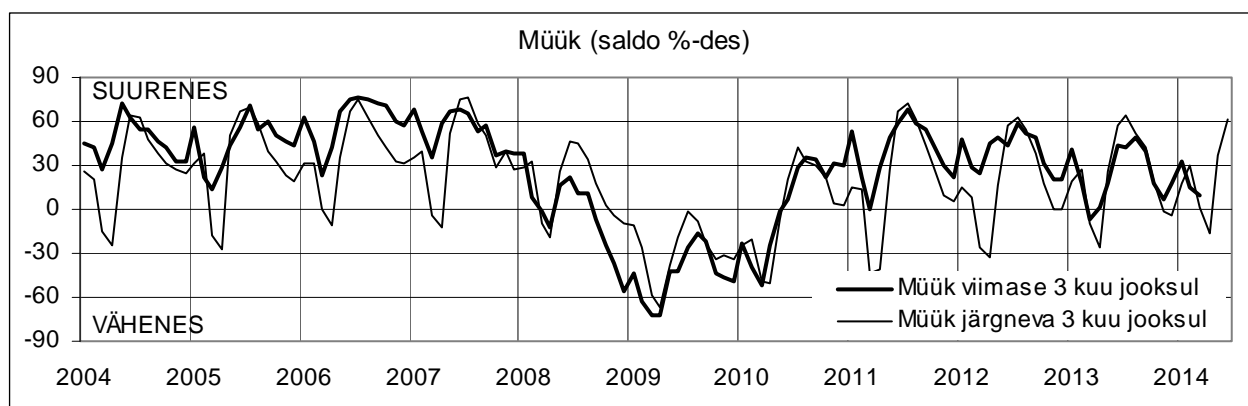
Jaekaubandusettevõtete kindlustunde indikaator¹¹ on märtsis tõusnud detsembri +1-lt +19-le, mis on ligilähedane eelneva kolme aasta märtsi keskmisele (+18). Selle aasta märtsi kindlustunnet mõjutab positiivselt järgmise 3 kuu müügi prognoos, mis on natuke soodsam kui kahel eelmisel aastal (saldo¹² +61, märts 2012 ja 2013 +57) ning palju parem kui eelmise kvartali lõpus (saldo +1).

Viimase 3 kuu müügi kasv (saldo +10) ja praegune ärikonjunktuur (saldo +2) on mõlemad paremad kui aasta tagasi (vastavalt -6 ja -2).

Kaupade tellimuste prognoos (saldo +38) on parem kui detsembris (-7), kuid eelmise aasta märtsiga (+49) võrreldes on see madalam. Ärikonjunkturi prognoos 6 kuu pärast (saldo +27) on enam-vähem sama kui aasta tagasi (+30).

Ettevõtted teatavad töötajate arvu kasvust (saldo +8). Hinnataseme tõusu prognoosib lähikuuks vähem ettevõtetejuhte (35%) kui eelmisel aastal (47%).

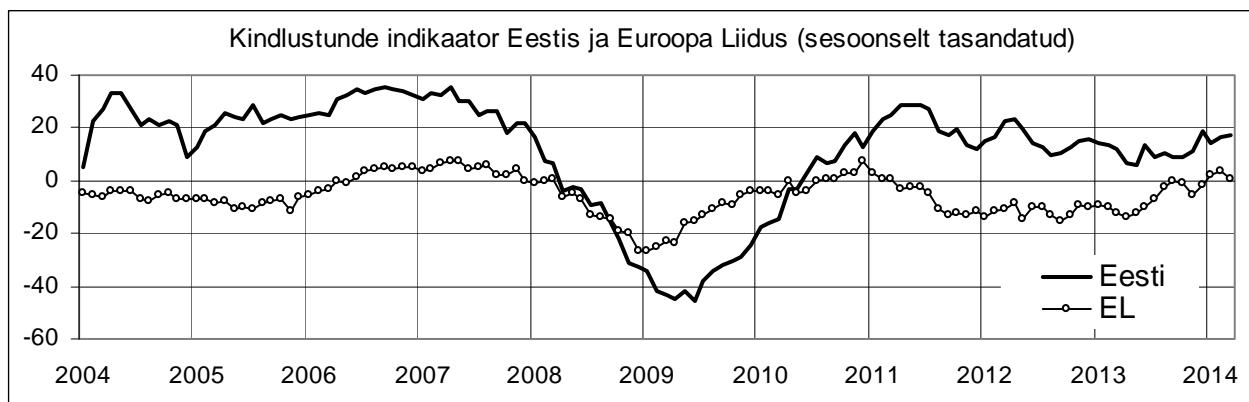
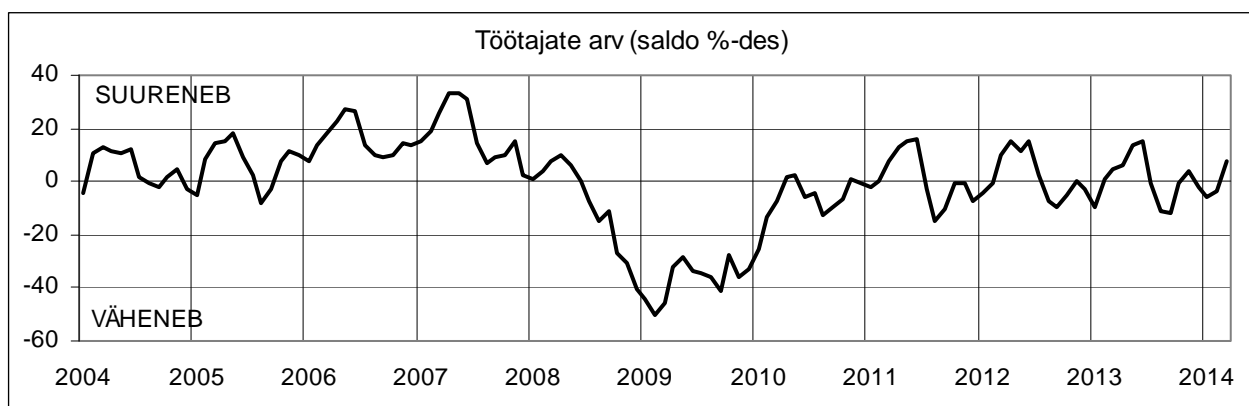
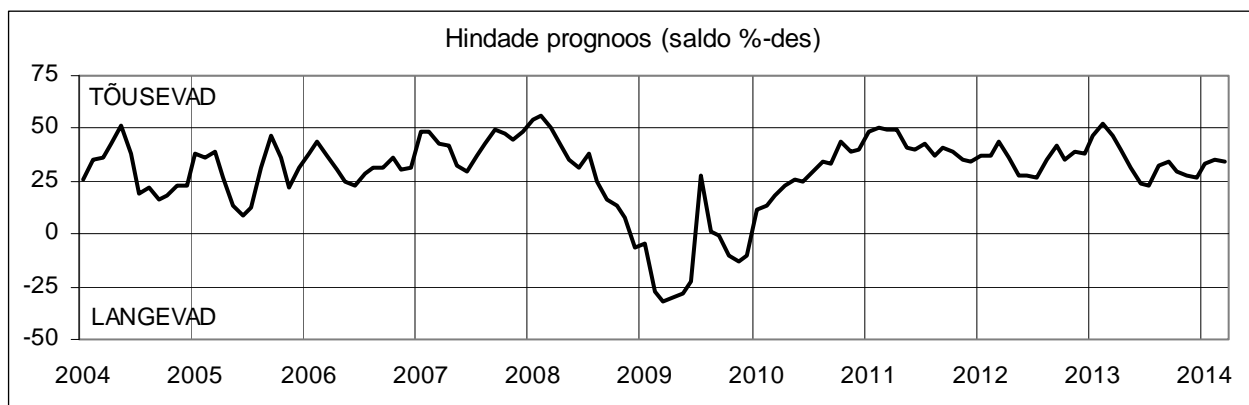
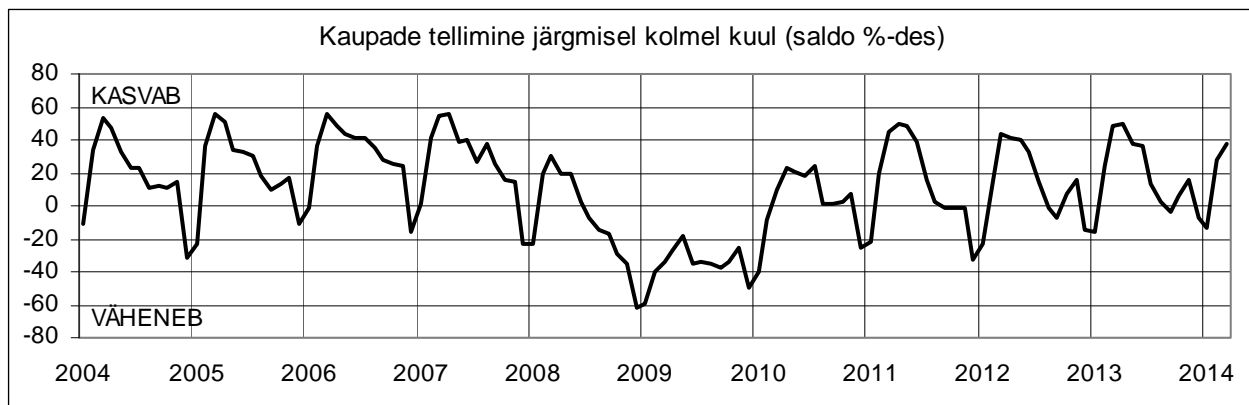
Euroopa Liidu kaubanduse kindlustunde indikaator märtsis 2014 (+0,5) on kõrgem kui märtsis 2013 (-12,6).

¹⁰ Koostatud EKI poolt Euroopa Komisjoni ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel, märtsis 131 kaupluse ja kaubandusettevõtte hinnangute alusel.

¹¹ Koondnäitaja, mis peegeldab eelmise 3 kuu müüki, hinnangut kaubavarudele ja järgmise 3 kuu müügi prognoosi.

¹² Saldod on positiivsete ja negatiivsete hinnangute protsentide vahed.

Kaupluste gruppide lõikes on olukord järgmine:

Toidukaupluste kindlustunde indikaator tõusis märtsis detsembri 0-lt +26-le eelkõige paremate müügi- ja tellimuste prognooside arvel. Järgnevate kuude müügi- ja tellimuste prognoos on tõusnud detsembri +8-lt +59-le ning tellimuste saldo +5-lt +42-le, kuid aasta tagasi olid näitajad veelgi paremad (vastavalt +63 ja +62). Samas hinnati viimase kolme kuu müüki paremini kui aasta tagasi (saldo +31, märts 2013 –13). Praegune kaupluste ärikonjunktuur on võrreldes aastatagusega sellegipoolest kehvem (saldo +3, veebruar 2013 +15). Inflatsiooniootused on samad kui aasta tagasi.

Garderoobikaupluste kindlustunde indikaator tõusis eelmise kvartali –19-lt +12-le eelkõige positiivsemate prognooside tulemusel, aastases võrdluses on indikaator tõusnud 20 punkti. Kui aasta tagasi prognoosis 53% ettevõtetejuhtidest müügi suurenemist järgneval kolmel kuul, siis selle aasta märtsis on neid 77%. Ka tellimused järgmisel 3 kuul suurenevad (saldo +18). Viimase kolme kuu müüki hindavad kauplused paremaks kui aasta tagasi (saldo –12, märts 2013 –41). Seetõttu on ka märtsi ärikonjunktuur aastatagusest parem (saldo –18, märts 2013 –65) nagu ka ärikonjunktuur poole aasta pärast (saldo +31, märts 2013 +24).

Kodukaupade kaupluste kindlustunde indikaator on tõusnud teist kuud järjest, +10-ni, mis on umbes sama kui eelmisel aastal samal ajal (+7). Lähikuude müügi väljavaated, eelkõige majatarvete, ehitus- ja sisustuskaupade kauplustel, on positiivsemad kui aasta tagasi. Müügi prognoosi saldo on aastaga tõusnud +43-lt +54-le. Kaupade tellimuste prognoos on aastatagusest natuke kehvem (saldo +39, märts 2013 +50). Viimase 3 kuu müügitulemused olid elektriliste kodumasinade, audio- ja video-kaupade kauplustel paremad kui eelmisel aastal samal ajal (saldo +0, märts 2013 –57), kuid majatarvete, ehitus- ja sisustuskaupade kauplustel kehvemad kui aasta tagasi (saldo –19, märts 2013 +0). Ärikonjunkturi hindasid kodukaupade kauplused paremaks kui mullu (saldo +11, märts 2013 +0) ja poole aasta pärast peaks 46% ettevõtetejuhtide hinnangul olukord olema praegusest veelgi parem.

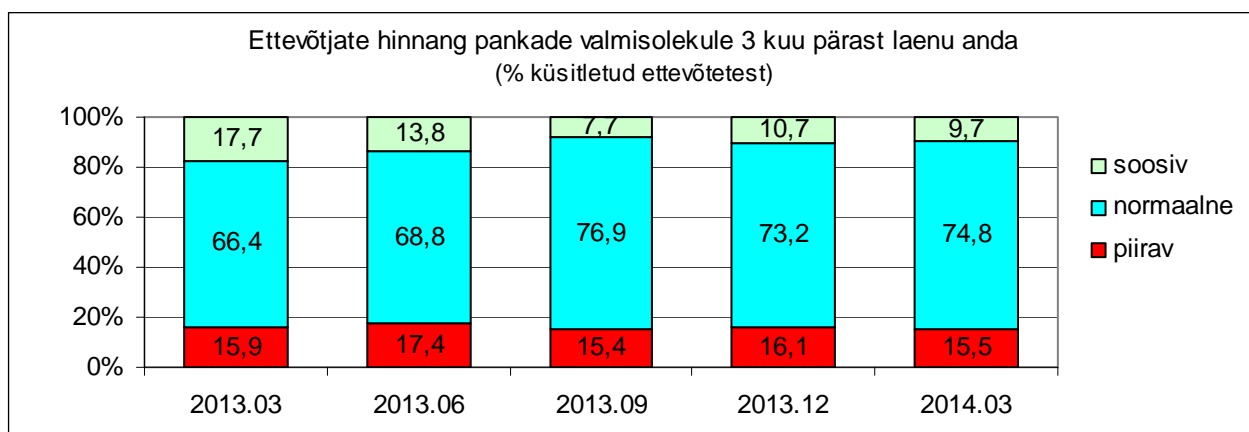
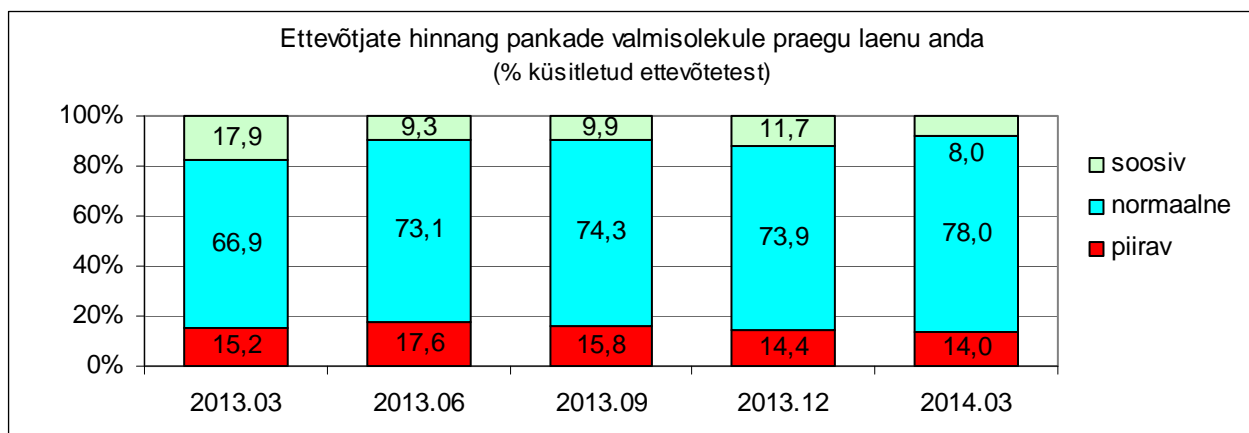
Sõidukite müügi tegelevate kaupluste kindlustunde indikaator tõusis märtsis detsembri +9-lt +33-le, kuid on madalam kui eelmise aasta märtsis (+41). Paljudel autokauplustel (70%) müük viimase kolme kuu jooksul suurenes (saldo +50) ning sama paljud (70%) prognoosivad järgnevateks kuudeks kevadhooajale iseloomulikku müügi kasvu. 30%-l kauplustest oli ärikonjunktuur märtsis hea ja 20% kauplustest prognoosib olukorra edasist paranemist järgneva poole aasta jooksul.

Kaubamajade ja hüpermarketite grupi kaupluste kindlustunde indikaator püsib teist kuud järjest samal tasemel (saldo +33). Eelkõige soodsamate müügi- ja tellimuste prognooside tõttu (saldo +39, märts 2013 +29) on kindlustunde indikaator (saldo +33) kõrgem kui aasta tagasi (märts 2013 +19). Viimase kolme kuu müügi-saldo on aastaga tõusnud +0-lt +31-le. Praegust ärikonjunkturi hindab 92% ettevõtetejuhtidest rahuldavaks, järgneva 6 kuu väljavaateid loodab paranevat 23% kauplustest. Suve alguseks plaanib 33% kauplustest töötajate arvu suurendada.

Muude kaupluste¹³ kindlustunde indikaator tõusis detsembri –1-lt +9-le, kuid on madalam kui eelmisel aastal samal ajal (märts 2013 +27). Lähikuude müügi prognoos detsembriga võrreldes tõusis (+9-lt +57-le), kuid on siiski madalam kui eelmise aasta märtsis (saldo +73). Ka viimase 3 kuu müük ning praegune ärikonjunktuur (mõlema saldo –9) olid kehvemad kui aasta tagasi (vastavalt +17 ja +9 märtsis 2013). Järgmisel 6 kuul peaks ärikonjunktuur paranema (prognoosi saldo +26).

¹³ Sh bürootarvete, raamatu-, spordi-, vaba aja kaupade jms kauplused, kioskid, tanklad.

Eesti Panga tellimisel EKI poolt tehtud ettevõtete laenukeskkonna uuringu kohaselt oli laenukeskkond 2014. aasta märtsis enamiku kaubandusettevõtete jaoks normaalne (74%-l, märtsis 2013 67%-l), 8%-l isegi soosiv, kuid 14%-l ettevõtetest on laenuvõimalused piiratud.

KAUBANDUSBAROMEETER
 (vastuste jagunemine %-des)

Näitaja	Vastuse variant	2013					2014								
		03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03	
Müük	suurenes	26,9	33,1	40,3	60,0	59,4	63,9	54,6	40,2	36,6	44,6	48,9	40,8	37,7	
viimase 3 kuu	jäi samaks	40,0	35,4	37,2	23,9	23,4	20,8	30,8	36,9	33,6	28,5	34,4	33,1	34,6	
jooksul	vähenes	33,1	31,5	22,5	16,2	17,2	15,4	14,6	23,0	29,8	26,9	16,8	26,2	27,7	
	saldo	-6	2	18	44	42	49	40	17	7	18	32	15	10	
Kaubavarud	liiga suured	15,6	16,9	16,4	13,1	11,7	7,7	5,4	8,2	12,2	16,9	14,5	17,1	16,9	
praegu	hooajale kohased	80,5	79,2	78,9	83,1	83,6	89,2	93,8	90,2	87,0	82,3	84,0	79,1	80,8	
	liiga väikesed	3,9	3,9	4,7	3,9	4,7	3,1	0,8	1,6	0,8	0,8	1,5	3,9	2,3	
	saldo	12	13	12	9	7	5	5	7	12	16	13	13	15	
Kaupade tellimused	suurenevad	53,1	56,2	50,4	46,9	31,3	24,0	25,8	28,7	32,8	18,6	18,5	39,5	44,2	
järgneva 3 kuu	jäävad samaks	42,3	36,9	37,2	42,3	50,8	54,3	45,3	49,2	49,6	55,8	49,2	48,8	49,6	
jooksul	vähenevad	4,6	6,9	12,4	10,8	18,0	21,7	28,9	22,1	17,6	25,6	32,3	11,6	6,2	
	saldo	49	49	38	36	13	2	-3	7	15	-7	-14	28	38	
Müük	suureneb	62,2	65,1	60,6	53,5	33,9	26,9	26,0	38,8	42,8	26,2	19,2	46,9	63,1	
järgneva 3 kuu	jääb samaks	32,3	33,3	29,9	35,7	51,2	45,4	44,1	39,7	44,3	48,5	44,6	42,3	34,6	
jooksul	väheneb	5,5	1,6	9,5	10,9	15,0	27,7	29,9	21,5	13,0	25,4	36,2	10,8	2,3	
	saldo	57	64	51	43	19	-1	-4	17	30	1	-17	36	61	
Töötajate arv	suureneb	13,1	12,6	17,7	19,8	8,8	6,9	6,2	8,4	8,6	4,6	3,8	5,4	13,3	
järgneva 3 kuu	jääb samaks	78,5	81,1	78,2	75,4	81,6	75,4	76,0	82,4	86,7	88,5	86,3	85,4	81,3	
jooksul	väheneb	8,5	6,3	4,0	4,8	9,6	17,7	17,8	9,2	4,7	6,9	9,9	9,2	5,5	
	saldo	5	6	14	15	-1	-11	-12	-1	4	-2	-6	-4	8	
Kaupade hinnad	tõusevad	46,9	40,8	34,9	30,8	29,1	32,0	33,9	31,7	31,8	32,0	38,2	35,4	34,9	
järgneva 3 kuu	jäävad samaks	53,1	58,5	61,2	62,3	64,6	68,0	66,1	66,7	64,3	62,5	57,3	64,6	64,3	
jooksul	langevad	0,0	0,8	3,9	6,9	6,3	0,0	0,0	1,7	3,9	5,5	4,6	0,0	0,8	
	saldo	47	40	31	24	23	32	34	30	28	27	34	35	34	
Ärikonjunktuur	hea	14,0	17,8	17,1	21,9	18,0	23,9	17,8	17,2	14,6	16,3	13,0	15,4	11,5	
praegu	rahuldav	70,6	69,8	70,6	66,4	73,4	70,0	72,9	75,4	76,9	70,5	76,3	73,9	79,2	
	halb	15,5	12,4	12,4	11,7	8,6	6,2	9,3	7,4	8,5	13,2	10,7	10,8	9,2	
	saldo	-2	5	5	10	9	18	9	10	6	3	2	5	2	
Ärikonjunktuur	parem	31,5	26,2	25,8	24,2	12,7	14,7	12,4	13,9	16,0	16,1	28,2	34,6	31,0	
6 kuu pärast	sama	66,9	72,3	71,9	70,2	77,0	76,0	77,5	79,5	76,3	79,8	68,7	63,8	65,1	
	halvem	1,5	1,5	2,3	5,7	10,3	9,3	10,1	6,6	7,6	4,0	3,1	1,5	3,9	
	saldo	30	25	23	19	2	5	2	7	8	12	25	33	27	
Kindlustunde indikaator		13	18	19	26	18	14	10	9	9	1	1	13	19	

KAUBANDUSBAROMEETER, märts 2014
(vastuste jagunemine kaupluste gruppide lõikes %-des)

Näitaja	Vastuse variant	Kauplused kokku sh								
			Toidu	Garde-roobi	Kodukaupade sh		Auto	Kaubamajad	Muud	
					A	B				
Müük	suurenes	37,7	53,9	17,7	25,0	28,6	23,8	70,0	61,5	13,0
viimase 3 kuu jooksul	jäi samaks	34,6	23,1	52,9	35,7	42,9	33,3	10,0	7,7	65,2
	vähenes	27,7	23,1	29,4	39,3	28,6	42,9	20,0	30,8	21,7
	saldo	10	31	-12	-14	0	-19	50	31	-9
Kaubavarud praegu	liiga suured	16,9	12,8	29,4	17,9	0,0	23,8	20,0	0,0	21,7
	hooajale kohased	80,8	87,2	64,7	75,0	100,0	66,7	80,0	100,0	78,3
	liiga väikesed	2,3	0,0	5,9	7,1	0,0	9,5	0,0	0,0	0,0
	saldo	15	13	24	11	0	14	20	0	22
Kaupade tellimuse järgneva 3 kuu jooksul	suurenevad	44,2	47,4	29,4	42,9	14,3	52,4	50,0	53,9	43,5
	jäävad samaks	49,6	47,4	58,8	53,6	85,7	42,9	40,0	46,2	47,8
	vähenevad	6,2	5,3	11,8	3,6	0,0	4,8	10,0	0,0	8,7
	saldo	38	42	18	39	14	48	40	54	35
Müük järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	63,1	61,5	76,5	53,6	14,3	66,7	70,0	69,2	60,9
	jääb samaks	34,6	35,9	17,7	46,4	85,7	33,3	30,0	30,8	34,8
	väheneb	2,3	2,6	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,4
	saldo	61	59	71	54	14	67	70	69	57
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	13,3	2,6	6,3	21,4	0,0	28,6	10,0	33,3	17,4
	jääb samaks	81,3	87,2	81,3	78,6	100,0	71,4	90,0	58,3	82,6
	väheneb	5,5	10,3	12,5	0,0	0,0	0,0	0,0	8,3	0,0
	saldo	8	-8	-6	21	0	29	10	25	17
Kaupade hinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad	34,9	61,5	11,8	25,9	14,3	30,0	10,0	46,2	21,7
	jäävad samaks	64,3	38,5	82,4	74,1	85,7	70,0	90,0	53,9	78,3
	langevad	0,8	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	saldo	34	62	6	26	14	30	10	46	22
Ärikonjunktuur praegu	hea	11,5	7,7	0,0	17,9	14,3	19,1	30,0	7,7	13,0
	rahuldav	79,2	87,2	82,4	75,0	85,7	71,4	70,0	92,3	65,2
	halb	9,2	5,1	17,7	7,1	0,0	9,5	0,0	0,0	21,7
	saldo	2	3	-18	11	14	10	30	8	-9
Ärikonjunktuur 6 kuu pärast	parem	31,0	25,6	37,5	46,4	57,1	42,9	20,0	23,1	26,1
	sama	65,1	69,2	56,3	53,6	42,9	57,1	80,0	69,2	69,6
	halvem	3,9	5,1	6,3	0,0	0,0	0,0	0,0	7,7	4,4
	saldo	27	21	31	46	57	43	20	15	22
Kindlustunde indikaator		19	26	12	10	5	11	33	33	9

KAUBANDUSBAROMEETER
(saldod %-des)

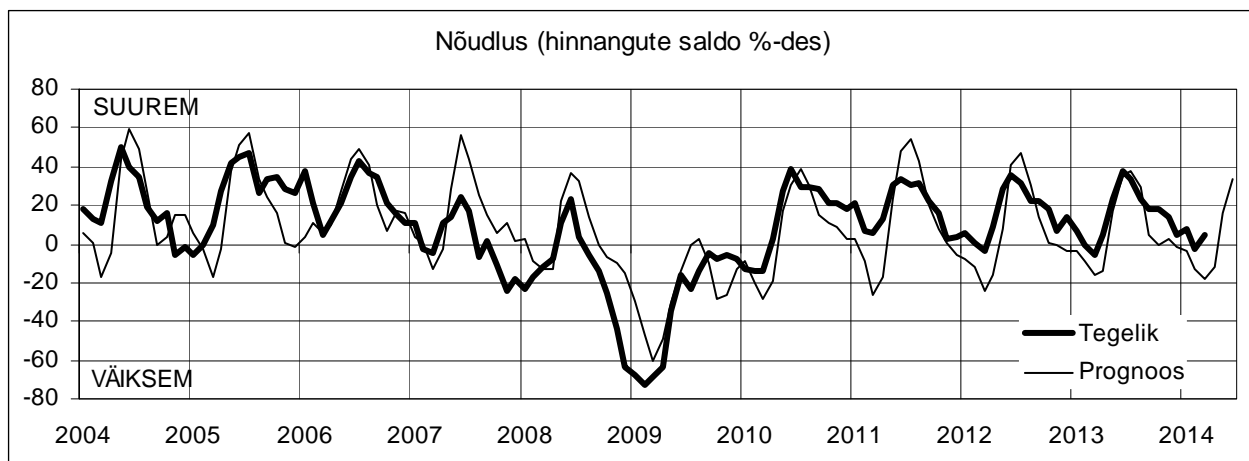
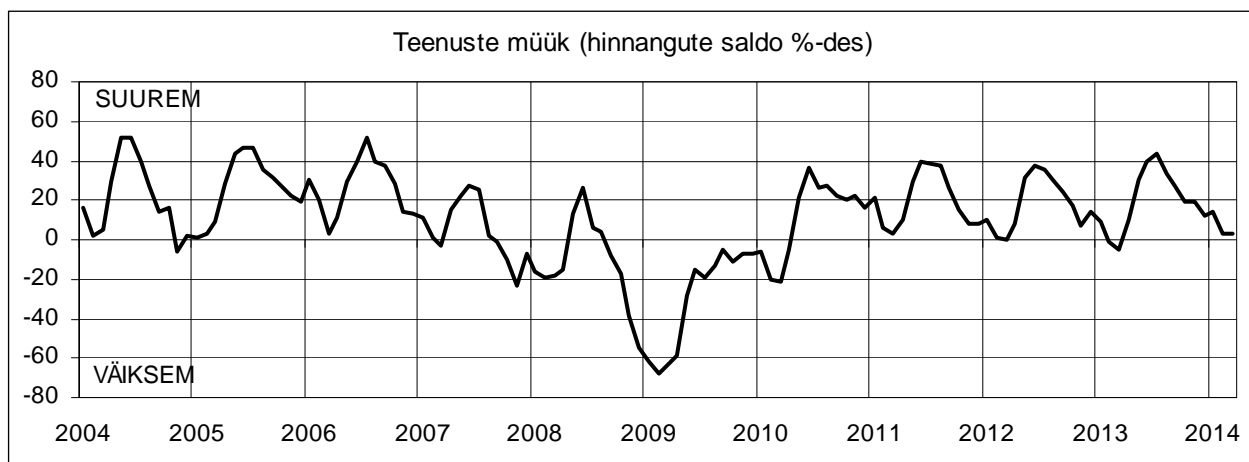
Näitaja	1993 - 2014			2013												2014		
	min	kesk	max	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03		
Müük viimase 3 kuu jooksul	-73	27	76	-6	2	18	44	42	49	40	17	7	18	32	15	10		
Kaubavarud praegu	-7	12	38	12	13	12	9	7	5	5	7	12	16	13	13	15		
Kaupade tellimused järgneva 3 kuu jooksul	-62	11	57	49	49	38	36	13	2	-3	7	15	-7	-14	28	38		
Müük järgneva 3 kuu jooksul	-67	19	77	57	64	51	43	19	-1	-4	17	30	1	-17	36	61		
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	-50	-2	34	5	6	14	15	-1	-11	-12	-1	4	-2	-6	-4	8		
Kaupade hinnad järgneva 3 kuu jooksul	-32	28	56	47	40	31	24	23	32	34	30	28	27	34	35	34		
Ärikonjunktuur praegu	-53	7	63	-2	5	5	10	9	18	9	10	6	3	2	5	2		
Ärikonjunktuur 6 kuu pärast	-41	16	49	30	25	23	19	2	5	2	7	8	12	25	33	27		
Kindlustunde indikaator	-49	9	43	13	18	19	26	18	14	10	9	9	1	1	13	19		

2.4. Teenindusbaromeeter¹⁴

Teenindussektori ettevõtete kindlustunne on viimasel kolmel kuul paranenud läbi positiivsete tulevikuootuste.

Ettevõtete kindlustunde indikaator¹⁵ on kuust kuusse tõusnud ja võrreldes aastatagusega on olukord veidi soodsam (kindlustunde indikaator on tõusnud detsembri +0-lt märtsis +14-ni, 2013. a märtsis +8). Teenuste nõudlus viimasel kolmel kuul paranes (saldo¹⁶ +5), müük püsis eelmise kuu tasemel (saldo +3). Kõige enam on edukaid ettevõtteid kinnisvara, infotehnoloogia ja restoranide valdkonnas, vähem turismiga seotud hotellinduses ja autorendis ning transpordis. Töötajate arv ei ole muutunud.

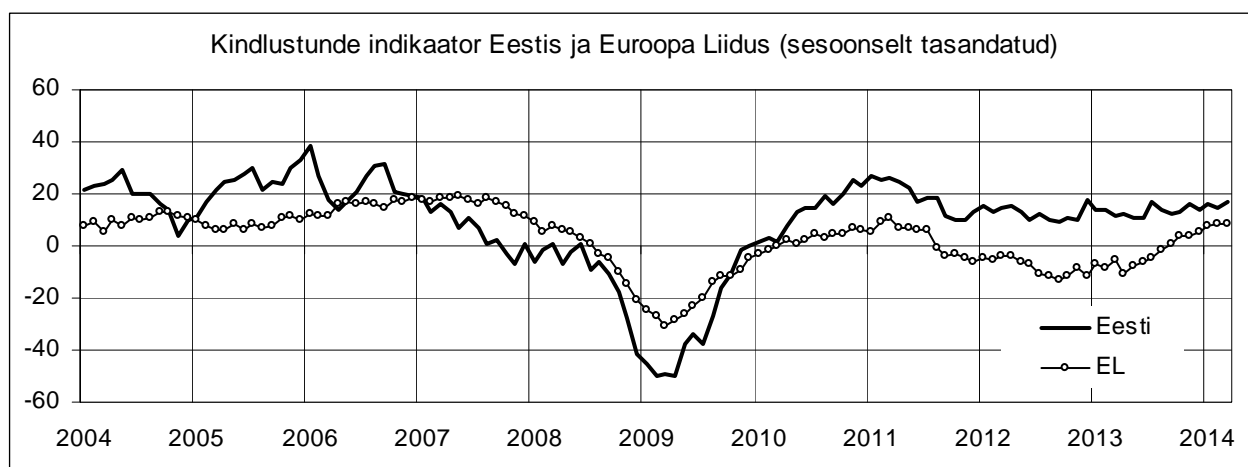
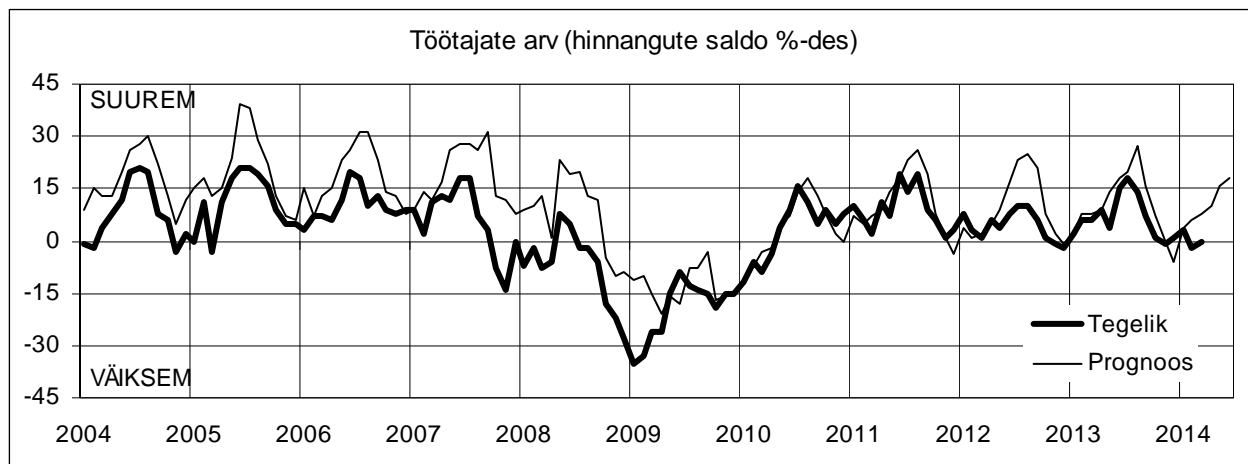
Ettevõtete lähikuude prognoos näeb ette soodsamat turukonjunkturi ning vajadust lisatöötajate järele. Nõudluse kasvu ootab 40% firmadest (saldo +34). Turismihooajaga seoses elavneb lähikuudel restoranide, hotellide ja autorendi turg (nõudluse saldod vastavalt +59, +53 ja +43), lisaks suureneb edukate firmade osakaal reklaami- ja logistikaturul (+38 ja +35). Töötajate arv tõuseb lähikuudel peamiselt restoranides ja hotellides, aga jätkuvalt ka IT firmades. Teenuste hindu kavandab tõsta iga kuues firma.

¹⁴ Käesolev teenindusbaromeeter on koostatud 333 teenindusfirma hinnangute põhjal. Baromeeteruuring on läbi viidud Euroopa Komisjoni ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel.

¹⁵ Kindlustunde indikaator on koondnäitaja, mis koondab teenuste eelmise 3 kuu müügi, eelmise 3 kuu nõudluse ja järgneva 3 kuu nõudluse kohta antud hinnanguid.

¹⁶ Saldod näitavad ettevõtete positiivsete ja negatiivsete hinnangute vahet (%).

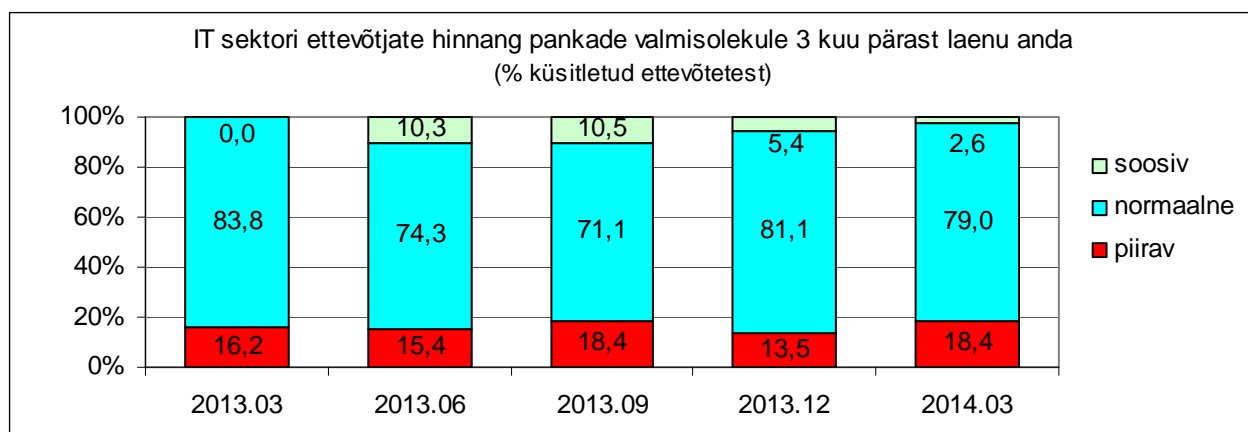
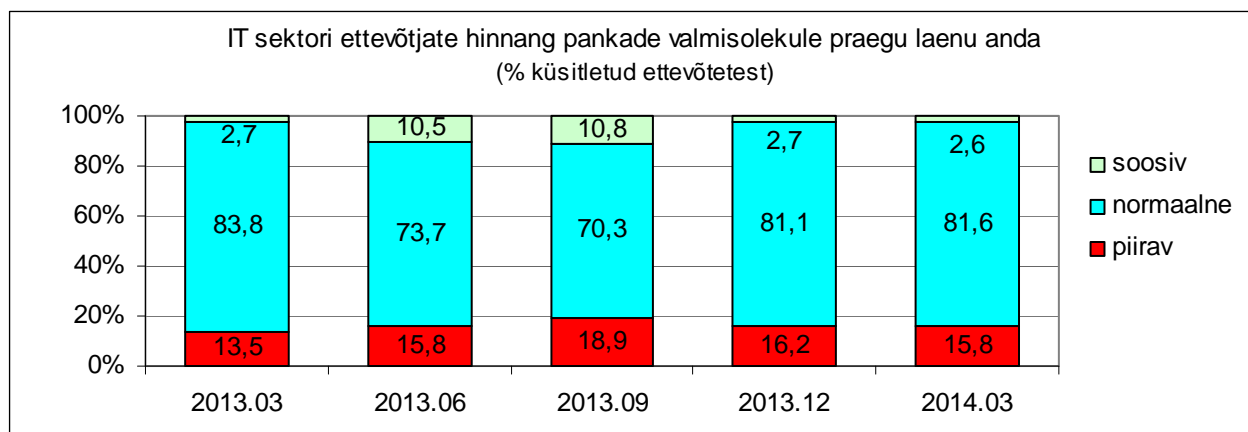
Erinevate teenindusharude löikes saab täiendavalt märkida alljärgnevat:

Infotehnoloogia

Infotehnoloogia ettevõtete kindlustunde indikaator oli märtsis +22. Kuigi nõudluse kasvukiirus kahanes võrreldes eelmiste kuudega (saldo märtsis +17, veebruaris +37, jaanuaris +38) ja teenuste müügikasvust teatas veidi vähem firmasid (saldo märtsis +22, veebruaris +34, jaanuaris +53), on mõlemad näitajad pikaajalise keskmise tasemel. Töötajaid võttis viimasel kolmel kuul juurde 29% firmadest. Enam kui igale kolmandale ettevõttele oli I kvartalis peamiseks äritegevust takistavaks teguriks sobiva tööjõu leidmine ja veel kolmandikule ettevõtetele nõudluse puudus.

Järgmisel kolmel kuul on oodata konjunkturi edasist paranemist. Nõudluse kasvust teatas 43% ettevõtteid (saldo +29). Iga kolmas ettevõtte soovib töötajaid juurde võtta ja iga seitsmes firma tõsta teenuste hindu.

Eesti Konjunkturiinstituut jälgib Eesti Panga tellimusel alates 2013. aasta märtsist ettevõtete laenukeskkonda. Uuringu kohaselt oli laenukeskkond enamuse IT firmade jaoks märtsis normaalne (81% vastanutest), piirav 16%-le ja soosiv 3%-le. Suhteliselt sama olukord oli aasta tagasi ja valitseb kolme kuu pärast.

Hotellid

Hotellide kindlustunde indikaator oli märtsis -7 , aastatagusega võrreldes on turusituatsioon ebasoodsam (2013. a märtsis kindlustunde indikaator $+7$). Nõudlus liikus viimasel kolmel kuul langustrendis (saldo -34) ning teenuste müügilangusest teatas märtsis rohkem firmasid kui aasta tagasi (saldo -40 , 2013. a märtsis saldo -13). 61% firmadel oli I kvartalis peamiseks äritegevust takistavaks teguriks ebapiisav nõudlus. Töötajate arv viimastel kuudel ei muutnud.

Kevadsuvise turismihooaja ootuses on ettevõteted optimistlikud ja edukate firmade osakaal kasvab. Nõudluse oodatavast kasvust teatas märtsis 62% ettevõtteid, mis on ligikaudu sama kui eelmisel aastal. Kolmandikul hotellidel tekib lähikuudel vajadus lisatöötajate järele ja iga teine ettevõtte plaanib tõsta teenuste hindu.

Laenukeskkonna uuringu kohaselt hindas enamus hotelle märtsikuus laenukeskkonda normaalseks (82% vastanutest), soovivaks pidas 11% ja piiravaks 7%. Võrreldes eelmise aastaga on vähenenud keskkonda piiravaks hinnanud hotellide osakaal. Järgmisel kolmel kuul valitseb sarnane olukord.

Restoranid

Restoranide kindlustunne on paranenud tänu positiivsetele ootustele järgmiste kuude osas (kindlustunde indikaator märtsis $+20$, veebruaris -2). Kui I kvartali alguses nägi pea kaks kolmandikku ettevõtteid peamise äritegevust takistava tegurina ebapiisavat nõudlust, siis nüüd on oodata turukonjunkturi olulist paranemist. Eelseisvatel kuudel ootab 63% restoranidest nõudluse kasvu, see on hooajale üsna iseloomulik. Selle valguses kavandab personali juurde võtta 44% firmadest ja hindu tõsta 22% ettevõtetest.

Viimasel kolmel kuul nõudlus ja müük olid stabiilsed (saldo märtsis mõlemal =0). Nõudlus ja müük kasvas igal kolmandal ettevõttel ning vähenes samamoodi igal kolmandal ettevõttel. Aasta alguse turuolukord on tänavu oluliselt parem kui eelmisel aastal. Suvehooajale valmistumine on alanud ja personali suurendas I kvartalis 15% restoranidest. Tavapäraselt on sel ajal töötajate arv olnud langustrendis.

Turism

Turismiettevõtete kindlustunde indikaator tõusis märtsis +3-ni detsembri –40-lt. Nii teenuste nõudluse kui müügi langustrend on aeglustunud (saldod vastavalt –8 ja –6). Nõudluse ja müügi kasvust teatas umbes viiendik ettevõteteid ning langusest 28% firmasid. Võrreldes aastataguse perioodiga on olukord veidi soodsam. Alates oktoobrikuust on töötajate arv liikunud langustrendil ja nii ka viimasel kolmel kuul (saldo –10).

Ettevõtete lähikuude ootuste kohaselt muutub turuolukord soodsamaks ja nõudlus pöördub kasvutrendile. Enam kui kolmandik ettevõtetest prognoosib järgnevat kuudeks nõudluse kasvu (saldo +23). Töötajate arv eelseisvatel kuudel ei muutu. Turismiteenuste hinnatõusu kavandab 21% ettevõtetest.

62% turismiettevõteteid hindab märtsis laenukeskkonda normaalseks ja 38% piiravaks. Võrreldes aastatagusega on olukord piiravamaks muutunud. Järgmisel kolmel kuul valitseb ligikaudu sama olukord kui käesoleval hetkel.

Transport

Transpordisektori kindlustunne on hetkel veidi kehvem kui tavapäraselt märtsikuus (kindlustunde indikaator märtsis –18, pikaajaline keskmine märtsis –9). Enam kui pooltel ettevõtetel vähenes viimasel kolmel kuul nõudlus (saldo –45) ning pea igal teisel firmal langes veeteenuste müük (saldo –36). Ettevõtete I kvartali hinnangute põhjal on suurimaks äritegevust takistavaks teguriks ebapiisav nõudlus (märkis 61% vastanutest). Eelneva valguses vähendas viimasel kolmel kuul pea iga viies ettevõtte töötajate arvu.

Ettevõtete lähikuude prognooside kohaselt muutub turuolukord soodsamaks. Nõudlus pöördub kasvutrendile (saldo +26) ja iga kaheksas ettevõtte plaanib personali juurde võtta (saldo +8). Veeteenuste hinnad lähikuudel ei muutu.

laenukeskkonna uuringu andmetel enam kui kaks kolmandikku ettevõteteid leiab, et keskmine on normaalne ja alla kümnendiku peab seda soodsaks. Piiravaks peab olukorda laenu- turul iga 4.–5. ettevõtte. Lähikuudel sama olukord püsib.

Autorent

Autorendi ettevõtete kindlustunne on sama kui aasta tagasi, kuid tavapärasest märtsikuust on firmade kindlustunne kehvem (kindlustunde indikaator märtsis –23, pikaajaline keskmine märtsis –4). Viimasel kolmel kuul liikusid nii nõudlus kui müük langustrendis (nõudluse saldo –60, müügi saldo –53). Töötajate arv ei ole muutuseid aset leidnud.

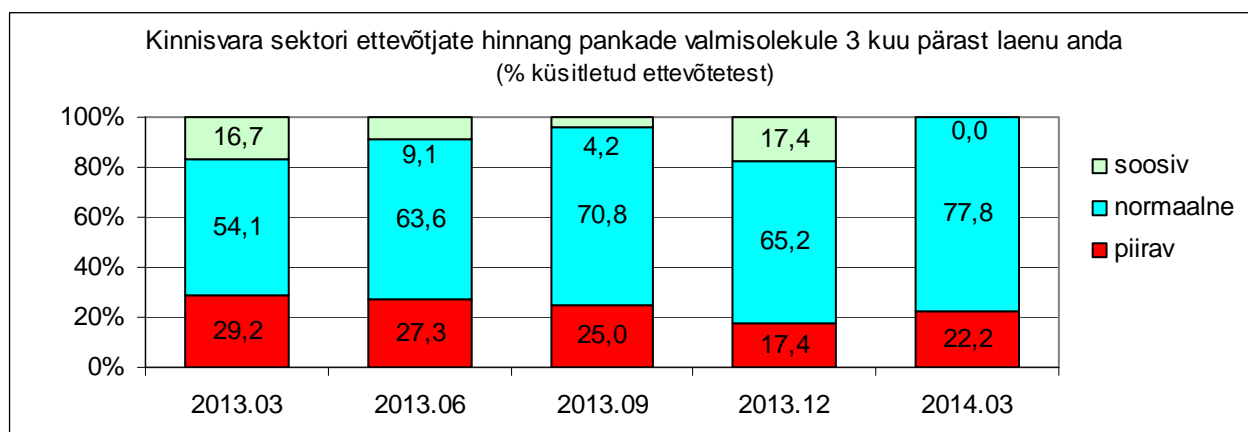
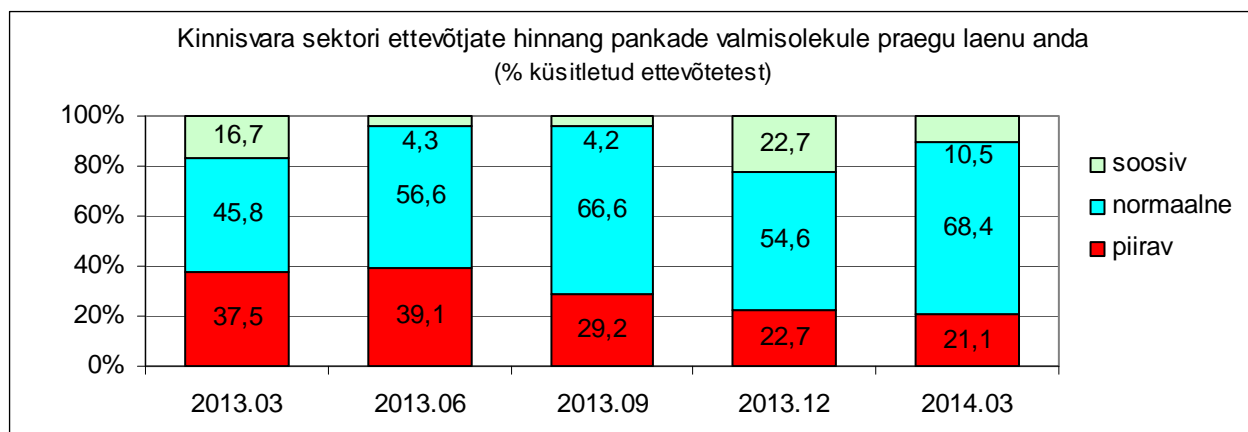
Kui jaanuaris oli ettevõtete jaoks kõige suurem äritegevust takistav tegur ebapiisav nõudlus (82% vastanutest), siis eesolevatel kuudel on oodata turuolukorra paranemist. Nõudluse kasvu ootab järgmisel kolmel kuul 43% ettevõtetest. Töötajate arv lähikuudel muutuseid ei planeerita. Autorenditeenuste hinnatõusust andis teada 20% ettevõteteid.

Kinnisvara

Kindlustunde indikaator oli märtsis +38 ja tõusis võrreldes detsembriga 22 punkti. Ettevõtete kindlustunne paranes tänu viimaste kuude soodsale nõudlusele (saldo märtsis +48, veebruaris +22, jaanuaris +13). Kinnisvarateenuste müük kasvas pea igal teisel ettevõttel (saldo märtsis +38, veebruaris +32, jaanuaris +16). Iga kolmas ettevõtte pidas peamiseks äritegevust piiravaks teguriks I kvartalis ebapiisavat nõudlust ja iga seitsmes finantsprobleeme, 36% ettevõtetel äritegevusel probleeme ei olnud. Võrdselt 14% ettevõtetest võttis juurde ja vähendas personali.

Järgmise kolme kuu prognoosi kohaselt soodne turuolukord püsib, kuid nõudluse kasvutempo aeglustub. Nõudluse kasvust teatas 29% ettevõtteid, eelmisel aastal samal ajal 41%. Töötajaid plaanib juurde võtta iga viies firma. Kinnisvarateenuste hinnatõusu plaanib lähikuudel kümnendik ettevõtteid.

Laenukeskkonna uuring näitab, et võrreldes aastatagusega on olukord laenturul muutunud soodsamaks – 2013. aasta märtsis pidas laenukeskkonda heaks 63% firmasid (sh soosivaks 17%), kuid tänavu 79% ettevõtteid (sh soosivaks 11%). Lähikuudel suureneb ettevõtete osakaal, kes peavad olukorda normaalseks, kuid samal ajal väheneb laenukeskkonda soovivaks pidavate ettevõtete arv.

Reklaam

Ettevõtete kindlustunde indikaator märtsis (+5) on sama, mis eelmisel kuul (+6) ja aasta tagasi (+5). Märtsikuus mõjutas kindlustunnet positiivselt reklaamiettevõtete lähikuude prognoos. Nõudluse kasvutempo kiireneb ja turusituatsioon järgmisel kolmel kuul paraneb (saldo +38). Iga teine firma ootab järgneva kolme kuu jooksul nõudluse kasvu. Vajadust lisapersonali järele kavandab 16% ettevõtetest ja reklaamiteenuste hindu plaanib tõsta 12% firmadest.

Viimasel kolmel kuul kasvas nõudlus igal viiendal ettevõttel ning vähenes pea igal kolmandal ettevõttel (saldo märtsis -12, veebruaris -11). Teenuste müük märtsis oli võrreldes eelmise kuuga veidi kehvem ja vähenes 35% firmadel (saldo märtsis -12, veebruaris -4). Kuigi eelmise aasta sama perioodiga võrreldes on turusituatsioon sarnane, jääb see alla pikaajalisele märtsikuu tasemele. Lisatöötajaid palkas viimastel kuudel 19% firmadest ning personali vähendas 15% ettevõtetest.

Jäätmekäitlus

Ettevõtete kindlustunde indikaator oli märtsis -9 ja tõusis võrreldes detsembriga tänu paranenud väljavaadetele lähikuudeks. Ettevõtted tunnevad tänava kindlamalt kui aasta tagasi (2013. a märtsis kindlustunde indikaator -24). Kui eelmisel aastal ootas sel ajal nõudluse kasvu 18% firmasid, siis tänava 38%. Töötajate arv eelseisvatel kuudel ei muutu ning teenuste hinnamuutust ei plaanita.

Teenuste müük suurenes viimasel kolmel kuul 6% ja vähenes 38% firmades (saldo -32, 2013. a märtsis -41). Jäätmekäitlusturu nõudlus on aasta alguskuudel hooajale iseloomulik, kuid aastavõrdluses on olukord mõnevõrra parem (saldo -26, 2013. a märtsis -35). Töötajate arv on aasta algusest liikunud langustrendis (saldo märtsis -13, veebruaris -20, jaanuaris -14).

Laenukeskkonna uuringu kohaselt peab 93% jäätmekäitlusettevõtteid laenukeskkonda normaalseks. Järgmisel kolmel kuul väheneb nende firmade osakaal 80%-le, kuid olukorda soosivaks hindavate ettevõtete osakaal tõuseb 7%-lt 13%-le.

Logistika

Logistikaettevõtete kindlustunne on püsinud positiivne (kindlustunde indeks märtsis +26, veebruaris +31, jaanuaris +28). Viimasel kolmel kuul liikus nõudlus kerges langustrendis ja vähenes 38% ettevõtetes (saldo -11). Müük muutus igal teisel firmal (suurenemist ja vähenemist märkis võrdselt 27% firmadest, saldo =0). Võrreldes varasemate kuudega on edukate ettevõtete osakaal veidi langenud. Töötajaid palkas viimastel kuudel juurde 15% ettevõtetest.

Logistikaettevõtete prognoosi kohaselt turuolukord paraneb ja edukate firmade osakaal kasvab. Iga teine ettevõtte ootab lähikuudel nõudluse kasvu (saldo +35). Selle valguses vajab 23% firmadest lisatöötajaid ja sama palju ettevõtteid kavandab logistikateenuste hinnatõusu.

Laenukeskkonna uuringu kohaselt 71% firmadest hindas märtsis laenukeskkonda normaalseks, 12% soosivaks ja 17% piiravaks. Järgmisel kolmel kuul muutub laenukeskkond ettevõtete hinnangul veelgi soosivamaks (21% vastanutest).

Telekommunikatsioon

Telekommunikatsiooniettevõtete kindlustunde indikaator oli märtsis +5. Jaanuaris ja veebruaris oli edukate firmade osakaal suurem. Teenuste nõudluse ja müügi kasvutempo aeglustus (saldod vastavalt +8 ja +0) ning suurenemisest teatas mõlemal juhul 29% firmadest. Töötajaid võeti viimasel kolmel kuul juurde (saldo +22).

Järgmise kolme kuu prognoosi kohaselt samasugune turuolukord jätkub. Nõudluse kasvu ootab 29% firmasid ja langust 21% (saldo +8). Personali juurdepalkamist kavandab iga seitsmes firma ja telekommunikatsiooniteenuste hindu plaanib tõsta iga 3.-4. ettevõtte.

Laenukeskkonna uuringu kohaselt peab 77% telekommunikatsiooniettevõtteid laenukeskkonda normaalseks ja 8% soosivaks. Piirav on olukord igale 6.-7. ettevõttele. Järgmisel kolmel kuul samasugune olukord püsib.

Arhitekti- ja inseneritegevused

Arhitekti- ja inseneriteenuseid pakkuvate firmade kindlustunde indikaator oli märtsis +34. Nõudlus pöördus viimasel kolmel kuul kasvutrendile ja edukate firmade osakaal kasvas (saldo märtsis +11, veebruaris -5). Teenuste müük suurenes möödunud kuudel 29% firmadel (saldo +5). Personali palkas samal ajal juurde 27% firmadest ja vähendas 15% firmadest.

Järgneval kolmel kuul on ettevõtete hinnangutel turukonjunktuur ebasoodsam. Nõudluse kasvu ootab 18% firmadest ja langust 26% (saldo märtsis -8, veebruaris +9). Töötajate arv eelseisvatel kuudel valdkonnas tervikuna veidi kasvab ning oodata on arhitekti- ja inseneriteenuste hinnatõusu (märkis 24% ettevõtetest).

Laenukeskkonna uuringu kohaselt enam kui kaks kolmandikku ettevõtteid hindab olukorda märtsis normaalseks ja ülejäänud piiravaks. Eelseisvatel kuudel ettevõtete hinnangute kohaselt laenukeskkond ei muutu.

Inseneriteenust pakkuvate firmade teenuste järele on nõudlus viimastel kuudel kasvanud (saldo märtsis +11, veebruaris +0), kuid müük on eelmise kuu tasemel (saldo märtsis +11, veebruaris +14). Prognoos järgnevas kolmeks kuuks on tagasihoidlikum, lähikuudel näeb võrdselt 29% ettevõtetest ette nõudluse kasvu ja langust. Antud valdkonnas on oodata hinnatõusu (prognoosib 35% firmadest).

Arhitektiteenuste turg on paranenud tänud viimaste kuude soodsale nõudlusele (saldo märtsis +11, veebruaris –20). Arhitektiteenuste müük muutus pea pooltel ettevõtetel – suurenes ja vähenes võrdselt igal neljandal firmal. Eelseisvatel kuudel näevad ettevõtted ette konjunktuuri mõningast jahenemist (nõudluse saldo –18). Töötajate arv on viimastel kuudel kasvanud ja kasvab ka lähikuudel. Hinnatõusu plaanib 12% ettevõtetest.

TEENINDUSBAROMEETER
 (vastuste jagunemine %-des)

		2013									2014			
		03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03
Teenuste müük viimase 3 kuu jooksul	suurenes	24,4	31,2	43,8	48,3	53,8	44,3	39,6	35,6	35,6	33,7	34,5	31,6	30,1
	jäi samaks	46,2	47,4	42,0	42,5	36,7	44,2	47,4	47,3	47,9	44,3	44,6	39,8	42,7
	vähenes	29,4	21,4	14,2	9,3	9,5	11,5	13,0	17,1	16,5	22,0	20,8	28,7	27,2
	saldo	-5	10	30	39	44	33	27	19	19	12	14	3	3
Nõudlus viimase 3 kuu jooksul	suurenes	21,5	25,3	38,1	47,4	44,4	36,1	32,3	32,0	33,0	27,7	29,2	23,6	30,0
	jäi samaks	50,6	54,7	46,9	43,3	45,7	51,0	53,5	54,1	48,0	49,8	49,5	50,2	45,0
	vähenes	27,9	20,0	15,0	9,3	9,9	12,9	14,3	14,0	19,0	22,5	21,3	26,1	25,0
	saldo	-6	5	23	38	34	23	18	18	14	5	8	-3	5
Nõudlus järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	45,2	44,7	39,0	24,1	19,0	26,1	27,7	21,4	16,6	14,0	15,0	28,8	40,4
	jääb samaks	45,5	48,8	50,7	57,2	62,0	51,0	42,8	52,8	53,4	54,4	58,2	58,2	53,0
	väheneb	9,3	6,5	10,3	18,7	19,0	22,9	29,5	25,8	30,0	31,6	26,9	13,0	6,6
	saldo	36	38	29	5	0	3	-2	-4	-13	-18	-12	16	34
Töötajate arv viimase 3 kuu jooksul	suurenes	14,7	15,8	13,8	21,7	23,2	21,7	15,8	14,2	11,8	12,1	11,1	10,0	12,2
	jäi samaks	76,3	76,9	76,4	71,8	72,0	70,8	75,8	72,9	75,9	76,4	80,4	78,3	75,9
	vähenes	9,0	7,3	9,8	6,5	4,8	7,5	8,4	13,0	12,3	11,5	8,4	11,8	11,9
	saldo	6	9	4	15	18	14	7	1	-1	1	3	-2	0
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	suureneb	23,0	26,0	28,4	20,6	12,9	17,0	13,7	13,6	12,4	13,9	15,0	20,5	21,4
	jääb samaks	71,7	68,3	70,3	74,8	81,6	66,3	66,9	77,3	81,5	79,8	80,3	75,4	75,2
	väheneb	5,3	5,8	1,3	4,7	5,5	16,7	19,4	9,1	6,2	6,3	4,7	4,1	3,4
	saldo	18	20	27	16	7	0	-6	4	6	8	10	16	18
Teenuste hinnad järgneva 3 kuu jooksul	tõusevad	18,7	21,3	19,4	18,6	9,9	14,1	12,2	12,0	14,9	16,1	12,0	19,5	16,1
	jäävad samaks	79,5	77,0	79,0	79,9	87,4	78,3	76,2	77,1	79,3	77,2	83,8	77,9	82,2
	langevad	1,9	1,8	1,7	1,6	2,8	7,6	11,6	10,9	5,8	6,8	4,2	2,6	1,7
	saldo	17	19	18	17	7	6	1	1	9	9	8	17	14
Äritegevust piirab praegu														
	mitte miski	x	20,7	x	x	26,5	x	x	20,2	x	x	25,1	x	x
	ebapiisav nõudlus	x	49,0	x	x	45,1	x	x	49,6	x	x	50,6	x	x
	tööjõu puudus	x	9,9	x	x	13,5	x	x	11,9	x	x	10,3	x	x
	ruumi, seadmete puudus	x	1,9	x	x	1,3	x	x	1,2	x	x	0,4	x	x
	finantsprobleemid	x	11,6	x	x	10,2	x	x	11,5	x	x	6,4	x	x
	muud	x	7,0	x	x	3,4	x	x	5,6	x	x	7,2	x	x
Ärikonjunktuur (olukord) 6 kuu pärast	parem	x	26,0	x	x	12,9	x	x	12,6	x	x	24,7	x	x
	sama	x	68,3	x	x	70,0	x	x	69,9	x	x	67,2	x	x
	halvem	x	5,7	x	x	17,1	x	x	17,5	x	x	8,1	x	x
	saldo	x	20	x	x	-4	x	x	-5	x	x	17	x	x
Kindlustunde indikaator		8	18	27	27	26	20	14	11	7	0	3	5	14

TEENINDUSBAROMEETER, märts 2014
(vastuste jagunemine teenindusharude lõikes %-des)

	Infotehno- loogia	Hotellid	Resto- ranid	Turism	Trans- port	Auto- rent	Kinnis- vara	Reklaam	Jäätme- käitlus	Arhitekti- ja inseneritegevused	Telekommu- nikatsioon	Logistika	KOKKU
Teenuste müük	35,7	14,3	33,3	22,5	10,3	6,7	47,6	23,1	6,3	29,4	28,6	26,9	30,1
viimase 3 kuu	50,3	31,7	33,7	49,5	43,7	33,3	42,4	41,9	55,8	46,6	42,4	46,1	42,7
jooksul	14,0	54,0	33,0	28,0	46,0	60,0	10,0	35,0	38,0	24,0	29,0	27,0	27,2
vähenes	22	-40	0	-6	-36	-53	38	-12	-32	5	0	0	3
saldo													
Nõudlus viimase	36,6	17,1	33,3	20,0	10,5	0,0	47,6	19,2	12,5	35,3	28,6	26,9	30,0
3 kuu jooksul	43,4	31,9	33,7	52,0	34,5	40,0	52,4	49,8	49,5	40,7	50,4	35,1	45,0
jäi samaks	20,0	51,0	33,0	28,0	55,0	60,0	0,0	31,0	38,0	24,0	21,0	38,0	25,0
vähenes	17	-34	0	-8	-45	-60	48	-12	-26	11	8	-11	5
saldo													
Nõudlus järgneva	42,9	61,8	63,0	37,5	34,2	42,9	28,6	50,0	37,5	17,7	28,6	50,0	40,4
3 kuu jooksul	43,1	29,2	33,0	47,5	57,8	57,1	71,4	38,0	56,5	56,4	50,4	35,0	53,0
jääb samaks	14,0	9,0	4,0	15,0	8,0	0,0	0,0	12,0	6,0	26,0	21,0	15,0	6,6
väheneb	29	53	59	23	26	43	29	38	32	-8	8	35	34
saldo													
Töötajate arv	28,6	8,6	14,8	0,0	7,7	0,0	14,3	19,2	6,3	26,5	28,6	15,4	12,2
viimase 3 kuu	66,4	80,4	81,2	90,0	74,3	100,0	71,7	65,8	74,8	58,5	64,4	76,6	75,9
jäi samaks	5,0	11,0	4,0	10,0	18,0	0,0	14,0	15,0	19,0	15,0	7,0	8,0	11,9
vähenes	24	-2	11	-10	-10	0	0	4	-13	12	22	7	0
saldo													
Töötajate arv	33,3	34,3	44,4	10,0	12,8	6,7	19,1	16,0	6,3	17,7	14,3	23,1	21,4
järgneva 3 kuu	64,7	59,7	48,6	82,0	82,2	93,3	81,0	84,0	87,8	70,4	85,7	72,9	75,2
jääb samaks	2,0	6,0	7,0	8,0	5,0	0,0	0,0	0,0	6,0	12,0	0,0	4,0	3,4
väheneb	31	28	37	2	8	7	19	16	0	6	14	19	18
saldo													
Teenuste hinnad	14,3	48,6	22,2	21,1	5,3	20,0	10,0	11,5	0,0	23,5	30,8	23,1	16,1
järgneva 3 kuu	85,7	48,4	73,8	76,0	89,7	80,0	90,0	88,5	100,0	64,5	69,2	61,9	82,2
jääb samaks	0,0	3,0	4,0	3,0	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,0	0,0	15,0	1,7
langevad	14	46	18	18	0	20	10	12	0	12	31	8	14
saldo													
Äritegevust piirab praegu*													
mitte miski	27,9	12,9	19,2	15,0	14,6	5,9	36,4	25,9	40,0	-	0,0	35,7	25,1
ebapiisav nõudlus	32,6	61,3	65,4	75,0	61,0	82,4	31,8	63,0	40,0	-	22,2	42,9	50,6
tööjõu puudus	34,9	19,4	11,5	0,0	14,6	0,0	4,6	11,1	0,0	-	22,2	7,1	10,3
ruumi, seadmete puudus	0,0	3,2	0,0	0,0	0,0	5,9	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,4
finantsprobleemid	4,7	0,0	3,9	2,5	4,9	5,9	13,6	0,0	0,0	-	33,3	3,6	6,4
muud	0,0	3,2	0,0	7,5	4,9	0,0	13,6	0,0	20,0	-	22,2	10,7	7,2
Ärikonjunktuur	18,6	33,3	38,5	32,5	9,8	47,1	20,8	22,2	33,3	-	33,3	25,0	24,7
(olukord) 6 kuu	72,1	57,6	57,7	62,5	78,0	52,9	70,8	66,7	60,0	-	66,7	60,7	67,2
halvem	9,3	9,1	3,9	5,0	12,2	0,0	8,3	11,1	6,7	-	0,0	14,3	8,1
pärast*	9	24	35	28	-2	47	13	11	27	-	33	11	17
saldo													
Kindlustunde indikaator	22	-7	20	3	-18	-23	38	0	-9	3	5	8	14

* Jaanuari küsitluse andmed

TEENINDUSBAROMEETER
(saldod %-des)

Näitaja	2002 - 2014			2013												2014		
	min	kesk	max	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	01	02	03		
Teenuste müük viimase 3 kuu jooksul	-68	14	52	-5	10	30	39	44	33	27	19	19	12	14	3	3		
Nõudlus viimase 3 kuu jooksul	-73	11	50	-6	5	23	38	34	23	18	18	14	5	8	-3	5		
Nõudlus järgneva 3 kuu jooksul	-60	9	60	36	38	29	5	0	3	-2	-4	-13	-18	-12	16	34		
Töötajate arv viimase 3 kuu jooksul	-35	4	21	6	9	4	15	18	14	7	1	-1	1	3	-2	0		
Töötajate arv järgneva 3 kuu jooksul	-21	10	39	18	20	27	16	7	0	-6	4	6	8	10	16	18		
Teenuste hinnad järgneva 3 kuu jooksul	-31	10	33	17	19	18	17	7	6	1	1	9	9	8	17	14		
Äritegevust piirab praegu																		
mitte miski	4	17	35	x	21	x	x	26	x	x	20	x	x	25	x	x		
ebapiisav nõudlus	21	47	82	x	49	x	x	45	x	x	50	x	x	51	x	x		
tööjõu puudus	1	14	36	x	10	x	x	13	x	x	12	x	x	10	x	x		
ruumi, seadmete puudus	0	3	9	x	2	x	x	1	x	x	1	x	x	0	x	x		
finantsprobleemid	2	10	22	x	12	x	x	10	x	x	12	x	x	6	x	x		
muu	3	8	17	x	7	x	x	3	x	x	6	x	x	7	x	x		
Ärikonjunktuur (olukord) 6 kuu pärast	-44	12	48	x	20	x	x	-4	x	x	-5	x	x	17	x	x		
Kindlustunde indikaator	-60	11	43	8	18	27	27	26	20	14	11	7	0	3	5	14		

2.6. Tarbijabaromeeter¹⁷

Tarbijate kindlustunne püsib pikaajalisest keskmisest kõrgem.

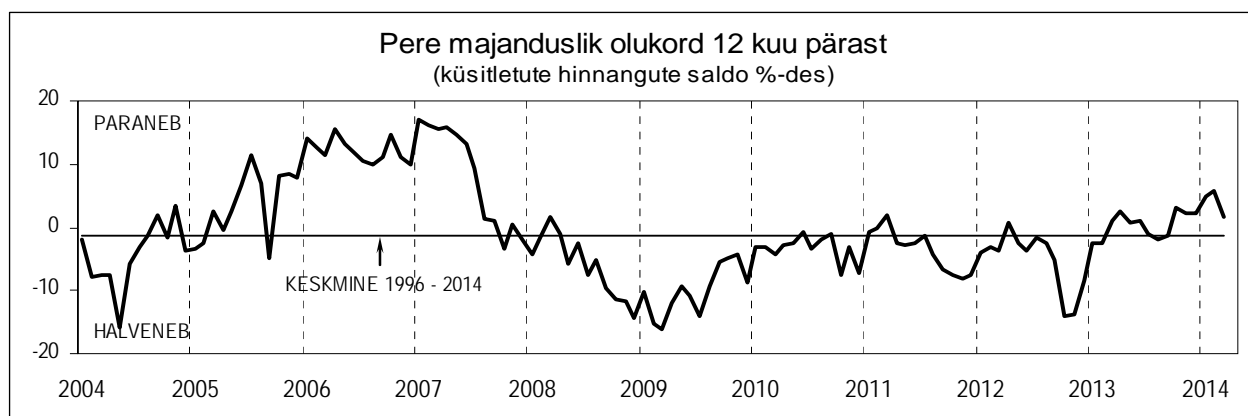
Ootused pere majandusolukorra väljavaadetele ei muutunud

Ootused oma pere majandusolukorrale 12 kuu pärast olid märtsis samal tasemel kui olid detsembris ja väga sarnased eelmise aastaga (saldo märtsis ja detsembris +2, 2013 märts +1). Märtsis ootas 23% küsitletutest oma pere majandusolukorra paranemist, 52% samaks jäämist ja 18% kartis halvenemist.

Nooremate vastanute grupis on enam optimismi kui vanematel inimestel. Nii oli 16–29 aastaste vastanute hulgas 44% inimesi, kes ootavad, et nende majandusolukord paraneb ja halvenemist kartjaid oli 9%. 50–64 aastaste vanusegrupis ootas majandusolukorra paranemist 16% ja halvenemist prognoosis 25%.

Majanduslik olukord järgneva 12 kuu pärast (% vastanutest)

Vanus	Palju parem	Mõnevõrra parem	Sama	Mõnevõrra halvem	Palju halvem	Ei oska öelda
16–29	4	40	43	8	1	4
30–49	2	21	58	11	1	7
50–64	0	16	51	21	4	8
65+	1	9	53	24	5	8
Kokku	2	21	52	15	3	7

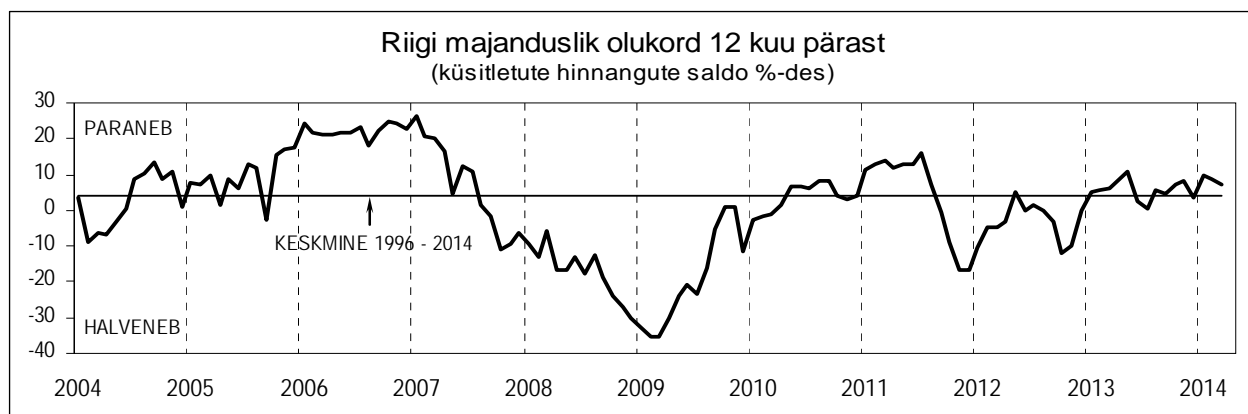

Riigi majandusolukorra väljavaated optimistlikud

Ootused riigi majandusolukorrale 12 kuu pärast olid märtsis paremad kui detsembris ja ka paremad pikaajalisest keskmisest (saldo märtsis +7, detsembris +4, pikaajaline keskmine +4).

Märtsis lootis 32% küsitletutest, et riigi majandusolukord on järgneva 12 kuu pärast parem, sama olukorra püsimist ootas 39% ja halvenemist prognoosis 17% küsitletutest.

¹⁷ Küsitlusi viiakse läbi telefoni teel. Märtsi küsitlus viidi läbi 1.–8. märtsini ja küsitleti 800 inimest üle Eesti.

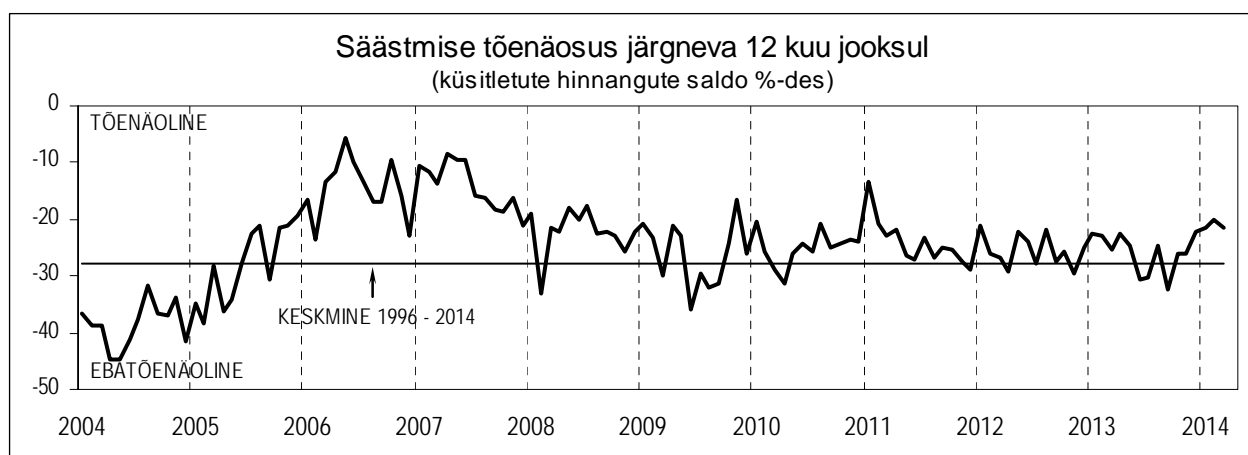

Perede rahanduslik olukord pole muutunud

Suurim osa Eesti peredest tuleb eelarvega otsotsaga kokku – nii palju kui teenitakse, nii palju ka kulub (nii elas märtsis 53% vastanutest). Sästa suutis 38% peredest ja 9% elas kas varasematest säästudest või elas võlgu.

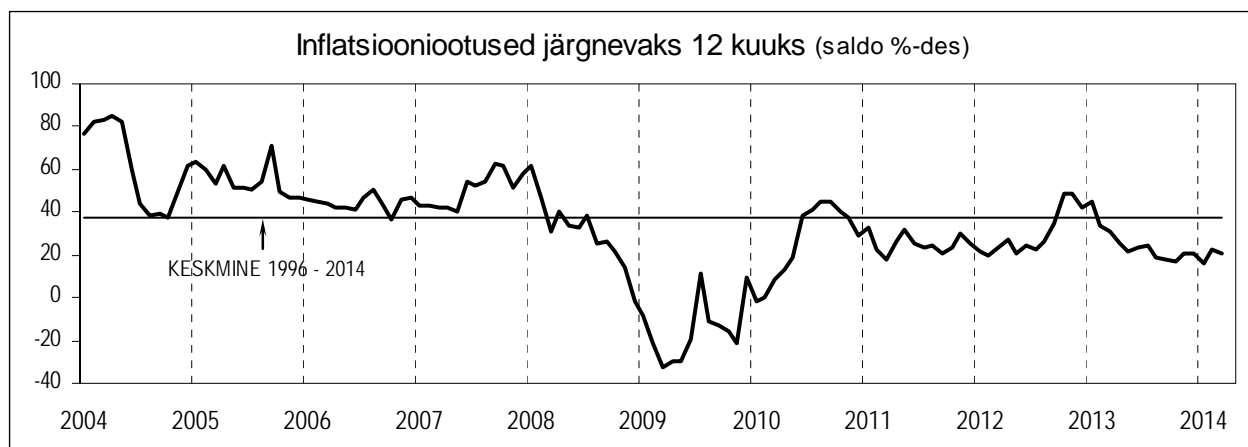
Madalaima tulukvartiili peredest oli rahalistes raskustes 14% (detsembris 16%) ja säästa suutis 12% (detsembris 14%) peredest. Jõukaima tulukvartiili peredest suutis säästa 63% (detsembris 60%) ja raskustes oli 4% (detsembris 5%) peredest.

Pere sissetuleku grupp	Säästab palju	Säästab natuke	Nii palju kui teenib ka kulub	Elatakse varasemate säästude abil	Elatakse võlgu
I kvartiiil	0	12	74	9	5
II kvartiiil	0	29	59	7	5
III kvartiiil	2	34	54	8	2
IV kvartiiil	3	60	33	3	1
Kokku	2	36	53	6	3

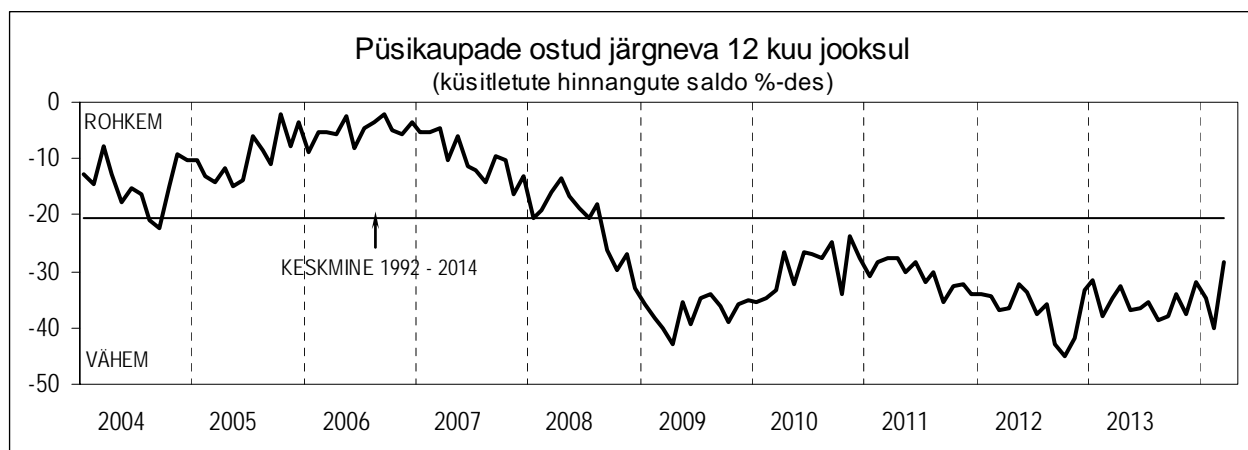
Raha säästmise tõenäosus järgneva 12 kuu jooksul pole viimastel kuudel muutunud. Märtsis hindas 42% vastanutest, et suudab säästa ja 58% vastanutest arvas, et säästmine pole tõenäoline.

Nii tarbijate poolt tunnetatav hinnatõus viimase 12 kuu jooksul, kui **inflatsiooniootused** on oluliselt madalamad kui aasta tagasi ning koos suurenenud sissetulekutega on märtsis positiivseid signaale elanike püsikaupade ostuaktiivsuse kasvust.

I kvartalis pidas 10% vastanutest väga või küllaltki tõenäoseks, et ostab järgneva 12 kuu

jooksul auto, mis on sama aktiivsus kui eelmisel aasta I kvartalis või aasta tagasi.

Ka huvi kinnisvara soetamise vastu on enam-vähem samal tasemel kui aasta tagasi. Kinnisvara ostmist järgneva 12 kuu jooksul pidas tõenäoseks 4% vastanutest (eelmisel aastal 5%).

Huvi remonditööde vastu on vähenenud. Kulutusi oma elamispinna remondiks planeeris järgneva 12 kuu jooksul teha 23% vastanutest, mis on vähem kui aasta tagasi (26%).

Kindlustunde indikaator natuke tõusis

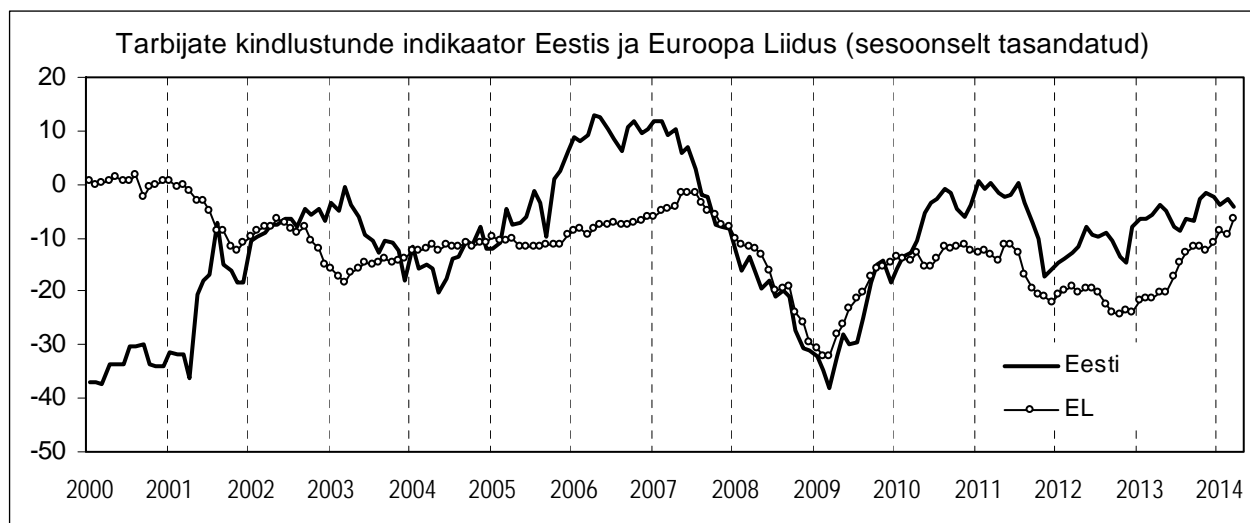
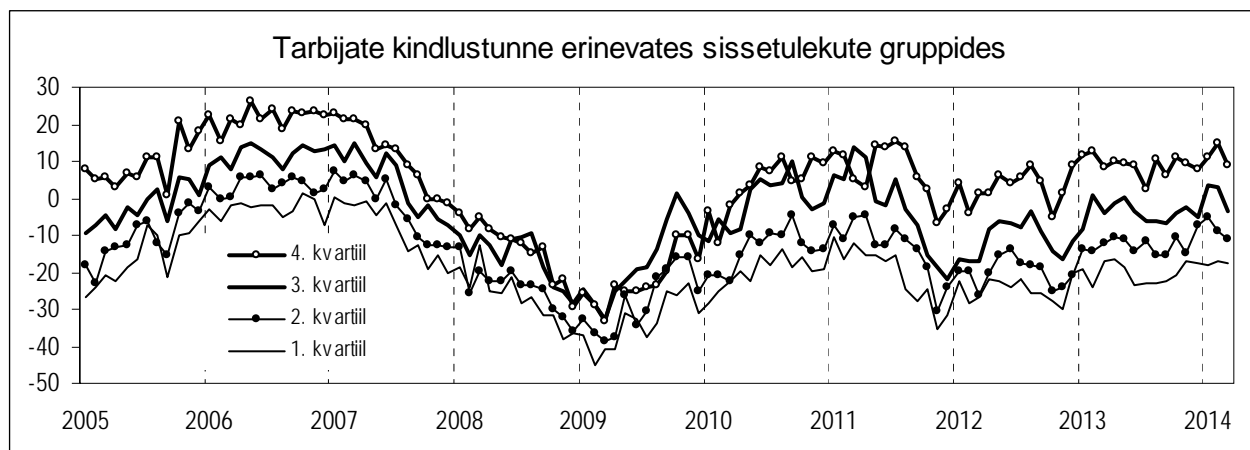
Tarbijate kindlustunde indikaator oli märtsis -4 ja see on 1 punkt parem kui detsembris ja parem pikaajalisest (1992–2013) keskmisest (-10). Suurima muutuse on viimastel kuudel teinud elanike hinnangud Eesti majandusarengule. Kõige optimistlikumad olid ootused jaanuaris (saldo +10), veebruaris-märtsis positiivsed ootused mõnevõrra vähenesid ja karta on, et Venemaa-Ukraina konflikt võib järgnevatel kuudel tarbijate kindlustunnet vähendada.

Tarbijate kindlustunne on tugevas korrelatsioonis inimeste sissetulekuga. Väikseima

sissetulekuga grupis (I kvartil) oli kindlustunde indikaator märtsis -18 ja see pole viimaste kuudega muutunud. Jõukaima kvartiili kindlustunne on viimastel kuudel olnud palju muutlikum, jõudes veebruariks viimaste aastate rekordtasemele +15 ja langedes märtsis +9-le. Meeste kindlustunne on aastaga halvenenud ja naistel paranenud ja jõudsid märtsiks ühele tasemele (-4), mis on erandlik, sest läbi aastate on meeste kindlustunne enamasti olnud suurem kui naistel.

Tarbijate kindlustunde indikaator (indikaatori komponentide lõikes)

	Kindlustunde indikaator	Pere majanduslik olukord 12 kuu pärast (saldo)	Eesti majanduslik olukord 12 kuu pärast (saldo)	Tööpuudus järgneval 12 kuul (saldo)	Säästmine järgneval 12 kuul (saldo)
Märts 2008	-11	2	-6	19	-22
Märts 2009	-37	-16	-35	66	-30
Märts 2010	-14	-4	-1	20	-29
Märts 2011	-1	2	14	-4	-23
Märts 2012	-12	-4	-5	15	-27
Märts 2013	-5	1	6	1	-25
Detsember 2013	-5	2	4	3	-22
Jaanuar 2014	-3	5	10	3	-22
Veebruar 2014	-2	6	9	2	-20
Märts 2014	-4	2	7	4	-22

2014. aasta märtsis oli tarbijate kindlustunde indikaator Euroopa Liidus -6,6 ja see on oluliselt parem kui aasta tagasi (-21,5).

TARBIJABAROMEETER
(vastuste jagunemine %-des)

Küsimus	2014			
	jaan	veebr	märts	
1. Perekonna majanduslik olukord võrreldes sellega, mis oli 12 kuud tagasi				
palju parem	++	1,1	1,1	1,8
mõnevõrra parem	+	14,3	15,5	16,3
sama	=	60,5	53,9	56,5
mõnevõrra halvem	-	18,9	23,0	18,9
palju halvem	--	4,9	5,9	6,6
ei oska öelda		0,4	0,6	0,0
saldo		-6	-9	-6
2. Perekonna majanduslik olukord 12 kuu pärast				
palju parem	++	0,9	1,5	1,6
mõnevõrra parem	+	22,6	25,4	21,4
sama	=	57,6	48,5	51,8
mõnevõrra halvem	-	11,9	14,1	15,6
palju halvem	--	1,4	1,4	2,8
ei oska öelda		5,6	9,1	6,9
saldo		5	6	2
3. Eesti majanduslik olukord võrreldes sellega, mis oli 12 kuud tagasi				
palju parem	++	1,1	1,0	0,4
mõnevõrra parem	+	29,3	28,4	21,4
sama	=	39,4	32,1	39,8
mõnevõrra halvem	-	21,9	24,9	26,0
palju halvem	--	3,6	5,6	4,6
ei oska öelda		4,8	8,0	7,9
saldo		1	-3	-7
4. Eesti majanduslik olukord 12 kuu pärast				
palju parem	++	0,5	0,8	0,6
mõnevõrra parem	+	36,4	35,0	31,4
sama	=	39,6	35,6	38,9
mõnevõrra halvem	-	14,4	14,1	15,9
palju halvem	--	1,8	2,3	1,3
ei oska öelda		7,4	12,3	12,0
saldo		10	9	7
5. Hindade muutus viimase 12 kuu jooksul				
oluliselt tõusnud	++	36,9	37,4	36,3
mõõdukalt tõusnud	+	40,3	35,8	34,0
natuke tõusnud	=	18,5	21,0	23,5
jäänud samaks	-	3,1	4,9	4,5
alanenud	--	0,1	0,3	0,1
ei oska öelda		1,1	0,8	1,6
saldo		55	53	51

Küsimus	2014			
	jaan	veebr	märts	
6. Hindade muutus lähema 12 kuu jooksul (võrreldes möödunud 12 kuuga)				
hinnad tõusevad kiiremini	++	9,1	11,0	12,1
hinnad tõusevad sama kiiresti	+	35,0	39,9	35,6
hinnad tõusevad aeglasemalt	=	28,6	25,1	25,9
hinnad püsivad samal tasemel	-	19,8	13,4	15,9
hinnad langevad	--	0,8	1,9	1,1
ei oska öelda		6,8	8,8	9,4
saldo		16	22	21
7. Tööpuudus järgneva 12 kuu jooksul				
kasvab tunduvalt	++	2,0	3,6	3,4
kasvab mõnevõrra	+	25,3	23,0	24,5
jääb samaks	=	43,9	38,6	41,4
väheneb mõnevõrra	-	22,0	25,5	21,8
väheneb tunduvalt	--	0,5	0,8	0,9
ei oska öelda		6,4	8,5	8,1
saldo		3	2	4
8. Praeguse aja soodsus püsikaupade ostmiseks				
praegu on sobiv aeg	+	24,6	24,1	25,4
ei eriti soodne ega ebasoodne	=	49,5	40,9	42,0
ei ole soodne	-	17,8	25,1	22,5
ei oska öelda		8,1	9,9	10,1
saldo		7	-1	3
9. Kulutamine püsikaupade ostuks järgmisel 12 kuul (võrreldes viimase 12 kuuga)				
tunduvalt rohkem	++	1,9	2,3	3,9
mõnevõrra rohkem	+	11,5	11,5	11,3
umbes samad	=	33,4	27,6	38,1
mõnevõrra vähem	-	17,5	15,9	12,9
tunduvalt vähem	--	33,6	40,3	31,5
ei oska öelda		2,1	2,5	2,4
saldo		-35	-40	-28
10. Praeguse majandusliku olukorra sobivus raha kogumiseks/säästmiseks				
väga sobiv aeg	++	5,1	5,9	2,9
küllaltki sobiv aeg	+	35,4	36,0	36,9
pigem ebasobiv aeg	-	37,4	30,3	33,6
täiesti ebasobiv aeg	--	16,8	22,5	22,0
ei oska öelda		5,4	5,4	4,6
saldo		-13	-14	-17

Küsimus	2014			
	jaan	veebr	märts	
11. Raha säästmise tõenäosus lähema 12 kuu jooksul				
väga tõenäoline	++	3,3	3,8	3,9
küllaltki tõenäoline	+	36,8	39,8	37,9
küllaltki ebatõenäoline	-	31,5	24,0	26,4
täiesti ebatõenäoline	--	27,4	31,6	31,3
ei oska öelda		1,1	0,9	0,6
saldo		-22	-20	-22
12. Pere praegune rahanduslik olukord				
säästetakse palju	++	1,5	2,9	1,9
säästetakse natuke	+	35,6	37,0	36,0
tullakse ots-otsaga välja	=	57,5	52,6	52,9
kulutatakse varasemaid sääste	-	3,9	4,4	5,9
elatakse võlgu	--	1,1	2,6	3,3
ei oska öelda		0,4	0,5	0,1
saldo		16	17	14

Küsimus	2014			
	jaan	veebr	märts	
13. Auto ostmise tõenäosus järgmise 12 kuu jooksul				
väga tõenäoline	++	3,6	-	-
küllaltki tõenäoline	+	6,5	-	-
küllaltki ebatõenäoline	-	11,8	-	-
täiesti ebatõenäoline	--	77,3	-	-
ei oska öelda		0,9	-	-
saldo		-76	-	-
14. Maja/korteri ostmise või ehitamise tõenäosus järgmise 12 kuu jooksul				
väga tõenäoline	++	1,3	-	-
küllaltki tõenäoline	+	3,1	-	-
küllaltki ebatõenäoline	-	5,4	-	-
täiesti ebatõenäoline	--	89,6	-	-
ei oska öelda		0,6	-	-
saldo		-90	-	-
15. Suuremate kulutuste tegemise tõenäosus oma maja või korteri kapitaalseks ümberehitamiseks või remontimiseks järgneva 12 kuu jooksul				
väga tõenäoline	++	7,8	-	-
küllaltki tõenäoline	+	15,4	-	-
küllaltki ebatõenäoline	-	16,8	-	-
täiesti ebatõenäoline	--	58,8	-	-
ei oska öelda		1,4	-	-
saldo		-52	-	-

TARBIJABAROMEETER
(saldod)

Küsimus	1992 - 2014			2013										2014		
	min	kesk	max	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3
PEREKONNA MAJANDUSLIK OLUKORD																
Viimased 12 kuud	-53	-10	18	-15	-16	-11	-10	-14	-15	-13	-8	-10	-8	-6	-9	-6
Järgmised 12 kuud	-36	-1	17	1	2	1	1	-1	-2	-1	3	2	2	5	6	2
RIIGI MAJANDUSLIK OLUKORD																
Viimased 12 kuud	-65	-6	38	-7	-3	-3	-8	-12	-8	-6	-3	0	-7	1	-3	-7
Järgmised 12 kuud	-37	4	27	6	9	11	2	0	6	5	7	8	4	10	9	7
HINNAD																
Viimased 12 kuud	-29	40	85	73	68	65	67	70	67	65	59	55	57	55	53	51
Järgmised 12 kuud	-33	38	85	31	26	22	23	24	19	18	17	21	20	16	22	21
Muutus %-des	-1	10	21	7	6	6	6	7	6	6	6	6	6	6	6	6
TÖÖPUUDUS																
	-22	14	76	1	0	-1	3	2	2	2	2	-1	3	3	2	4
PÜSIKAUPADE OSTUD																
Praegu	-17	18	47	-5	-2	-8	-6	0	-4	-8	-8	-2	-2	7	-1	3
Järgmise 12 kuu jooksul	-60	-20	-2	-35	-33	-37	-37	-36	-39	-38	-34	-38	-32	-35	-40	-28
SÄÄSTUD																
Praegu	-75	-25	-2	-21	-22	-22	-24	-23	-21	-19	-19	-16	-21	-13	-14	-17
Järgmise 12 kuu jooksul	-47	-28	-6	-25	-23	-25	-31	-30	-25	-32	-26	-26	-22	-22	-20	-22
PERE RAHANDUSLIK OLUKORD																
AUTO OSTMINE	-89	-71	-55	x	-76	x	x	-78	x	x	-78	x	x	-76	x	x
MAJA, KORTERI OSTMINE	-93	-84	-64	x	-87	x	x	-88	x	x	-88	x	x	-90	x	x
MAJA, KORTERI REMONT	-66	-36	-14	x	-45	x	x	-45	x	x	-56	x	x	-52	x	x
KINDLUSTUNDE INDIKAATOR																
	-37	-10	13	-5	-3	-3	-7	-8	-6	-8	-5	-4	-5	-3	-2	-4

3. 2013 – kriisist taastumise aasta (2)

Eesti majandus arenes 2013. aastal oodatust aeglasemalt, kuid potentsiaalseid (välis-) ohte ja riske silmas pidades, läks paremini kui kardeti. Majanduskasv jäi madalaks, sest baseerus suuresti vaid sisenõudlusele ning välisõudluse traditsiooniline panus majanduskasvu jäi tavalisest väiksemaks. Eesti ekspordikäivet pidurdas kõige enam Soome halb majandusolukord, aga samuti ka Venemaa oodatust aeglasem areng. Sisenõudluse kasv oli ootusepärane, kuid toimus valdavalt majapidamiste tarbimise suurenemise toel (mitte investeringute baasil nagu 2012. aastal). Kuigi intressimäärad püsisid Eesti laenuturul kogu aasta madalad, ei piisanud sellest, et investeringud põhivarasse oleksid ootuste kohaselt kasvanud. Põhjuseid oli mitmeid, kuid peamine seisnes valitsussektori investeringute vähenemises EL struktuurfondi rahade ammendumise tõttu.

Aastat jääb positiivselt iseloomustama, seda eriti euroala riikide võrdluses, valitsussektori tugev rahandus, riigieelarvetasakaal, riigi madal võlakoormus, töötasude arvestatav kasv jm. Kõike seda arvestades võib Eesti kümnendat aastat EL-is ja kolmandat euroaastat hinnata rahuldavaks. Seda enam, et aastaga lisandus mitmeid eeldusi majanduskasvu kiirenemiseks ja kriisieelse (2007) taseme ületamiseks 2014. aastal. Nüüd kõigest lähemalt.

Sisemajanduse koguprodukti (SKP) reaalkasv oli 2013. aastal 0,8% ja SKP jooksevhindades ulatus 18,4 mld euronit (2012. aastal 17,4 mld eurot, kasv jooksevhindades 5,7%). Kvartalite lõikes oli reaalkasv järgmine (võrreldes eelmise aasta vastava perioodiga) I kv 1,3 %, II kv 1,0%, III kv 0,7% ja IV kv 0,3%. Majandusharude lõikes panustasid majanduskasvu kõige enam kaubanduse (kasv 10,3%), töötleva tööstuse (kasv 5,2%) ning info ja side (kasv 14,9%) tegevusalad. Majanduskasvu pidurdasid kõige enam veonduse ja laonduse (langus 19,3%) tegevusala ning mõnevõrra ka ehitustegevus (langus 5,7%). Ehitismahud Eesti turul küll 2% võrra kasvasid, kuid lisandväärtus kahanes, seda hooneteehituse osakaalu vähenemise tõttu.

SKP arvestus **tarbimismeetodil** näitab, et sisemajanduse nõudlus kasvas 2013. aastal 1,5% ning sellest eratarbimiskulutused 4,2% ja investeringud 1,0%. Selle tulemusena tõusis investeringute osakaal SKP-s 25,3%-ni (2012. a 25,2%) ja eratarbimiskulutuste osakaal 50,6%-ni (2012. a 49,7%).

Tööhõive (aasta keskmine hõivatute arv) kasvas aeglasest majanduskasvust hoolimata 2013. aastal 1,3% (võrreldes 2012. aastaga) ning moodustas aasta keskmisena 621,3 tuhat inimest (kasv 6,4 tuhat inimest). Tööhõive kasvu mõjutas kõige enam majutuse ja toitlustuse, kutse-, teadus- ja tehnikaalaste tegevuste, kaubanduse ning kultuuri tegevusaladel hõivatute arvu suurenemine. Tööhõive kasvas nii töötute kui ka majanduslikult mitte-aktiivsete arvelt. Tööhõive **määr** (2013. aasta keskmine) ulatus 62,1%-ni. **Töötuse** aasta keskmine määr oli 8,6%, mis on 1,4 protsendipunkti madalam kui 2012. aastal (10,0%) ning töötute aasta keskmine arv langes 58,7 tuhande inimeseni. Töötute seas olid ülekaalus lühiajalised töötud ning oluliselt vähenes pikaajaliste töötute arv (neid oli 26,1 tuhat). Meeste tööpuudus oli naiste omast kõrgem, kuid vähenes naiste tööpuudusest jõudsamalt.

Kaupade eksport moodustas 2013. aastal 12,3 mld eurot, mis on 2% vähem kui 2012. aastal. Seejuures aastalangus oli esmakordne pärast majanduskriisi. Ekspordi peamised sihtriigid püsisid traditsioonilised ning ka nende osakaalud koguekspordis oluliselt ei muutunud. Esikohal püsis Rootsi – 17%-ga, järgnesid Soome – 16% ja Venemaa – 11%. Riigiti oli ekspordi suurim langus USA-sse – 39% ja suurim tõus Läti – 16%. Kõige enam eksporditi Eestist elektriseadmeid (20% koguekspordist), mineraalseid tooteid (sh bensiin, põlevkiviõli ja elektrienergia) – 11% ning põllumajandussaadusi ja toidukaupu – 10%. Ekspordi mahu vähenemist 2013. aastal (võrreldes 2012. aastaga) põhjustasid kõige enam mineraalsed tooted (langus 31%) ja metallitooted (langus 14%). Ekspordihinnad langesid 2013. aastal

võrreldes 2012. aasta keskmisega 1,1% ja seda esmakordselt kriisijärgsel perioodil.

Eesti töötleva tööstuse ettevõtted eksportisid u 70% oma toodangust, mis on ligilähedane varasematele aastatele.

Kaupade import (jooksevhindades) moodustas 2013. aastal 13,6 mld eurot mis on 1,4% vähem kui 2012. aastal (13,9 mld eurot). Kõige rohkem imporditi Eestisse kaupu Soomest (15% koguimpordist), Saksamaalt (11%) ja Rootsist (10%). Samad riigid olid eesotsas ka 2012. aastal. Enim vähenes kaupade sissevedu Venemaalt ja Hollandist (langus vastavalt 22% ja 16%) ning suurenes sissevedu Poolast (kasv 24%) ja Soomest (4%). Kaubagruppide lõikes olid impordikäibes esikohal elektriseadmed 18%-ga, millele järgnesid mineraalsed tooted 13%-ga ja põllumajandussaadused ning toidu-kaubad 11%-ga. Import vähenes kõige enam mineraalsete toodete osas – langus 19% ning suurenes transpordivahendite (sh sõidukid ja raudteeveerem) osas – kasv 12%. Impordihinnad langesid aasta keskmisena 1,6%.

Väliskaubavahetuse bilanss oli 2013. aastal mõõdukas miinuses, rahalises väljenduses 1,4 mld eurot ehk 11% ekspordi suhtes. Võrreldes 2012. aastaga kaubavahetuse puudujääk kasvas 16 mln euro võrra ehk 1,2% (rekordiline puudujääk oli 2007. aastal ja moodustas siis 3,4 mld eurot). Riikide arvestuses oli defitsiit kõige suurem kaubavahetuses Saksamaaga – 880 mln eurot, Leeduga – 503 mln eurot ja Suurbritanniaga – 275 mln eurot. Kaubavahe- tuse ülejääk seevastu oli suurim Venemaa ja Rootsiga (mõlemaga üle 600 mln euro). Kau- bagruppide lõikes on suurim positiivne saldo puidu- ja puidutoodete osas (+689 mln eurot) ja miinussaldo transpordivahendite osas (–628 mln eurot). Samad kaubagrupid olid eesotsas ka 2012. aastal.

Keskmine brutopalk kasvas 2013. aastal 8% ja oli 955 eurot. Kiiresti kasvas ka reaalpalk – 4,9%, seda osaliselt ka tänu inflatsiooni aeg- lustumisele võrreldes 2012. aastaga. Majan- duskasvu ületav palgakulude tõus survestas ettevõtete kasumlikkust ja selle mõju võib ula- tuda ka 2014. aastasse. Palgakasv oli tegevus-

alade lõikes üsna laiapõhjaline. Keskmisest kiiremini kasvasid palgad info ja side tegevus- alal, mäetööstuses, põllumajanduses ning veonduse ja laonduse alal. Kõrgemad palgad olid, nagu ka varasematel aastatel, info ja side, rahanduse, energia ja mäetööstuse tegevusaladel.

Kinnisvaraturg elavnes, ning seda juba nel- jandat aastat järjest. Võrreldes 2012. aastaga kasvas kinnisvaratehingute arv 15% ning ula- tus 41,8 tuhande tehinguni. Tehingute kogu- väärtuseks kujunes 2,1 mld eurot, mis on 17% enam kui 2012. aastal. Buumiaegsest turuma- hust on puudu veel umbes 30%. Kinnisvarate- hingute keskmine väärtus oli 2013. aastal 49,4 tuhat eurot ehk 1% enam kui 2012. aastal. Umbes pooled tehingud tehti korteriomandiga ning nende arv kasvas ka kõige kiiremini. Kor- teriomandi ostu-müügi keskmine hind oli 840 eurot ruutmeetri kohta, mis on 10% enam kui 2012. aastal. Ligi kolmandiku (31%) kinnisva- ratehingutest moodustasid hoonestamata maa tehingud ja 19% hoonestatud maa tehingud. Kinnisvaraturu arengut 2013. aastal soodusta- sid elanike kindlustunde kasv ning samuti soodsad intressimäärad ja taas elavnev uus- arendus.

Laenuturg 2013. a vähesel määral elavnes: Eesti ettevõtetele ja majapidamistele antud laenude ja liisingute kogumaht kasvas 1,3% ning portfelli maht kasvas aastaga 185 mln euro võrra. Ilma liisinguteta moodustas pankade koondlaenuportfell aasta lõpul 14,4 mld eurot. Seejuures eluasemelaenude portfell suurenes aastaga 50 mln euro võrra ehk 0,9%. Laenuint- ressimäärad püsisid kogu aasta jooksul mada- lad. Näiteks detsembris väljastatud eluaseme- laenude ja ettevõtete pikaajaliste laenude keskmised intressimäärad olid vastavalt 2,5% ja 3,1%. Ligilähedasel tasemel olid intressi- määrad kogu aasta vältel.

Eesti ettevõtete ja majapidamiste **hoiused** kas- vasid 2013. aastal 5,1% ning aasta lõpu seisuga oli hoiuseid kokku 9,1 mld euro väärtuses. Sel- lest 5,0 mld eurot kuulus majapidamistele ja 4,1 mld eurot ettevõtetele. Aastaga suurenda- sid majapidamised oma pangahoiuseid 297 mln euro võrra ja ettevõtted 143 mln euro võrra.

Aastaga teenisid Eestis tegutsevad pangad kokku 444 miljonit eurot puhaskasumit.

Äriettevõtete tegevust 2013. aastal iseloomustavad järgmised andmed: ettevõtted müüsid 2013. aastal kaupu ja teenuseid 50,4 mld euro eest, mis on 9% rohkem kui aasta varem. Ettevõtete kogukasum oli 3,1 mld eurot ehk

kasv 5%. Ettevõtete investeringud moodustasid 2,6 mld eurot ehk ligilähedaselt sama palju kui 2012. aastal. Tööstustoodang (mahuindeks) kasvas 2,9%, jaemüük püsihindades suurenes 5,2% ning ehitustööde maht püsihinnas moodustas 2,1 mld eurot (sama tase oli 2012. a).

Lisame ülaltoodule valiku **rahvusvaheliste reitinguagentuuride** hinnanguid, mis iseloomustavad Eesti positsiooni võrreldes teiste riikidega (2014. a märtsi seisuga).

- **Rahvusvaheline konkurentsivõime reiting** (Institute for Management Development, Lausanne)

36. koht 59 riigi arvestuses (mai 2013). Reiting iseloomustab Eesti majanduse seisundit, valitsuse töö tõhusust, äritegevuse efektiivsust ja infrastruktuuri arengutaset. Võrreldes aasta varasemaga on reiting viie koha võrra langedud.

- **Globaalne konkurentsivõime reiting** (World Economic Forum, Geneva)

32. koht 144 riigi võrdluses (september 2013). Reiting iseloomustab riigi võimet tagada jätkusuutlik majanduskasv keskpikal perioodil. Tugineb informatsioonile, mis iseloomustab riigi arengutaset sõltuvalt sellest, kas areng toimub ressursside, tehnoloogia või innovatsiooni baasil. Võrreldes aasta varasemaga on reiting 2 koha võrra paranenud.

- **Rahvusvaheline inimarengu indeks** (ÜRO)

34. koht 187 riigi edetabelis (märts 2013). Indeks arvestab elanike haridustaset, eluiga, majanduse arengutaset jne. Võrreldes eelmise aastaga jäi Eesti koht edetabelis samaks.

- **Rahvusvaheline majandusvabaduse indeks** (The Heritage Foundation)

11. koht 178 riigi võrdluses (jaanuar 2014). Hindamise aluseks on kaubanduspoliitika, riiklik sekkumine, rahanduspoliitika, musta turu osakaal majanduses jne. Võrreldes möödunud aastaga on Eesti 2 kohta tõusnud.

- **Rahvusvaheline pikaajaliste väliskohustuste täitmise võimet iseloomustav reiting** (Standard & Poor's)

Reitinguagentuur Standard & Poor's (S&P) jättis 2013. a augustis Eesti riigireitingu AA– (väljavaade negatiivne) tasemele. Aluseks on riigis läbiviidud struktuurireformid, otseinvesteeringute maht, fiskaal- ja rahapoliitika.

- **Rahvusvaheline korruptsioonitajumise indeks** (Transparency International)

28. koht 177 riigi edetabelis (detsember 2013). Esikohal olevas riigis on korruptsioon väikseim. Aastaga on Eesti positsioon 4 koha võrra paranenud.

- **Rahvusvaheline infotehnoloogia indeks** (World Economic Forum)

22. koht 144 riigi võrdluses (september 2013). Aluseks on IT kasutamine riigi majanduse edendamisel. Võrreldes aasta varasemaga on Eesti kahe koha võrra tõusnud.

- **Turismi konkurentsivõime indeks** (World Economic Forum)

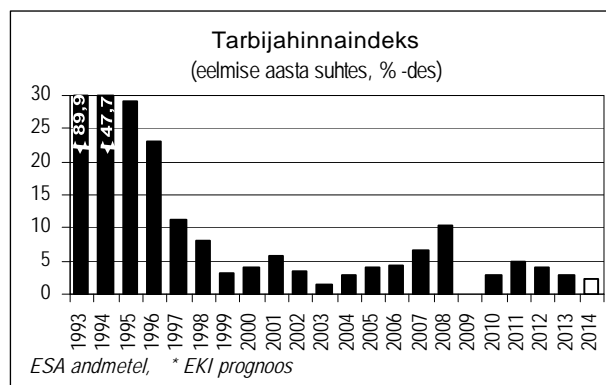
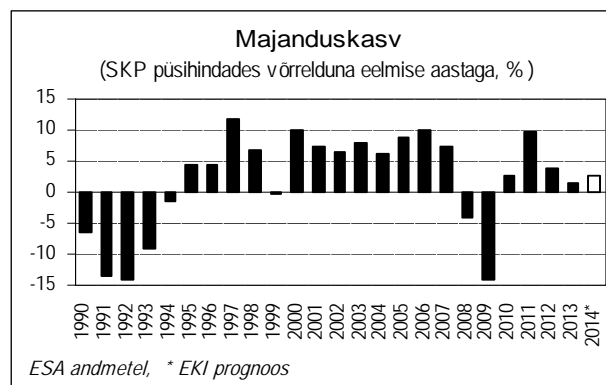
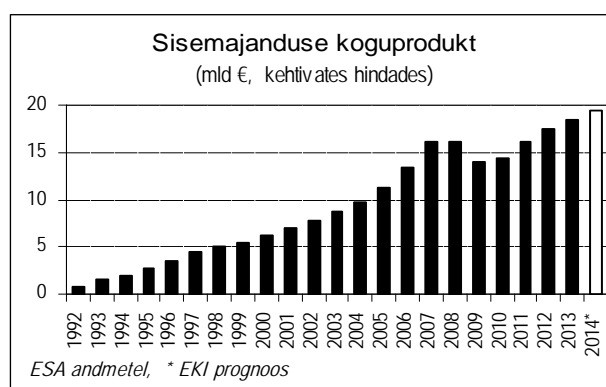
Eestile kuulub 140 riigi hulgas 30. koht (märts 2013). Langus aastaga 5 kohta. Indeks võtab arvesse riigis valitsevat turvalisust, transpordi- ja IT infrastruktuuri, loodus- ja kultuuriresursse, tervishoiu- ja hügieenitingimusi jne.

4. Eesti majandusarengust 1993–2013 ja prognoos 2014

Sisemajanduse koguprodukt (SKP). Reformide ja majanduse ümberstruktureerimise käigus (1992–1994) kahanes sisemajanduse koguprodukt (püsihindades) ligi veerandi võrra. Tõus algas 1994. aasta teisel poolel ja kestis 2007. aastani. Majanduse reaalkasv oli tõusu-aastatel (2000–2007) keskmiselt 7,9% aastas. Nominaalhindades suurenes SKP 1995–2007 ~6 korda. Arengukiirus tõusis pärast Eesti liitumist Euroopa Liiduga. Sellest tulenevalt võib 2004. aastat nimetada kiirenduse aastaks ja 2005. aastat kõrgkonjunkturi aastaks. Sel aastal sai alguse kinnisvarabuuum, mis kulmineerus 2006. aastal ja sai nimeks ülekuumenemise aasta. Olukord muutus 2008. aastal, kui maailmas sai alguse finantskriis, mis viis Eesti majanduse langusesse (–4,2%). 2008. aastal moodustas SKP ühe inimese kohta 67% Euroopa Liidu 27 riigi keskmisest (hindade erinevust arvestades). Majanduslangus süvenes 2009. aastal (langus 14,1%) ja alles 2010. aastal saavutati 2,6%-ne tõus. 2011. aastal, tänu ekspordile, kiirenes SKP kasv 9,6%-ni ning oli 2012. aastal 3,9%. EKI prognoos 2014. aastaks on 2,7%.

Tarbijahinnaindeks (THI). Tarbekaubad ja tasulised teenused krooni ajal (1992. juunist kuni 2010. a detsembrini) kallinesid 10,7 korda. Tarbijahindade tõus aastast-aastasse aeglustus, jõudes 2003. a 1,3%-ni. Perioodil 2004–2006 THI püsis vahemikus 3,0...4,4%. Hinnatõusu aluseks oli siis siirdemajandusriikidele iseloomulik hinnaühildumisprotsess. Sel perioodil kasvasid administratiivselt reguleeritavad hinnad kiiremini vabalt kujunevatest hindadest ja teenuste hinnad kaupade hindadest. Nõudmis- ja pakkumispoolsete tegurite koosmõjul hakkas 2007. aastal inflatsioon taas kiirenema: 2007. aastal oli THI 6,6% ja 2008. aastal koguni 10,4%. Situatsioon muutus oluliselt 2009. aastal, mil majanduslanguse ja vähenenud nõudluse mõjul inflatsioon langes miinus 0,1%-ni. 2010. aastal majanduskasvu taastumisel kiirenes taas ka inflatsioon: 2010. a 3,0%, 2011. a 5,0% ja 2012. a 3,9%. EKI 2014. a prognoos on 2,2%.

Väliskaubandus. Eesti väliskaubandus on teisel iseseisvusajal jõudsalt arenenud. Aastatel 1994–2008 kasvas kaupade väliskaubanduse käive jooksvates hindades ligi 8 korda. Samas on kõikidel aastatel olnud kaubavahetusbilans negatiivne, seejuures 2007. aastal ületas defitsiit 3 mld euro piiri. Maailma majanduskliima halvenemisega Eesti väliskaubanduse maht aastatel 1998–1999 ja 2008–2009 vähenes. Kiire hüppe tegi eksport kriisijärgsetel 2010. ja 2011. aastal, millele järgnes suhteliselt mõõdukas kasv 2012. ja 2013. a.

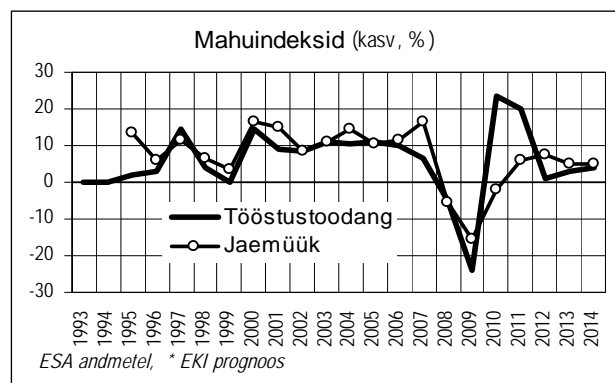
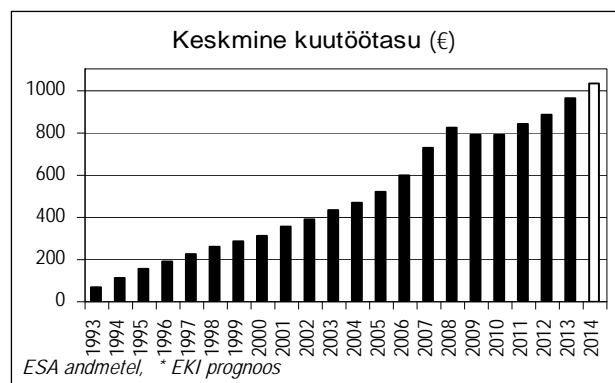
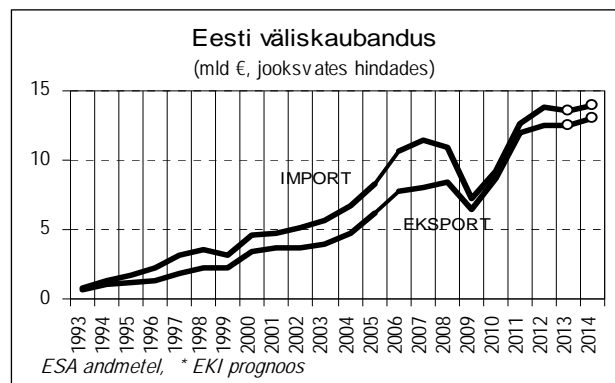
Kaupade **import** on kõigil aastatel (välja arvatud 1999. a ja 2009. a) suurenenud. Impordinõudluse kiiret kasvu on soodustanud välismaiste otseinvesteeringute hoogne sissevool ja eratarbimise kiire areng. Peamisteks impordipartneriteks nagu ka ekspordipartneriteks on olnud Soome ja Rootsi, kust on ka pärit valdav osa detaile ja pooltooteid, mida on kasutatud allhankelepingute täitmisel. Väliskaubanduse käive kahanes 2013. aastal jooksevhindades u 1,6%. EKI prognoosib 2014. aastaks ekspordi mahuks 13,0 mld ja impordi mahuks 14,0 mld eurot.

Tööhõive. Negatiivse iibe ja väljarände tõttu 90-ndatel aastatel tööga hõivatute arv Eestis oluliselt vähenes. Alates 2000. aastast hõivatute arv liikus tõusu suunas, jõudes 2000. a 572 tuh inimeselt 657 tuhande inimeseni 2008. aastal. Töötuse määr kasvas kuni 2000. aastani, ulatudes siis ligi 14%-ni. Aastatel 2002–2007 töötuse määr liikus langustrendil, moodustades 2003. ja 2004. a ~10% ning 2007. a 4,7%. Tööhõivet tõstis kinnisvarabuum, mille käigus ehitussektorisse lisandus ligi 40 tuhat töötajat. 2008. aastal hakkas tööpuudus taas kasvama, põhjustatuna majanduslangusest ja eriti ehitussektori taandarengust. 2009. a tööpuudus kasvas järsult. Registreeritud töötisijaid oli aasta lõpul 87 282 inimest (aasta keskmine 67 tuh in). 2010. aasta teisel poolel olukord paranes, kuid aasta keskmine näitaja oli siiski ligi 80 tuh in (töötuse määr 16,9%). Tööturu olukorra paranemine jätkus aastatel 2011–2013, mil töötuse määr langes 8,6%-le. EKI 2014. a prognoos on 8,2%.

Tööstus. Tööstuse osakaal SKP-s on majanduse ümberstruktureerimise käigus vähenenud 35,4%-lt (1992. a) 16,8%-ni (2013. a). Aastatel 1995–2007 oli tööstustoodangu mahuindeks positiivne, erandiks vaid 1999. aasta, mil 3,4%-st langust põhjustas Vene majanduskriis. 2000–2007. a oli tööstuse areng väga kiire (keskmiselt 10%). Toodangu maht sõltus olulisel määral allhanketööde lepingutest ja viimased omakorda maailmajanduse olukorrast. Oluline mõju tööstustoodangu arengule on välisnõudlusel, kuna tööstusettevõtted müüvad välisriikides enam kui poole oma toodangust. Olukord muutus oluliselt 2008. aastal, mil nõudluse langus sise- ja välisriikides põhjustas toodangu mahu 5,1%-lise vähenemise. Tellimised vähenesid veelgi enam 2009. aastal, mil toodangu maht langes 24,0%. Uus tõus algas 2010. a,

seada tänu ekspordinõudluse tõusule (tõus 2010. a 23,5%, 2011. a 19,9%). 2012. a jäi toodangu maht 2011. a tasemele ning 2013. aastal suurenes 2,9%. Prognoosi kohaselt on 2014. aastal tööstustoodangu kasv 4%.

Palk ja elanike sissetulekud. Aastatel 1992–2008 keskmine brutopalk pidevalt suurenes, ületades 400 € piiri esmakordselt 2003. aastal ja 800 € piiri 2008. aastal. Palga kasv kuni 2008. aastani ületas tarbijahindade kallinemise, tagades reaalpalka tõusu. Majanduslangus sundis ettevõtteid tootluse- ja palgatõusu proportsioonist rangemalt kinni pidama. 2009. a keskmine palk langes 784 euron. Kriisieelne tase ületati 2011. a (839 eurot). Aastatel 1993–2012 on reaalpalk suurenenud 265%. Prognoos 2014. a on 1030 €.

Tähtsamad majandusnäitajad 1993–2013 ja prognoos 2014. a

Näitaja	Mõõtühik	1993	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2011–2013 keskmine	2014 prognoos
Sisemajanduse koguprodukt (SKP)	mld €	1,5	7,8	8,7	9,7	11,2	13,4	16,1	16,2	14,0	14,4	16,2	17,4	18,4	17,3	19,5
SKP, muutus püsihindades	%	-9,0	6,6	7,8	6,3	8,9	10,1	7,5	-4,2	-14,1	2,6	9,6	3,9	0,8	4,8	2,7
Eratarbimine, muutus püsihindades	%	...	9,2	9,1	8,2	9,6	13,5	8,8	-5,4	-15,2	-2,7	3,8	4,9	4,2	4,3	4,0
Investeeringud põhivaras- sasse, muutus püsihin- dades	%	...	24,2	16,7	6	15,3	22,9	9,3	-13,3	-39,0	-7,3	37,8	10,8	1,0	16,5	5,0
Tarbija hinnaindeks (aasta keskmine)	%	89,9	3,6	1,3	3,0	4,1	4,4	6,6	10,4	-0,1	3,0	5,0	3,9	2,8	3,9	2,2
Tootja hinnaindeks (aasta keskmine)	%	75,0	0,4	0,2	2,9	2,1	4,5	8,3	7,2	-0,5	3,3	4,4	2,3	4,1	3,6	2,0
Kaupade eksport	mld €	0,68	3,6	4,0	4,8	6,2	7,7	8,0	8,5	6,5	8,7	12,0	12,5	12,3	12,3	13,0
Kaupade import	mld €	0,75	5,1	5,7	6,7	8,2	10,7	11,4	10,9	7,3	9,3	12,7	13,9	13,6	13,4	14,0
Kaubavahetuse saldo	mld €	-0,08	-1,4	-1,7	-1,9	-2,0	-3,0	-3,4	-2,4	-0,8	-0,5	-0,7	-1,4	-1,4	1,2	-1,0
Teenuste eksport	mld €	0,28	1,8	2,0	2,3	2,6	2,9	3,4	3,8	3,3	3,5	4,0	4,3	4,4	4,2	5,0
Teenuste import	mld €	0,22	1,2	1,3	1,4	1,8	2,0	2,3	2,4	1,9	2,1	2,7	3,1	3,3	3,0	3,7
Jooksevkonto saldo	mld €	0,02	-0,8	-1,0	-1,1	-1,1	-2,1	-2,6	-1,5	0,4	0,4	0,3	-0,3	-0,2	0,3	-0,4
SKP suhtes	%	1,2	-10,6	-11,3	-11,3	-10,0	-15,3	-15,9	-9,2	2,7	2,8	1,8	-1,8	-1,0	1,5	-2,0
Tööpuudus (töötuse määr)	%	6,6	11,2	10,3	10,1	8,0	5,9	4,6	5,5	13,5	16,7	12,3	10,0	8,6	10,3	8,2
Nominaalpalk keskmiselt kuus	€	68	393	430	466	516	601	725	825	784	792	839	887	955	894	1030
Reaalpalga kasv eelmise aasta suhtes	%	2,2	7,6	8,0	5,2	6,4	11,6	13,0	3,1	-4,9	-1,9	0,9	1,8	4,9	2,5	4,8
Tööstustoodang, mahuindeks	%	-18,7	8,4	11,0	10,4	11,0	9,9	6,4	-5,1	-24,0	23,5	19,9	1,1	2,9	8,0	4,0
Jaemüük, mahuindeks	%	...	8,4	10,9	14,6	10,5	11,3	16,3	-5,5	-15,4	-1,8	6,2	7,7	5,2	6,4	5,0
Omal jõul tehtud ehitustööd	mld €	0,12	0,9	1,0	1,2	1,5	2,1	2,6	2,3	1,5	1,3	1,7	2,1	2,2	2,0	2,0
Pankade koondlaenu- portfell aasta lõpul	mld €	...	3,2	4,4	5,9	8,0	11,4	15,3	16,6	15,6	14,8	14,1	14,1	14,4	14,2	15

5. Eesti majanduse arenguprognosis 2014–2017

Märtsis valmis EKI-s järjekordne Eesti majanduse keskpikk arenguprognosis, mis seekord haarab perioodi 2014–2017. a. Vaatluse alla on võetud 8 olulise majandusnäitaja arenguvõimalused lähemal neljal aastal. Prognosis koostati konsensusmeetodil ja selles osales oma-

poolsete prognoosidega 11 EKI ekspertide paanelli liiget (vt nimekiri artikli lõpus). Nende poolt esitatud prognooside koondtulemused (aritmeetilised keskmised) on toodud alljärgnevas tabelis.

Tabel 5.1. Eesti peamiste majandusnäitajate areng 2014–2017

Näitaja	Tegelik						Prognoos			
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
SKP püsivhindades, muutus (%)	-4,2	-14,1	2,6	9,6	3,9	0,8	2,1	2,8	3,2	3,3
Eratarbimine püsivhindades, muutus (%)	-5,4	-13,6	-2,5	3,4	4,9	4,2	3,4	3,3	3,4	3,5
Kapitalimahutus põhivarasse püsivhindades, muutus (%)	-13,3	-39,0	-7,3	37,8	10,8	0,9	3,0	4,5	6,2	7,5
Tarbijahinnaindeks (%)	10,4	-0,1	3,0	5,0	3,9	2,8	2,2	2,6	2,6	2,6
Töötuse määr (%)	5,5	13,5	16,7	12,3	10,0	8,6	8,2	8,0	7,6	7,5
Kaupade eksport jooksevhindades (mld eurot)	8,5	6,5	8,7	12,0	12,5	12,3	12,6	13,4	14,4	15,5
Kaupade import jooksevhindades (mld eurot)	10,9	7,3	9,3	12,7	13,9	13,6	13,9	14,9	16,3	17,5
Keskmine palk (eurot)	825	784	792	839	887	955	1024	1083	1144	1209

Tabelis toodud prognooside kohta saab lisada järgmist:

Sisemajanduse koguprodukti (SKP) reaalkasv perioodil 2014–2017 jääb konsensusprognoosi kohaselt vahemikku 2,1...3,3% ja kasv aastast aastasse kiireneb. Võrreldes eelmisel aastal koostatud prognoosiga on kasvunumbrid u 1%-punkti võrra madalamad. Prognoosides kajastub Euroopa Liidu ebakindel majandusolukord ja raskused sellest väljatulemisel. On ju Eesti majanduskasv oluliselt sõltuv (eksporti kaudu) EL liikmesriikide arengukiirusest. Kõige optimistlikuma prognoosi kohaselt on SKP aastakasv prognoositaval perioodil vahemikus 3,0...4,0% ja kõige pessimistlikumal puhul 0,0...2,8%. Aastate lõikes on prognoosikoridor järgmine: 2014. a 0,0...3,0%, 2015. a 1,5...4,0%, 2016. a 3,0...3,6% ja 2017. a 2,8...4,0%.

Eratarbimise areng on konsensusprognoosi kohaselt ligi 1%-punkti kiirem SKP-st ja jääb aastate lõikes vahemikku 3,3...3,5%. Eratarbimise kiiremat arengut soodustab keskmise palga märgatav tõus ja tööpuuduse oodatav vähenemine (vt eraldi). Seejuures oli eratarbimise viimase kolme aasta keskmine arengukii-

rus 4,4%, mis on u 1%-punkti võrra kiirem prognoositavast. Miinimum- ja maksimumprognooside vahe aastate lõikes jääb vahemikku 1,5...1,7%-punkti ehk ei ole eriti suur.

Kapitalikulutused kasvavad ekspertide koondhinnangul eelseisval neljal aastal keskmiselt 5,2% aastas ning perioodi siseselt kapitalimahutuste kasv kiireneb. Sellise tempo korral ulatuksid kapitalikulutused 2017. aastal ligilähedale buumiaegse 2007. a tippasemeni – 5,7 mld eurot aastas. Arengu prognoosimisel on silmas peetud, et Euroopa Liidu rahastus püsib kokkulepitud tasemel. Kõige optimistlikuma prognoosi kohaselt kasvavad investeeringud põhivarasse 2014. a 4%, 2015. a 6%, 2016. a 10% ja 2017. a 14%. Minimaalse variandi puhul 2014. a miinus 1,4%, 2015. a 0,0%, 2016. a 3,0% ja 2017. a 3,0%.

Tarbijahindade tõus on prognoositaval perioodil 2,1...2,6% aastas, mis on oluliselt madalam viimase 3 aasta keskmisest (3,9%). Kõige aeglasemat hinnatõusu oodatakse 2014. aastal, järgnevatel aastatel jääb inflatsioon 2,6% tasemele. Maksimum- ja miinimumprognooside erinevus on erinevatel aastatel 1,0 kuni 1,6%-punkti.

Tööpuuduse osas näeb konsensusprognosis ette selle mõõdukat vähenemist ning jõudmist perioodi lõpuks 7,3%-ni (2013. a tegelik 8,6%). Kõige pessimistlikuma prognoosi realiseerumise korral tööpuudus eelseisval 4 aastal ei vähene, samas ei näe ükski prognoosija ette võimalust, et tööpuudus võiks kasvada.

Kaupade eksport kasvab prognoosiperioodi 4 aastaga konsensusprognoosi kohaselt 3,3 miljardi euro võrra (2013. a tegelik 12,3 mld eurot, prognoos 2017. a – 15,6 mld eurot) ehk keskmiselt 6% aastas. Samas on ekspertide individuaalsed ootused küllaltki erinevad, ulatudes 2017. aastal 14 mld eurost kuni 18 mld euroni. Sellest järeldub, et ebakindlus majanduskeskkonna ja ekspordipartnerite majandusolukorra suhtes püsib suur.

Kaupade import kasvab konsensusprognoosi kohaselt kiiremini kui eksport, mistõttu on oodata kaubavahetusbilansi halvenemist. Oodatakse kaupade impordikäibe kasvu 2017. aastaks 17,5 mld euroni (2013. a tegelik 13,6 mld eurot), seega kasv ligi 4 mld eurot. Ekspertide individuaalsed prognoosid on seejuures küllaltki erinevad, ulatudes (2017. aastal) 15 kuni 20 mld euroni.

Keskpika konsensusprognoosi koostamisel osalesid: Ruta Arumäe, Aare Järvan, Meelis Kitsing, Kalev Kukk, Leev Kuum, Maris Lauri, Tõnu Mertsina, Janno Reiljan, Andres Saarniit, Andrus Säälük, Heido Vitsur.

Keskmine palk liigub konsensusprognoosi kohaselt prognoositaval perioodil kindlal tõusutrendil ning ulatub 2017. aastal 1209 euroni, suurenedes keskmiselt 6% aastas. Samas on hinnangud keskmise palga arenguväljavaadete kohta vägagi erinevad: kõige pessimistlikuma prognoosi kohaselt on keskmine palk 2017. aastal 1080 eurot ja kõige optimistlikuma prognoosi kohaselt 1350 eurot. Pidades silmas, et tarbijahinnad tõusevad prognoositaval perioodil keskmiselt 2,5% aastas, siis on oodatav reaalspalga kasv 3,4% aastas.

Kokkuvõtteks võib konstateerida, et ekspertide grupi konsensusliku nägemuse kohaselt ootab Eestit lähiaastatel (2014–2017) ees mõõdukas, potentsiaalilähedane, suhteliselt tasakaalustatud majandusareng. Samas võivad ootamatud väliskeskkonna muutused mõjutada arengut nii negatiivsemate kui ka positiivsemate arengute suunas.

6. EKI toidukorvi maksumus: I kvartal 2014

EKI toidukorv kallines märtsis võrreldes detsembriga 1,6%, aastaga 2,9% ja märtsi toidukulud on viimase 20 aasta kõige suuremad.

Eesti Konjunkturiinstituudi (EKI) toidukorv¹⁸ maksis märtsis 71.61 eurot ning on eelmise aasta detsembri ostukorvist 1.15 eurot kallim. 2013. aasta märtsiga võrreldes on toidukorv kallinenud 2.05 eurot (tabel 6.1, joonis 6.1 ja 6.2).

I kvartal

Märtsis kallinesid võrreldes detsembriga puu- ja köögivilja, kala ning piima-, teravilja- ja lihasaadused. Odavnesid suhkur, hakkliha, kanamunad ja suitsulihtooted.

Aiasaaduste maksumus toidukorvis suurenes võrreldes eelmise aasta detsembriga 7,2%. Köögiviljast kallines värske kapsas 12,2%, porgand 9,7% ja kartul 5,1% ning odavnes mugulsibul 5,8%. Õunte hind oli märtsis 12,2% kõrgem kui möödunud aasta detsembris. Neljaliikmeline pere kulutas aiasaaduste ostmisele 6.43 eurot nädalas, mis on 0.43 euro võrra rohkem kui detsembris.

Piimatoodete tarbimisele kulus neljaliikmelisel perel 17.23 eurot nädalas, mis on 0.37 euro võrra enam kui detsembris. I kvartalis kallinesid piim-keefir 3,4%, kohupiim 2,9%, juust 2,7%, või 1,2% ja koor 0,3%.

Teraviljasaaduste ostukulud toidukorvis märtsis võrreldes detsembriga suurenesid 2,2% (22 senti). Sai-sepik kallines 4,1% ja leib 1,4%.

Lihasaaduste ostukulud toidukorvis on suurimad, hõlmates 28% (märtsis 19.99 eurot) kogu korvi maksumusest. Detsembriga võrreldes olid lihtoodete hinnamuutused minimaalsed, nende kogumaksumus ostukorvis suurenes 5 senti võrra. Liha kallines 0,6% ja keeduvorst 0,2%. Hakkliha odavnes 1,6% ja suitsulihtooted 0,6%.

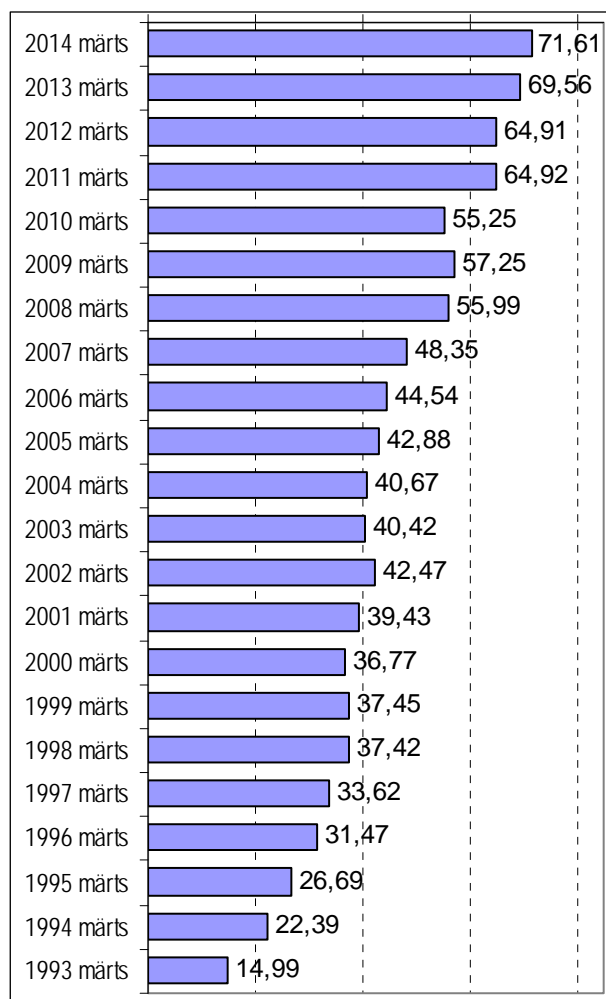
¹⁸ Eesti Konjunkturiinstituudi toidukorv on püsiva koostise ja kaaluga ning vastab 4-liikmelise Tallinna pere 1 nädala tegelikele ostudele Tallinna kauplustes. Toidukorvi kuulub 24 kaubagruppi 48 kindla toidukaubaga.

Kala ostukulud nädalas (2.57) suurenesid märtsis 15 senti võrra.

Kanamunade hind langes märtsis 1,4%. Pere kulutas munade ostmisele 1.46 eurot nädalas, mis on kaks senti vähem kui detsembris.

Suhkur odavnes märtsis võrreldes detsembriga 8,7%, kondiitritooted kallinesid 0,7%. Kokku vähenesid selle kaubagrupi nädala ostukulud ühe senti võrra.

Joonis 6.1. EKI toidukorvi maksumus (1 nädala ostud Tallinna kauplustes, €/4-liikmeline pere)

Aastaga (2014. aasta märts võrreldes 2013. aasta märtsiga) suurenesid EKI toidukorvis enim ostukulud kalale, piima- ja aiasaadustele ning teraviljatoodetele. Aastaga odavnesid märgatavalt kohv, suhkur ja kanamunad.

Piimasaadused kokku on aastavõrdluses 4,7% kallimad ja pere toidukulud nädalas seeläbi 0.77 eurot suuremad. Juust kallines aastaga 8,5%, kohupiim 7%, koor 5,4%, või 3,3% ja piim-keefir 2,2%.

Lihasaaduste maksumus ostukorvis on 2014. aasta märtsis 1,6% ehk 0.31 eurot kõrgem kui aasta tagasi. Värske liha hind tõusis aastaga 1,4%, suitsulihtoodetel 3,2% ja keeduvorstil 2,3%. Hakkliha on 1,6% odavam kui aasta tagasi märtsis.

Teraviljasaaduste ostmisele tehtavad kulutused võrreldes 2013. aasta märtsiga suurenesid 40 senti võrra nädalas. Aastaga kallines leib 5,2% ja sai-sepik 5%, odavnesid makaronid-tangained 2,3% ja jahu 2,1%.

Aiasaaduste maksumus ostukorvis oli 4,7% (29 senti) suurem kui aasta tagasi märtsis. Juurvili kallines 8,2%, kartul 6% ja õunad 2%.

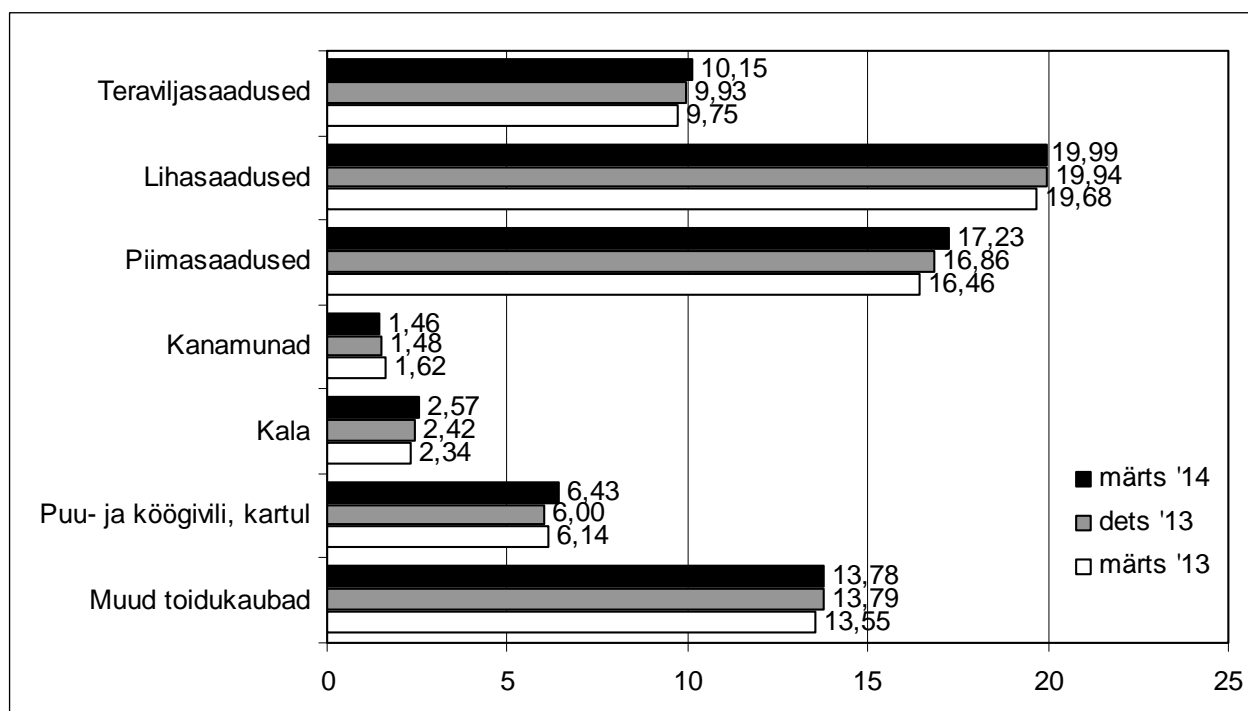
Kanamunade hind on aastaga langenud 9,9% ja munade maksumus toidukorvis vähenes 16 senti.

Kala on 9,8% kallim kui aasta tagasi.

Kohvi hind langes aastaga 21,1% ja suhkrul 16,7%. Kondiitritoodetest kallinesid enim (7,6%) šokolaadikompvekid ja 3% küpsetised. Kõigi nende toodete hinnamuutuste koosmõjul kallines neljaliikmelise pere ühe nädala toidukorv 0.23 euro võrra.

Eesti Konjunkturiinstituudi hinnangul kallineb 2014 aasta teises kvartalis EKI püsiva kaaluga toidukorv 1–1,5 protsendi võrra.

Joonis 6.2. EKI toidukorvi maksumuse struktuur 2013–2014
(4-liikmeline pere / 1 nädal, eurodes)

Tabel 6.1. EKI toidukorvi maksumus ja selle muutumine Tallinna kauplustes
(4-liikmeline pere / 1 nädal)

Kaup	Kogus	Maksumus (€)			Maksumuse muutus			
		märts 2013	dets 2013	märts 2014	märts '14 – märts '13	märts '14 – dets '13	märts '14 / märts '13	märts '14 / dets '13
					eurodes	%des		
Jahu	0,5 kg	0.48	0.47	0.47	-0.01	0.00	-2.1	0.0
Makaronid, tangained	0,5 kg	0.86	0.84	0.84	-0.02	0.00	-2.3	0.0
Leib	3 kg	4.81	4.99	5.06	0.25	0.07	5.2	1.4
Sai, sepik	2 kg	3.60	3.63	3.78	0.18	0.15	5.0	4.1
Liha	2 kg	12.57	12.68	12.75	0.18	0.07	1.4	0.6
Hakkliha	250 g	1.25	1.25	1.23	-0.02	-0.02	-1.6	-1.6
Keeduvorst	1 kg	4.32	4.41	4.42	0.10	0.01	2.3	0.2
Suitsulihatooted	200 g	1.54	1.60	1.59	0.05	-0.01	3.2	-0.6
Piim, keefir	6 l	5.35	5.29	5.47	0.12	0.18	2.2	3.4
Kohupiim	0,5 kg	1.99	2.07	2.13	0.14	0.06	7.0	2.9
Juust	400 g	2.82	2.98	3.06	0.24	0.08	8.5	2.7
Või	400 g	3.33	3.40	3.44	0.11	0.04	3.3	1.2
Koor	1,5 l	2.97	3.12	3.13	0.16	0.01	5.4	0.3
Kanamunad	10 tk	1.62	1.48	1.46	-0.16	-0.02	-9.9	-1.4
Kala	0,7 kg	2.34	2.42	2.57	0.23	0.15	9.8	6.2
Margariin	250 g	0.69	0.73	0.73	0.04	0.00	5.8	0.0
Suhkur	1 kg	1.26	1.15	1.05	-0.21	-0.10	-16.7	-8.7
Kohv	100 g	1.09	0.86	0.86	-0.23	0.00	-21.1	0.0
Tee	50 g	0.52	0.93	0.93	0.41	0.00	78.8	0.0
Kondiitritooted	1,3 kg	6.91	7.10	7.15	0.24	0.05	3.5	0.7
Juurvili	2 kg	1.10	1.17	1.19	0.09	0.02	8.2	1.7
Kartul	4 kg	2.52	2.54	2.67	0.15	0.13	6.0	5.1
Puuvili	2 kg	2.52	2.29	2.57	0.05	0.28	2.0	12.2
Limonaad	4 pdl	3.08	3.02	3.06	-0.02	0.04	-0.6	1.3
KOKKU		69.56	70.46	71.61	2.05	1.15	2.9	1.6

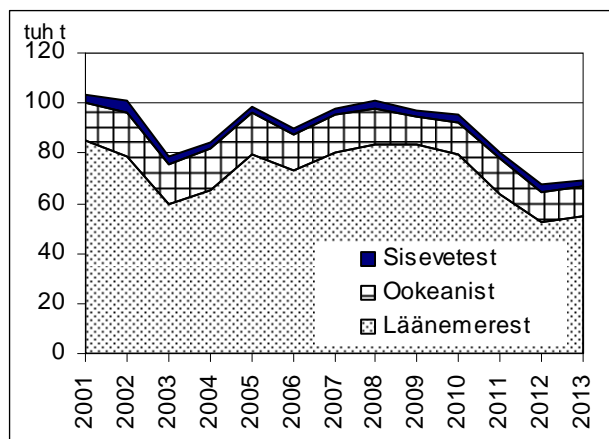
7. Eesti kalaturg ja kalatoodete tarbimine

Eestis tarbitakse kala ligi 15 kg elaniku kohta. Tarbimist piiravad eelkõige madal ostuvõime ja kala kallidus.

Eesti on mahuliselt piisavalt kalaressurssidega varustatud, kuid suure osa sellest ressursist moodustavad räim ja kilu. Kalapüük on ajas vähenenud ja seda peamiselt Läänemere püügi arvel, mis kahanes 79,6 tuh tonnilt 2010. aastal 54,6 tuh tonnile 2013. aastal (joonis 7.1).

Läänemerest püütava kilu ja räim püügikogused on kalavarude säilitamise eesmärgil kvootidega piiratud. 2013. aastal püüti kilu 29,8 tuh tonni ja räime 21,9 tuh tonni (tabel 7.1). Räime ja kilu püük moodustas 95% kogu Eesti kalurite poolt Läänemerest püütud kalast. Sisevetest saadi 2013. aastal 2850 tonni kala, sh 920 tonni ahvenat, 696 tonni latikat, 672 tonni koha, 217 t haugi ja 194 t särge. Lisaks müüsid kalakasvatused 371 tonni kala (2012. a). Harrastuskalapüügil kalastuskaartide alusel saadi 140 tonni kala (2012. a), mis ei ole mõeldud müügiks. Ookeanipüügist moodustavad suurema osa Loode- ja Kirde Atlandilt püütavad krevetid (6,7 tuh tonni e 56%), kaladest saadi kõige enam meriahvenat (1,6 tuh t) ja makrelli (1,4 tuh t).

Joonis 7.1. Kalapüük 2001–2013, tuh tonni

Tabel 7.1. Kutseline kalapüük 2013. aastal (tonnides)

	Kokku	sh		
		ookean	Läänemeri	siseveed
Meriahven	1 573	1 573		
Makrell	1 367	1 367		
Garneel (krevet)	6 653	6 653		
Kilu	29 805		29 805	
Räim	21 940		21 940	
Atlandi tursk	735	730		5
Ahven	2 137		1 217	920
Koha	794		122	672
Latikas	705		9	696
Haug	283		66	217
Särg, nurg	265		71	194
Lest	250		250	
Vimb	26		26	
Meriforell	15		15	
Teised kalad	2 817	1 632	1 034	151
Püük kokku	69 365	11 955	54 560	2 850

Allikas: Põllumajandusministeerium

Enamik püütud kalast müüakse välisurgudel. Kilu ja räime eksporditakse enamasti külmutatult, samuti värtsikalana. Samal ajal imporditakse toidukalana hinnatud lõhe ja forelli, heeringat jt kalu, samuti kalatööstusettevõtetele vajalikku toorainet. Osa imporditud kalast ja mereandidest müüakse omakorda edasi välisurgudele.

2013. aastal eksporditi Eestist kala, vähilaadseid ja molluskeid kokku 111 tuhat tonni 190 mln € eest ja imporditi 59 tuh tonni 150 mln € väärtuses (tabel 7.2). Olulisemad ekspordipartnerid olid ekspordikäibe järgi Soome, Saksamaa, Slovakkia, Läti, väljaveokoguste järgi Venemaa, Ukraina, Läti ja Valgevene (tabel 7.3). Impordis on olulisemad Norra, Leedu, Soome ja Läti.

Tabel 7.2. Kala ja kalatoodete eksport ja import 2013

	Eksport			Import		
	Tuhat tonni	Mln €	Hind €/kg	Tuhat tonni	Mln €	Hind €/kg
Kala ja vähilaadsed	91,65	161,11		52,09	128,01	
sh eluskala	0,09	0,46	5.07	0,07	0,40	5.78
värsked, jahutatud kala	2,06	3,11	1.51	21,26	51,69	2.43
külmutatud kala	73,51	59,55	0.81	15,77	18,55	1.18
kalafilee, kalaliha	5,35	39,35	7.36	10,66	32,32	3.03
Soola- ja suitsukala	3,88	34,26	8.83	1,67	15,34	9.18
Vähilaadsed	6,69	24,06	3.60	2,21	8,52	3.86
Molluskid	0,07	0,32	4.32	0,45	1,18	2.61
Tooted ja konservid	19,60	29,35		6,51	22,32	
sh tooted ja konservid kalast, kaaviar	18,81	23,39	1.24	6,01	18,94	3.15
vähilaadsetest, molluskitest	0,79	5,96	7.54	0,50	3,38	6.77
Kala ja kalatooted kokku	111,25	190,46		58,60	150,33	

Allikas: SA

Tabel 7.3. Kala ja kalatoodete eksport riigiti 2013. aastal

Riik	Mln €	%	Riik	Tuh t	%
Soome	22,4	11,8	Venemaa	36,84	33,1
Saksamaa	22,2	11,7	Ukraina	26,05	23,4
Slovakkia	21,0	11,0	Läti	7,54	6,8
Läti	18,9	9,9	Valgevene	5,02	4,5
Venemaa	16,4	8,6	Leedu	3,52	3,2
Ukraina	13,8	7,3	Island	3,66	3,3
Rootsi	13,6	7,1	Soome	3,27	2,9
Taani	8,0	4,2	Kasahstan	3,14	2,8
Šveits	6,9	3,6	Moldova	2,8	2,5
Island	6,9	3,6	Saksamaa	2,75	2,5
Teised riigid	40,3	21,2	Teised riigid	16,7	15,0
Kokku	190,5	100		111,3	100

Allikas: SA

Oluline eksporditüüp on mageveekalade (ahvena ja koha) filee, mis jõuab lääne-eurooplaste toidulauale. 2013. aastal müüdi seda välisurgudel, nii jahutatult kui külmutatult kokku 13,1 mln euro eest, üle poole eksporditulust saadi Šveitsist, kuhu värsket fileed müüdi hinnaga 13.70 €/kg (joonis 7.3).

Kalatööstused ekspordivad väikese siseturu nõudluse tõttu suurema osa ($\frac{3}{4}$) toodangust, müües Eestis tooteid ligikaudu 40 mln euro eest (tabel 7.4). Kalatööstuse müügitulu on viimastel aastatel lisandväärtuse arvel kasvanud, koguseliselt on suurenenud külmutatud kala, suitsukala ja kulinaartoodete toodang.

Kala ja kalatoodete ekspordis on nii koguselt kui väärtuselt ülekaalus külmutatud kala, millest peamise osa moodustab kilu ja räim (joonis 7.2). Külmutatud kilu eksporditakse peamiselt Venemaale, Ukrainasse ja Valgevenesse (2013. a 14,7 mln € eest, vt joon 7.3), kilohinnaga keskmiselt 0,35 €/kg. Rahaliselt annab poole külmutatud kala eksporditulust (29,9 mln €) lõhede-forellide eksport peamiselt Lääne-Euroopasse, vähem idaturule.

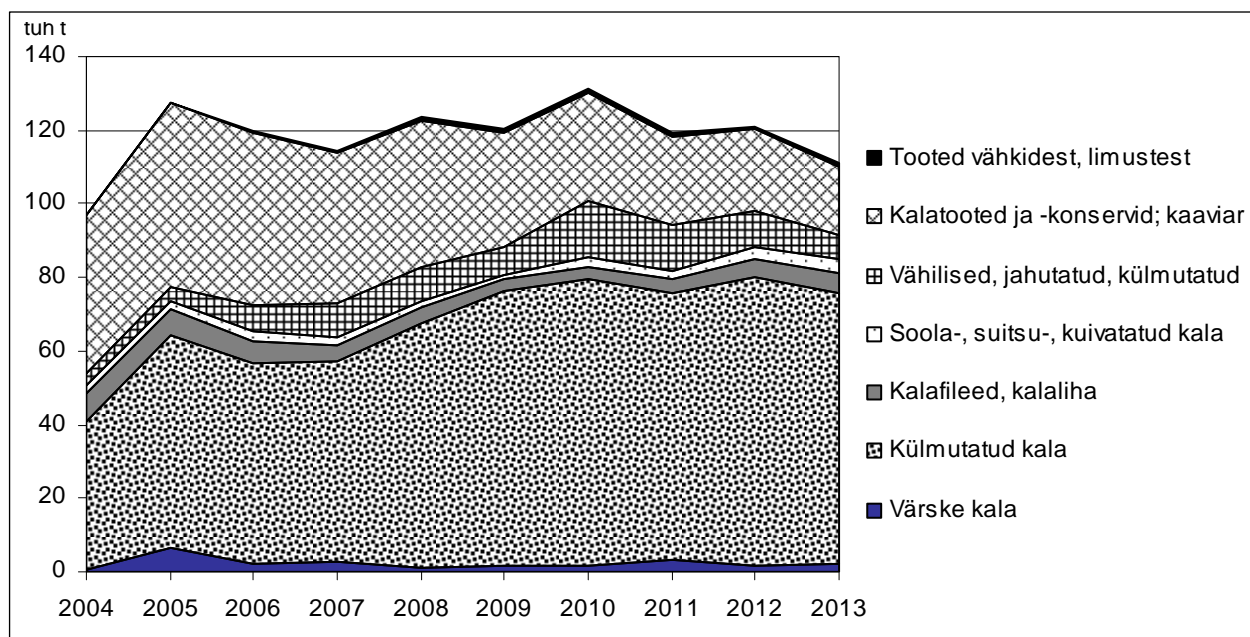
Tooteid ja konserve kalast ja vähilistest (sh võrtskala) eksporditi 2013. aastal 29,4 mln € eest, suurimad ekspordipartnerid on Soome (4,7 mln €), Rootsi (3,6 mln €), Ukraina (3,5 mln €), Norra, Läti ja Venemaa.

Tabel 7.4. Kalatööstuse müügitulu ja toodang 2007–2012

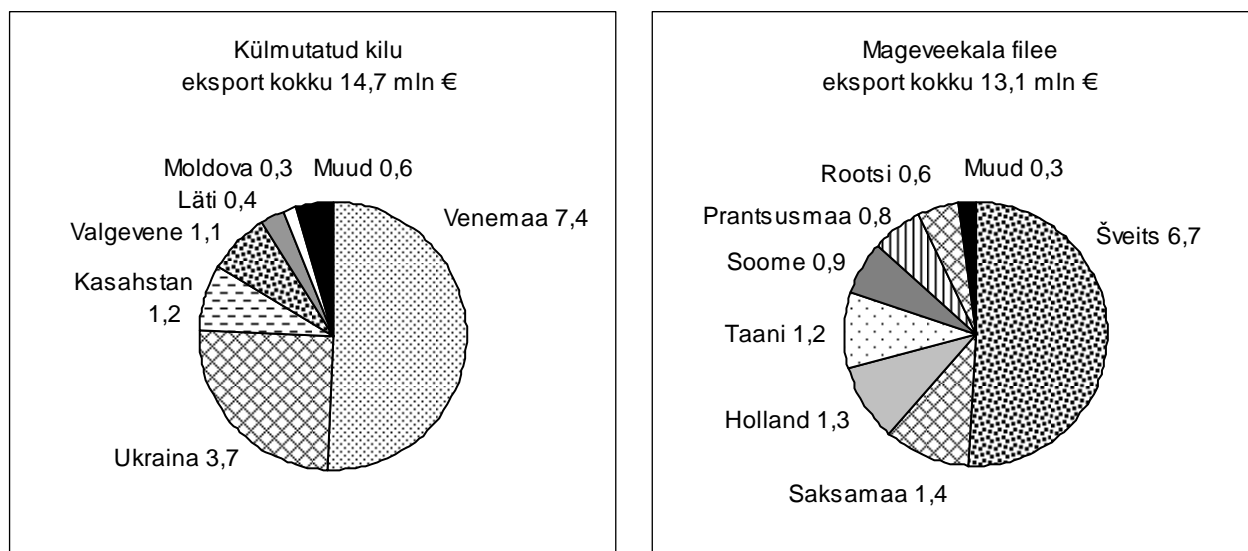
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kalatööstusettevõtete müügitulu, mln €	98,8	123,6	110,2	124,6	148,6	151,3
sh eksport	66,4	86,9	77,0	86,8	109,5	107,3
müük siseturul	32,4	36,7	33,2	37,9	39,1	44,0
Kalatööstuse toodang						
Toidukalatooted, tuh t	69,7	60,0	73,3	62,1	56,8	68,9
sh külmutatud kala	36,5	30,3	34,6	35,5	32,8	44,0
Konservid, tuh t	5,1	7,1	3,7	5,1	3,8	3,7

Allikas: SA

Joonis 7.2. Eksport 2004–2013, tuhat tonni

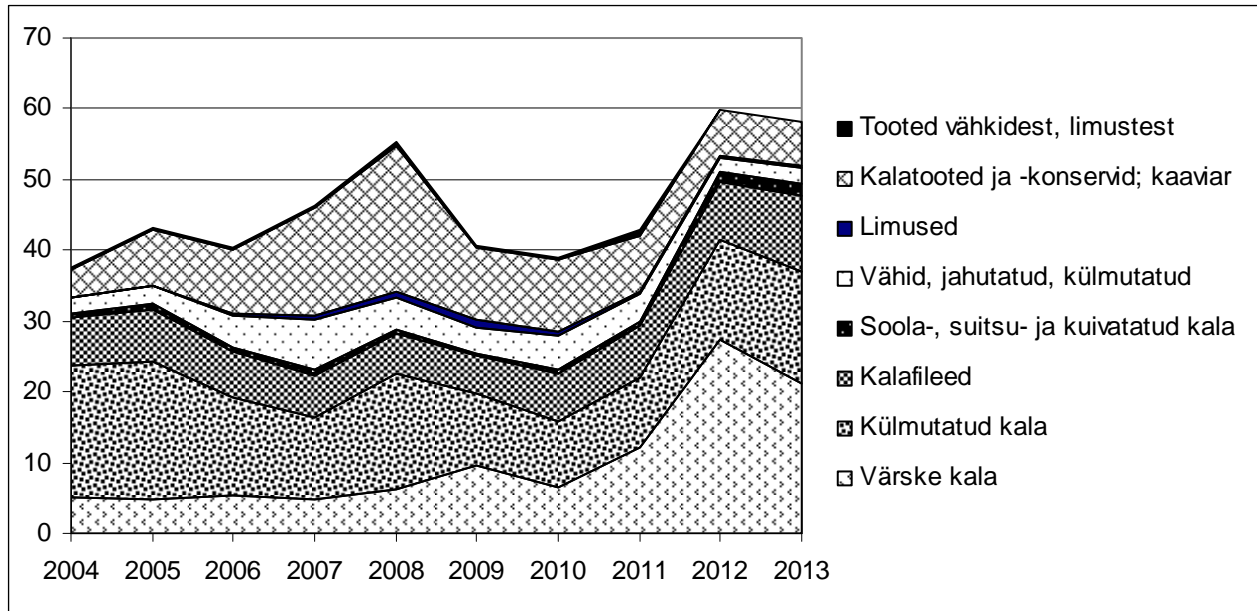
Joonis 7.3. Külmutatud kilu ja mageveekala filee eksport 2013, mln €

Imporditavast kalast (joonis 7.4) osa viiakse omakorda töödeldud või töötlemata kujul uuesti välja. Tähtsaimateks sisseveetavateks kaladeks on lõhed-forellid, mida 2013. aastal imporditi jahutatult 10,3 tuh tonni, külmutatult

7,2 tuh tonni, fileena 2,5 tuh tonni ja soola- või suitsukalana 0,6 tuh tonni (kokku 20,6 tuh tonni 74,7 mln euro väärtuses). Värske, jahutatud kalana imporditakse veel räime ja kilu kalatööstustele, mageveekala jt kalu.

Joonis 7.4. Import 2004–2013, tuhat tonni

EKI arvutuste kohaselt tarbitakse Eesti siseturul kokku ligikaudu 15–20 tuh tonni kala (v.a kalatööstused), mis rahaliselt on 70 milj eurot.

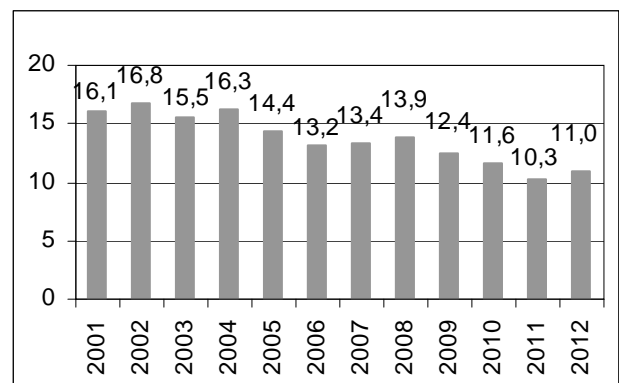
Sissetoodava lõhe-forelli jt kalade ning Eesti kalade kõrval on jaekaubanduses oluline turuosa Leedu ja Läti konservidel ja kulinaariatootetel (neid imporditi 2013. a Leedust 3 tuh tonni, Lätist 1,4 tuh tonni kokku 11,7 mln € eest).

Viimasel aastakümnel on kala tarbimine Eestis olnud aga peaaegu järjepideval langustrendil ja väikest tarbimise kasvu oli taas märgata alles 2012. aastal, mil pärast majandussurutise lõppemist hakkas reaalpalk uuesti suurenema ja sissetulekute kasvades osteti mitmeid toiduaineid senisest veidi rohkem.

2012. aastal tarbiti kala ja kalatooteid Eestis leibkonnaliikme kohta keskmiselt 11 kg¹⁹ (arvestatud ümber toorkalale, joonis 7.5). See ko-

gus ei sisalda restoranides jt toidukohtades söödud kalatoite, millega koos tarbiti EKI arvutuste kohaselt 15 kg kala elaniku kohta aastas. Kala ja kalatooteid tarbivad Eesti elanikud ligikaudu viis korda vähem kui liha ja lihatooteid.

Joonis 7.5 Kala ja kalatoote tarbimine, kg elaniku kohta (kala kaalus)

¹⁹ Tarbimiskogused ja kulutused Statistikaameti leibkonnade uuringu andmetel.

Tabel 7.5. Kalatoodete tarbimine pereliikme kohta 2002. ja 2012. aastal (kg)

	2002	2012
Värske kala	9,90	4,10
Kalafilee, roogitud kala	0,20	0,74
Soolakala	1,86	1,75
Suitsukala	0,74	0,58
Kalakonservid	0,95	0,84
Kalapulgad, burgerid	0,54	0,40
Krabitooted	0,32	0,42
Muud tooted	0,57	0,90
Tarbimine (kala kaalus)	16,8	11,0

Viimasel kümnel aastal on kala tarbimine vähenenud just värske kala arvelt, mida näiteks 2002. aastal tarbiti veel 10 kg ringis elaniku kohta aastas ja 2012. aastal 5 kg ringis (koos fileega; tabel 7.5). Vähenenud on ka omapüütud või kalastajatelt tasuta saadud kala tarbimine, mida aastail 2001-2004 tarbiti keskmiselt 2 kg elaniku kohta aastas, 2012. aastal vaid 0,5 kg. Rannalähedastes piirkondades, sh

Lääne-Eestis ja saartel on kala, eriti värske kala kasutamine toiduks tänu traditsioonidele palju enam levinud kui sisemaal ja kala süüakse elaniku kohta aastas keskmiselt vähemalt 17 kg.

Kala tarbimine sõltub oluliselt sissetulekust, sest kala on kallinenud mitmetest teistest toiduainetest kiiremini.

Eestis moodustavad kulutused kalale 4,5% kogu toidule minevast rahast. Suurema sissetulekuga peredel on kala osakaal toidukuludes oluliselt suurem kui väikese sissetulekuga peredel, moodustades kõrgeima tuluga peredel 6% ja väikseima tuluga peredel 3%²⁰. Keskmiselt kulus kalale 41 eurot aastas (2012) ja kulutused on kasvanud vaatamata tarbitud koguste vähenemisele vahepealsetel aastatel.

Suurenenud on lõhe ja forelli tarbimine, sest vaatamata punase kala üldisele hinnatõusule teevad kauplused neile palju sooduspakkumisi, eriti perioodidel, mil lõhe hind maailmaturul on ajutiselt langemas. EKI elanikeküsitlus näitas, et lõhe hinnatõusu tõttu ei suuda tarbijad seda siiski vaatamata sooduspakkumistele nii palju osta kui soovi oleks.

* * *

Eesti elanike kalatarbimise sagedust ja eelistusi uuris EKI 2013. aastal elanike küsitlusega²¹.

Uuringust selgus, et täiskasvanud Eesti elanik sööb kala või kalatooteid tüüpiliselt kord nädalas ja tarbimissagedus ei ole viimastel aastatel enam vähenenud, vaid on märgata väikest tõusu. Samas 2003. aasta tarbimise taset pole veel saavutatud. Vähemalt paar korda kuus söi kala ja/või kalatooteid 2013. aastal 77% täiskasvanud elanikest. 50% elanikest söi 2013. aastal kala ja kalatooteid vähemalt kord nädalas, 27% paar korda kuus ja ülejäänud harvem või üldse mitte (joonis 7.6). Kuna 37%-il peredest on kodus kala sööv lemmikloom, siis mõel-

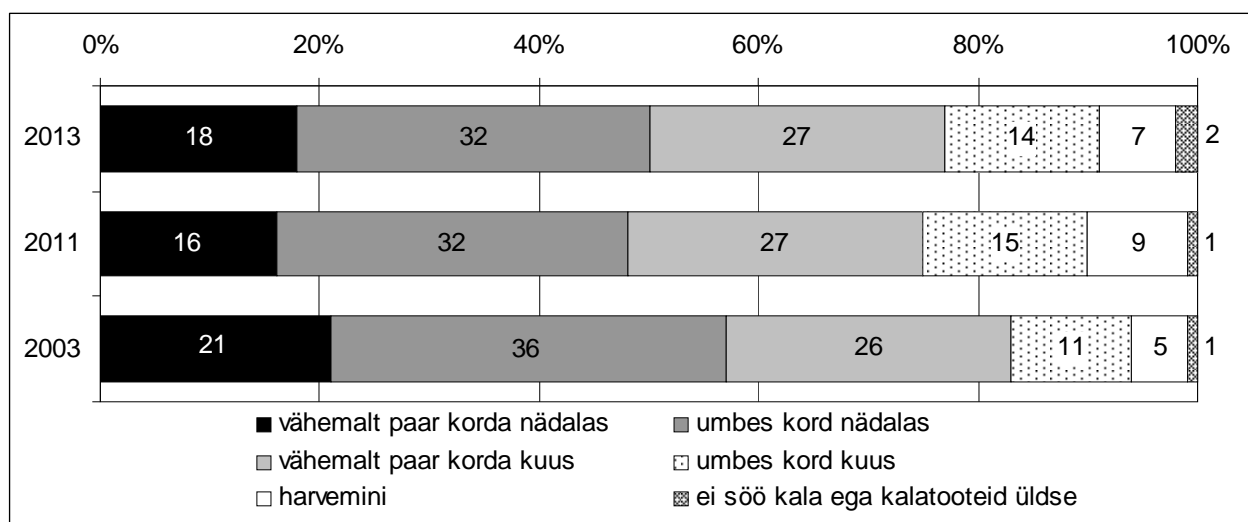
dakse kala ostmisel ka neile. Rahaliselt jagunevad perede kulutused kalale järgmiselt: 92% inimeste toiduks ja 8% lemmikute tarbeks.

Oma kala ja kalatoodete söömise sagedusega on elanikud enamvähem rahul, kusjuures rahulolu on viimase kolme aastaga märgatavalt suurenenud. Rahulolevaid elanikke oli 60%, rahulolematuid 38% ja 2% elanikest ei osanud hinnangut anda (joonis 7.7). Rahulolematust põhjustab eelkõige kõrge hind, kuid ka probleemid kättesaadavusega. Võrreldes 2011. aastaga piirab tarbimist hinna kõrval rohkem kala halb kättesaadavus ja müügikoha kaugus kui valiku väiksus ostukohas.

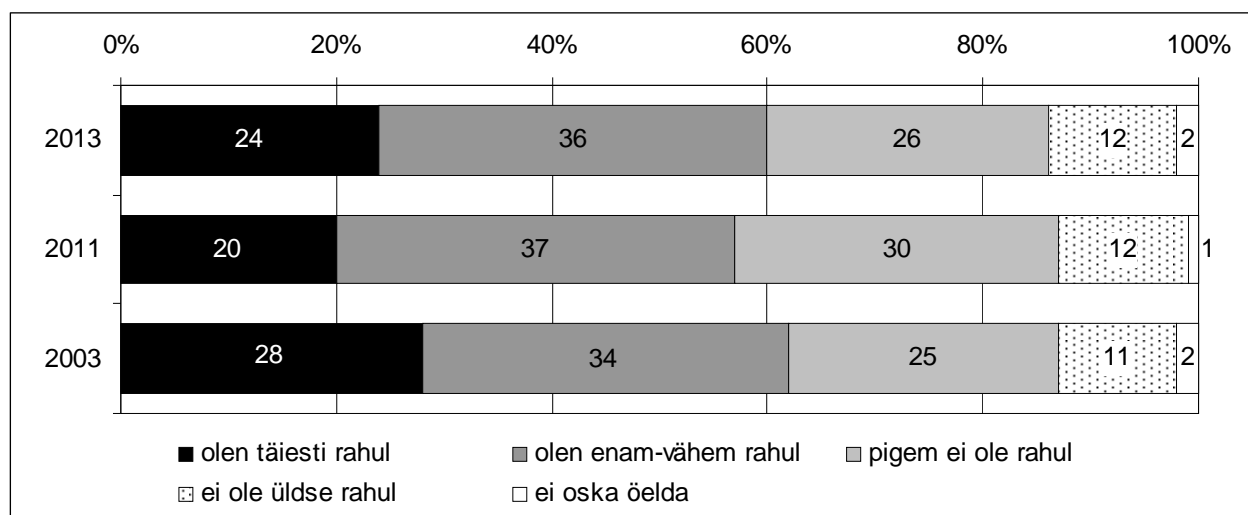
²⁰ Vastavalt X ja I tuludetsiil. Tuludetsiilid tekivad tulu suuruse alusel järjestatud tarbijate rea jagamisel kümneks arvult võrdseks grupiks.

²¹ Küsitluse viis EKI läbi 2013. aasta detsembris ja seal osales 1112 elanikku üle kogu Eesti vanuses 18-74 aastat.

Joonis 7.6. Kala ja kalatoodete söömise sagedus aastatel 2003–2013 (% vastanutest)

Joonis 7.7. Elanike rahulolu kala ja kalatoodete söömise sagedusega (% vastanutest)

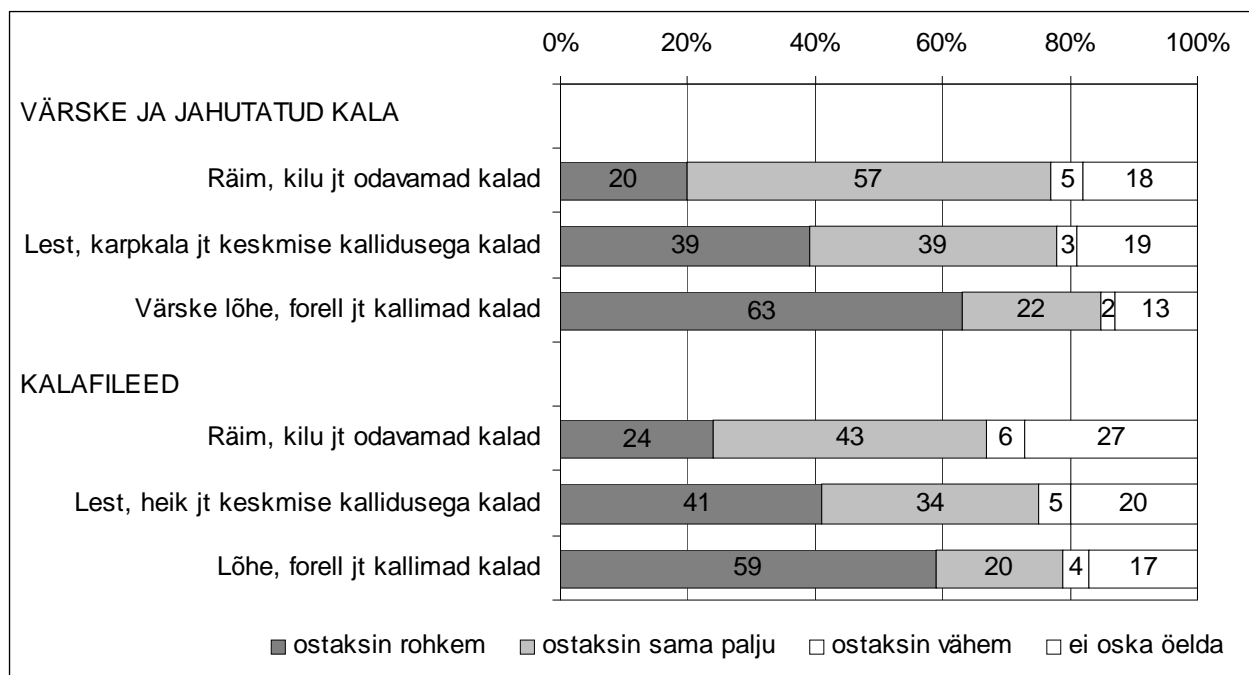

Kala ostmisel lähtuvad elanikud eeskätt toote värskusest, maitsest, müügikoha puhtusest ja hinnast. Hinna tähtsus on viimase kolme aasta taga tõusnud märgatavalt. Väga tähtsaks ostuotsuse mõjutajaks pidas hinda 2003. aastal 59%, 2011. aastal 73% ja 2013. aastal 77% elanikest. Pakendi ja kaubamärgi mõju ostuotsusele hinnati kõige tagasihoidlikumalt.

Tervisest hoolimine ja huvi tõus toiduvalmistamise vastu motiveerivad küll suurendama kalatarbimist, kuid kalatooteid süüakse vähem suuresti kalli hinna tõttu. Kõrge hinna pärssiv mõju tarbimisele on alates 2003. aastast süvenenud. Suuremate sissetulekute korral ostetakse kala sama palju kui enne või suurendataks tar-

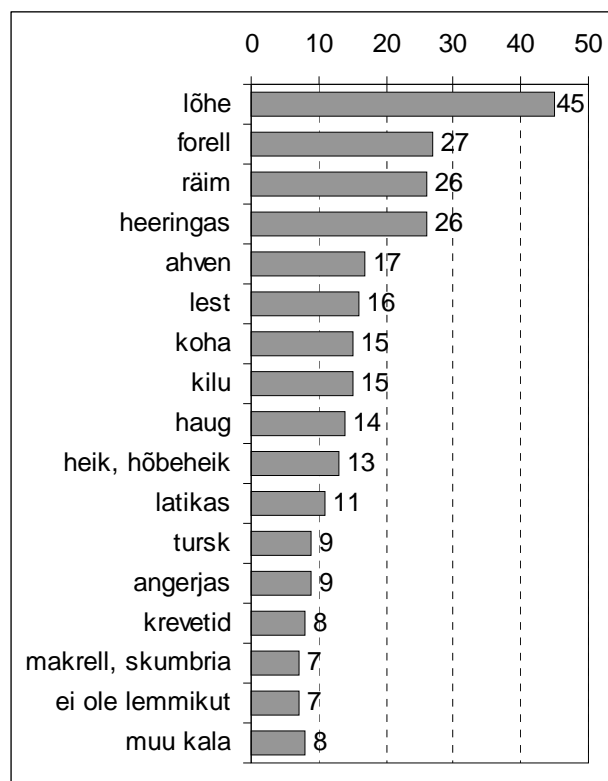
bimist. Rohkem ostetakse värsket lõhet, forelli, koha või teisi kallimaid kalu ning nende filee-sid (joonis 7.8). Sissetulekute tõustes suurendataks ka suitsulõhe, -forelli ja teisi kallimate suitsukalade, soolalõhe ja -forelli, kaaviari ja kalamarja ning keskmise kallidusega kalafilleede ostmist.

Joonis 7.8. Suuremate sissetulekute eeldatav mõju värskete kala ja kalafilee ostmisele (% vastanutest)

Kui elanikel paluti uuringus nimetada, millised on nende kaks lemmikkala, selgus ülekaalukas lemmik, milleks oli lõhe (nimetas 45% vastanutest), seejärel forell, räim ja heeringas. Paljude elanike lemmikkaladeks on ahven, lest, koha, kilu, haug, heik ja latikas (joonis 7.9). Lõhe oli lemmikuks kõikides elanike rühmades, v.a vanemad kui 64-aastased, kes eelistasid lõhele heeringat ja räime.

Joonis 7.9. Elanike lemmikkalad (% vastanutest)

8. Elanike huvitatus investeerida kinnisvarasse

Kinnisvara peetakse tulusaimaks ja turvalisemaks raha paigutamise viisiks, kuid lisakinnisvarasse realselt investeerimise soov on vähestel, vaid ühel elanikul kümnest. Olemasolevast kinnisvarast ei olda tulevikus võimalised emotsionaalselt loobuma ning ilmselt peetakse olulisemaks seda, et elamispinna omamine võimaldab tulevikus vältida üürikulusid.

2013. aasta detsembrikuus viis Swedbanki Eraisikute Rahaasjade Teabekeskus koostöös Eesti Konjunkturiinstituudiga läbi uuringu, milles selgitati Eesti elanike huvitatust investeerida kinnisvarasse ja hinnanguid kinnisvarale kui majandusliku kindlustunde tagajale. 2013. aasta detsembrikuus küsitleti juhuvalikul telefoni teel 800 elanikku vanuses 16 aastat ja vane-

mad. Elanike hulgas oli valdavaks kaks tendentsi: kui oli võimalik jooksvat tarbimist piirata, et kindlustada sääste tulevikuks, siis tehti seda mõõdukalt või siis võimalused kokkuhoiuks puudusid. Valmisolek piirata jooksvat tarbimist kindlama tuleviku nimel oli 55%-l elanikest.

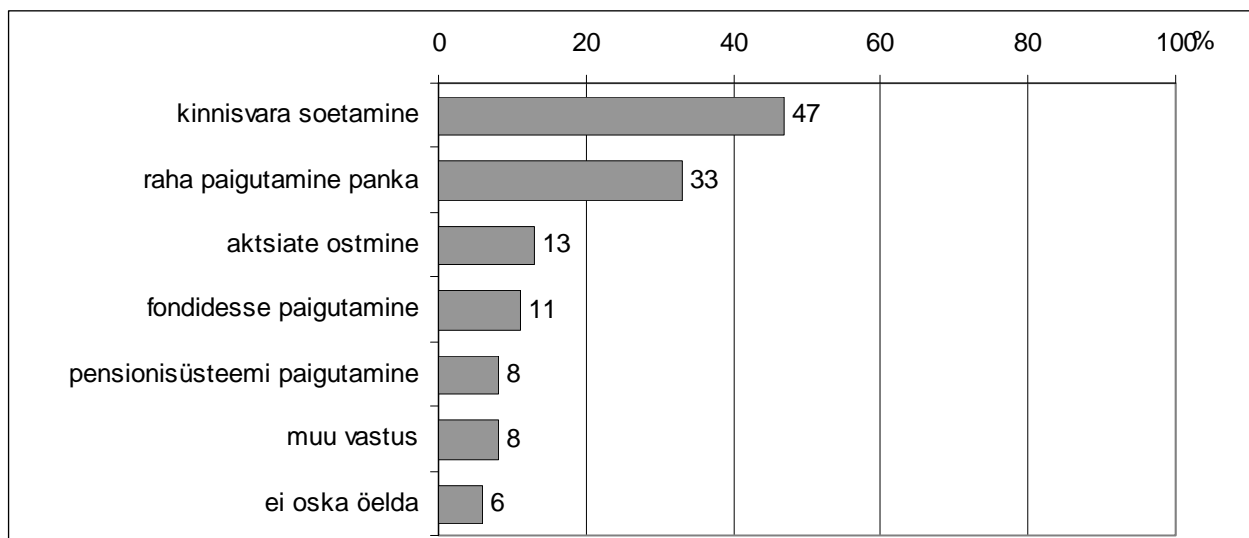
Tuleviku kindlustamisel loodavad elanikud rohkem kinnisvarale kui pensionisüsteemile

Raha paigutada saavad need elanikud, kellel seda on või kes on valmis raha koguma. Eestis on tarbimise piiramise valmidus suurem 16–29-aastastel noortel (kulutusi suudaks piirata 67% vastajarühmast), kõrgharidusega (66%), töökohta omavatel (64%), Tallinna elanikel (60%) ja suurema sissetulekuga peredel (61% pere netosissetulek kuus 701€–1100€ ja 75% üle 1100 € kuus).

Elanikud, kes suudaksid realselt piirata jooksvat tarbimist, hindasid tulusaimaks ja turvalisemaks rahapaigutamise võimaluseks

kinnisvara soetamist (47% vastanutest) ning raha paigutamist pank (33% vastanutest). Aktsiate ostmist, fondidesse või pensionisüsteemi paigutamist pidas tulusaks vaid üks elanik kümnest (joonis 8.1). Erinevates elanike rühmades hinnati raha paigutamise viise sarnaselt, ikka peeti tulusaimaks kinnisvara soetamist. Erandiks olid madalaima sissetulekuga, mittetöötavad, põhiharidusega elanikud ja eakad (65-aastased või vanemad), kes eelistasid raha hoidmist pangas.

Joonis 8.1. Tulusaimad ja turvalisemad raha paigutamise viisid (% elanikest, kellel oli võimalus piirata jooksvat tarbimist, n = 440)

Majandusliku heaolu kindlustamisel loodetakse oma kodule kui investeringuobjektile

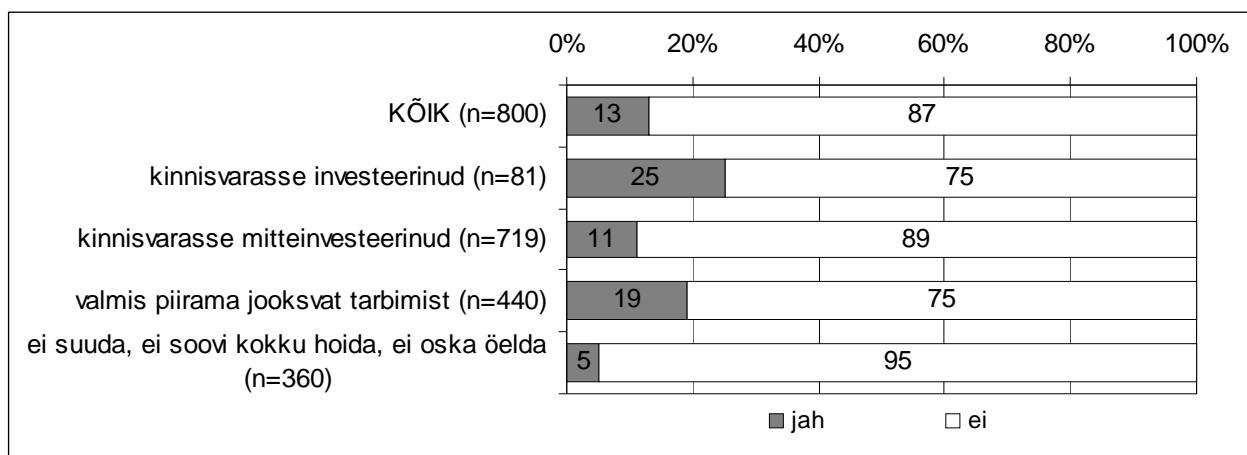
Elanikud peavad majandusliku heaolu kindlustamisel silmas pigem oma kodu ega kipu tegema koduväliseid kinnisvara-investeeringuid. Viimase 10 aasta jooksul on lisakinnisvarasse investerinud 10% Eesti 16-aastastest ja vanematest elanikest. Lisakinnisvara ostjaid iseloomustab kõrge sissetulek, töökoha omamine, keskiga, pigem mees- kui naissugu ja pigem elukoht Tallinnas kui mujal Eestis.

Lähema 5 aasta jooksul kavatseb investeerimise eesmärgil kinnisvara osta 13% elanikest. Lisakinnisvara ostu plaanivad sagedamini 16–29-aastased noored (23% vanuserühmast). Ostukavatsustega elanikud on kõrgema sissetulekuga, töökohta omavad, valdavalt alla 50-aastased, kesk- või kõrgharidusega, pigem mehed kui naised ja sagedamini tallinlased. 54% lisakinnisvarasse investeerida soovijatest (102 inimest ehk 13% elanikest) pole selleks midagi konkreetset ette võtnud, 32% on otsi-

nud sobivat kinnisvarapakkumist, 13% on kogunud laenu sissemaksiks raha ja 9% otsinud head laenupakkujat.

Varasem investeerimiskogemus kinnisvarasse tõstab huvi tegeleda sellega ka edaspidi. Viimase 10 aasta jooksul lisakinnisvarasse investerinutest soovis lähiaastatel lisakinnisvara osta 25%, mitteinvesteerinutest aga 11%. Ostukavatsusi mõjutas ka valmidus piirata tuleviku kindlustamise nimel pere jooksvat tarbimist. Elanikest, kellel on võimalus tuleviku nimel kokku hoida (55% elanikest), plaanis lähema 5 aasta jooksul osta lisakinnisvara 19%. Kellel võimalus raha kokku hoida puudus või kes ei soovigi raha kokku hoida, siis neist elanikest plaanis investeerida lisakinnisvarasse vaid 5% (joonis 8.2).

Joonis 8.2. Elanike lähema 5 aasta kinnisvara ostukavatsused investeerimise eesmärgil (% küsitletutest, n = 800)

Kinnisvara oste peetakse heaks tuleviku kindlustamise vahendiks, kuid rahaliste raskuste korral on elanikel seda emotsionaalselt raske müüa

Majandusliku heaolu kindlustamisel loodavad elanikud suuresti olemasolevale, mitte lisakinnisvarale. Kinnisvara omas elanike endi hinnangul 79% Eesti 16-aastastest ja vanematest elanikest. 47% vastanutest omas korterit, 30% maja või ridamaja, milles elati sees. Suvilat või maamaja omas 15% elanikest ja maaval-

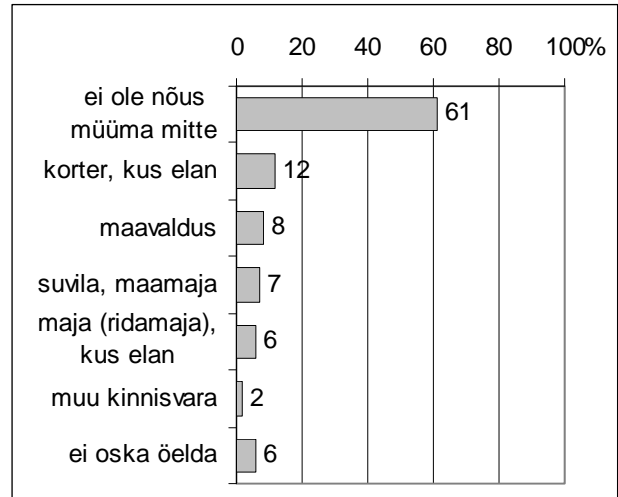
dust 14% elanikest. Muu kinnisvarana nimetati garaaži, teist korterit, korterit välismaal jms.

Omatava kinnisvara müük suurte rahaliste raskuste korral saaks elanike hinnangul olema väga valuline ja seda püütakse vältida. Rahaliselt tõeliselt raskesse olukorda sattudes ei ole

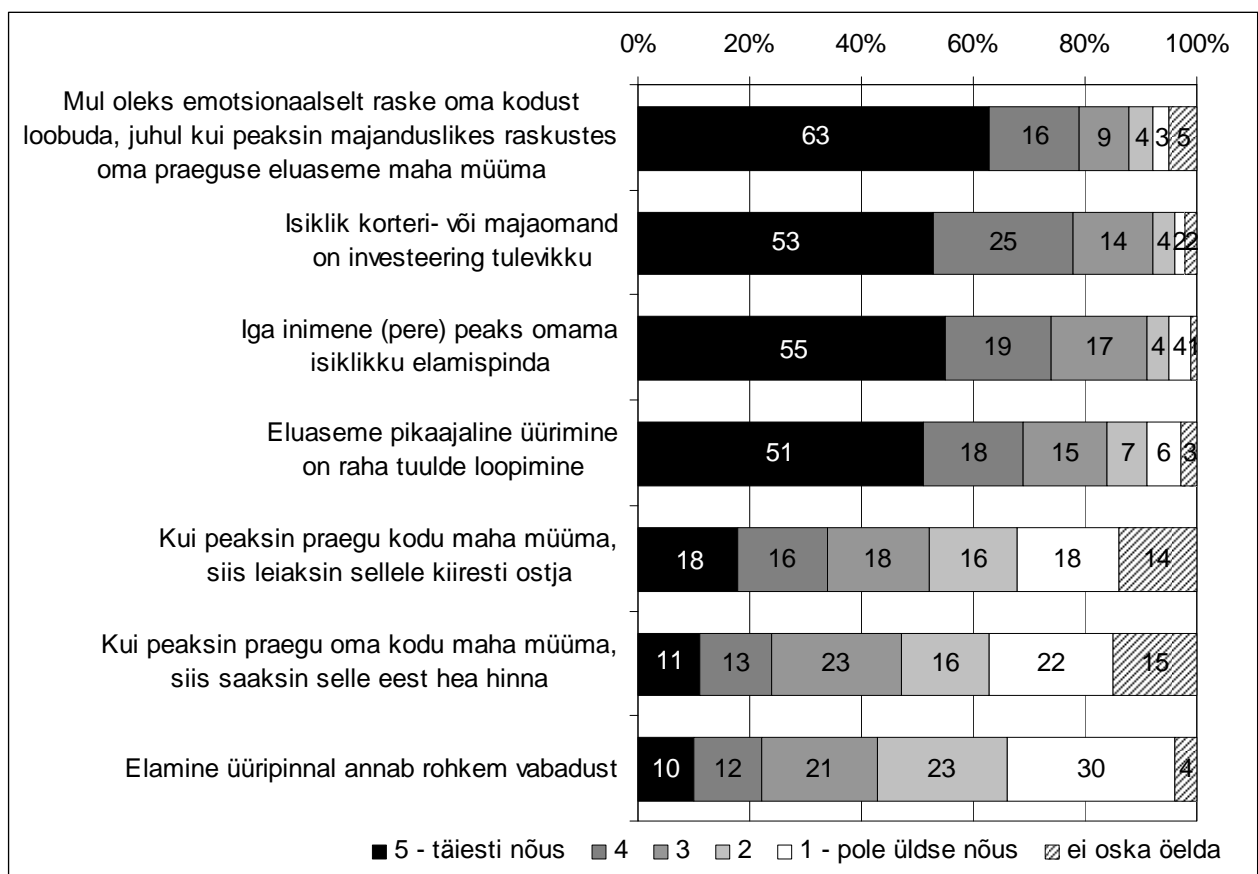
kinnisvara omanikest (620 inimest ehk 79% elanikest) 61% nõus müüma omatavast kinnisvarast mitte midagi. Vaid 12% oleks nõus müüma korterit, kus elatakse, 8% maavaldust, 7% suvilat või maamaja ja 6% maja või ridamaja, kus elatakse (joonis 8.3). Vähim pingeid tekitaks muu kinnisvara müük ja enim eluasemenä kasutusel olevate eramajade müük.

Elanikud olid valdavalt ühel meelel, et oma kodust loobumine majanduslike raskuste korral oleks neile emotsionaalselt raske (nõus 79% elanikest), igal inimesel (perel) peaks olema isiklik elamispiind (nõus 74% elanikest), isiklik korteri- või majaomand on investering tulevikku (nõus 78% elanikest), eluaseme pikaajaline üürimine on raha tulde loopimine (nõus 69% elanikest) ning elamine üüripinnal ei annaks rohkem vabadust (nõus 53%) (joonis 8.4).

Joonis 8.3. Elanike valmidus müüa rahaliselt väga raskesse olukorda sattudes neile kuuluvat kinnisvara (% kinnisvara omavatest vastanutest, n = 620)

Joonis 8.4. Eluaset puudutavate hinnangute jaotused (% vastanutest, n = 800)

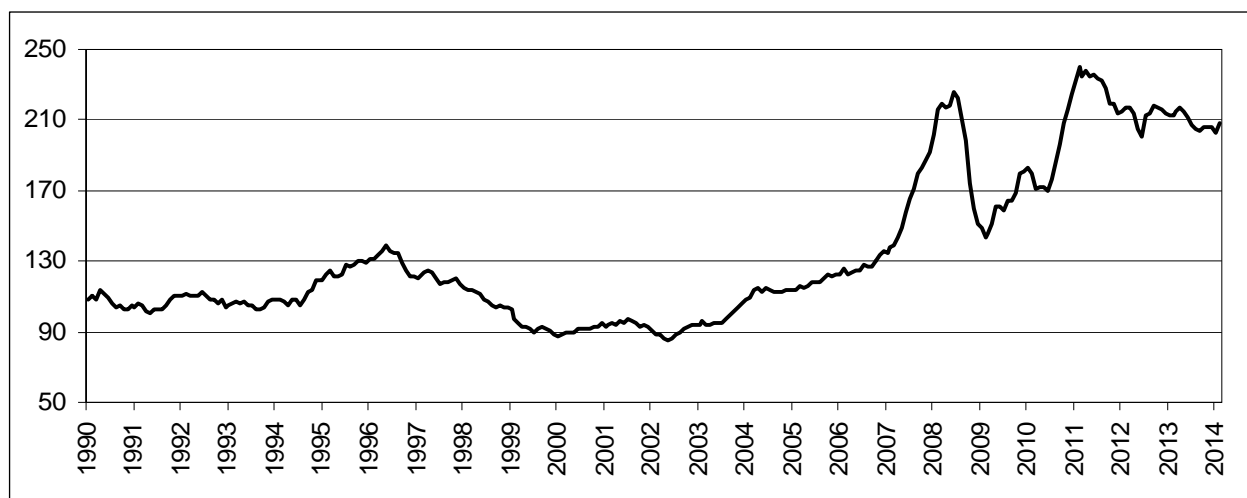

9. Toidu hinnatõus ja suhteline hinnatase Eestis võrreldes teiste Euroopa Liidu liikmesriikidega 2007–2014

Käesolev artikkel jätkab Põllumajandusministeeriumi poolt finantseeritud rakendusuringute projekti „Hinnakujundus ja lisandväärtuse jaotus toiduainete tarneahelas“ raames uuritud teemade tutvustamist. Varasemalt on Konjunktuuris tutvustatud hinnamarginaalide jaotumist toiduahelas ning elanike tarbimiseelistuste muutumist. Seekordse artikli eesmärk on analüüsida kuidas maailmaturu toiduhindade muutumine on mõjutanud Eesti toiduainete tarbijahindade taset ning dünaamikat võrreldes teiste EL-i liikmesriikidega. Hinnatasemega koos vaadeldakse ka sissetulekute taset, mis ei ole hindadega samas tempos kasvanud.

Maailmaturu toiduhindade suur volatiilsus on päevakorras alates 2007. aastast, mil hindadünaamika muutus oluliselt võrreldes viimaste aastakümnetega (joonis 9.1). Toiduhindade tõusu peamiste põhjustena võib välja tuua majanduskriisist tingitud kõrge ebakindluse toormeturgudel, spekulatsioonid börsidel, kasvava nõudluse (maailma rahvastik ja ostujõud), põllumajandussaaduste hindade suurenenud seotuse nafta hindadega, suhteliselt madalad varud (mis võiks hindu stabiliseerida) ja kliimamuutused.

Joonis 9.1. Toidu maailmaturu hinna indeks 1990–2014 (2002–2004=100)

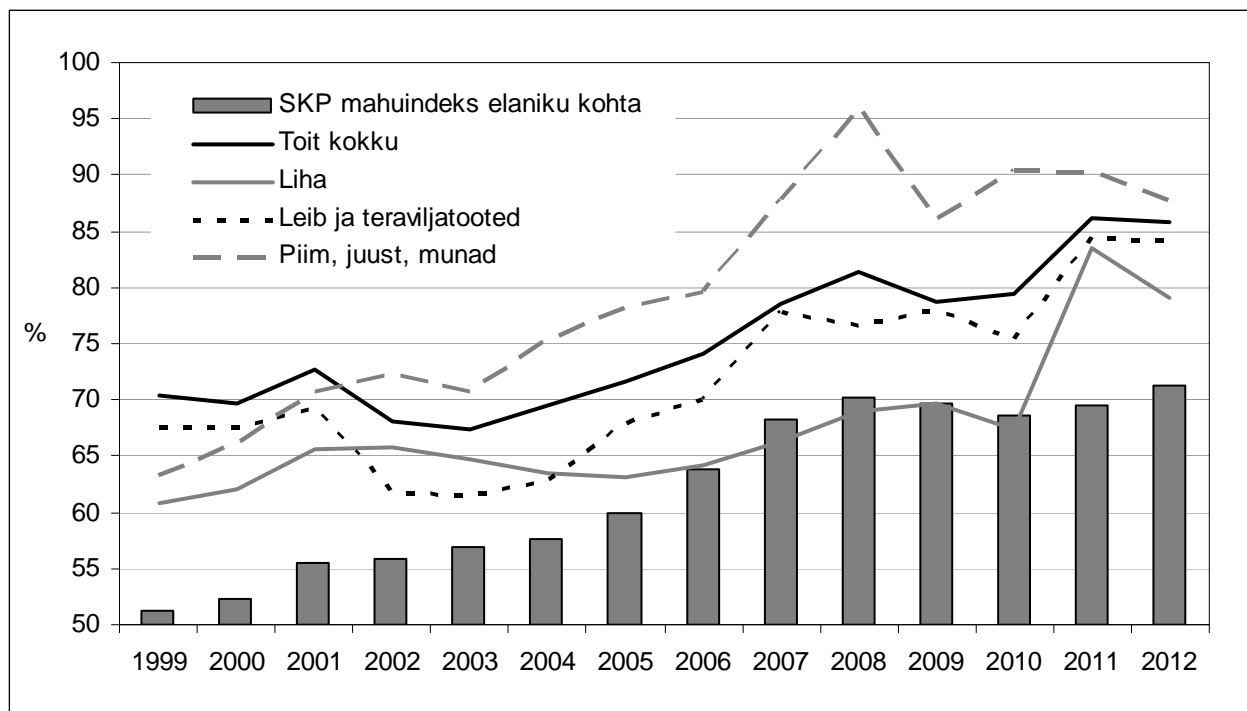
Allikas: FAO

Kuni EL-iga liitumiseni 2004. aastal oli Eesti toiduainete jaehinna tase ligikaudu 70 protsenti EL-i keskmisest. Järgnevatel aastatel tõusis toidu jaehindade tase EL-i keskmise suhtes kiiresti ning ulatus 2012. aastal 87 protsendini EL-i keskmisest, mis tähendab, et Eestis tõusid toidu tarbijahinnad EL-i liikmesriikide keskmisega võrreldes kiiremini (joonis 9.2).

Samal ajal oli sissetulekute kasv Eestis võrreldes EL-i keskmisega oluliselt tagasihoidlikum. Sissetulekute suhtelise taseme väljendamiseks

on joonisel 9.2 kasutatud SKP mahuindeksit elaniku kohta, mida on korrigeeritud ostujõu pariteediga. See näitaja kasvas kiiresti aastatel 2004–2008, ulatudes 70%-ni 2008. aastal. Järgnevatel aastatel pole aga SKP elaniku kohta oluliselt kasvanud. Seega on toidu jaehindade tase EL-i keskmisele lähemal kui sissetulekute tase ning aastatel 2011–2012 suurenes erinevus veelgi, kuna toidu keskmine hinnatase kasvas kiiremini kui sissetulekute tase.

Joonis 9.2. Toidu jaehindade suhteline tase ja SKP mahuindeks elaniku kohta Eestis EL-i keskmisega võrreldes, 1999–2012

Märkus: Toidu suhteline jaehindade tase on väljendatud EL27=100 suhtes, ning SKP mahuindeks elaniku kohta EL28=100 suhtes, PPP

Allikas: Eurostat

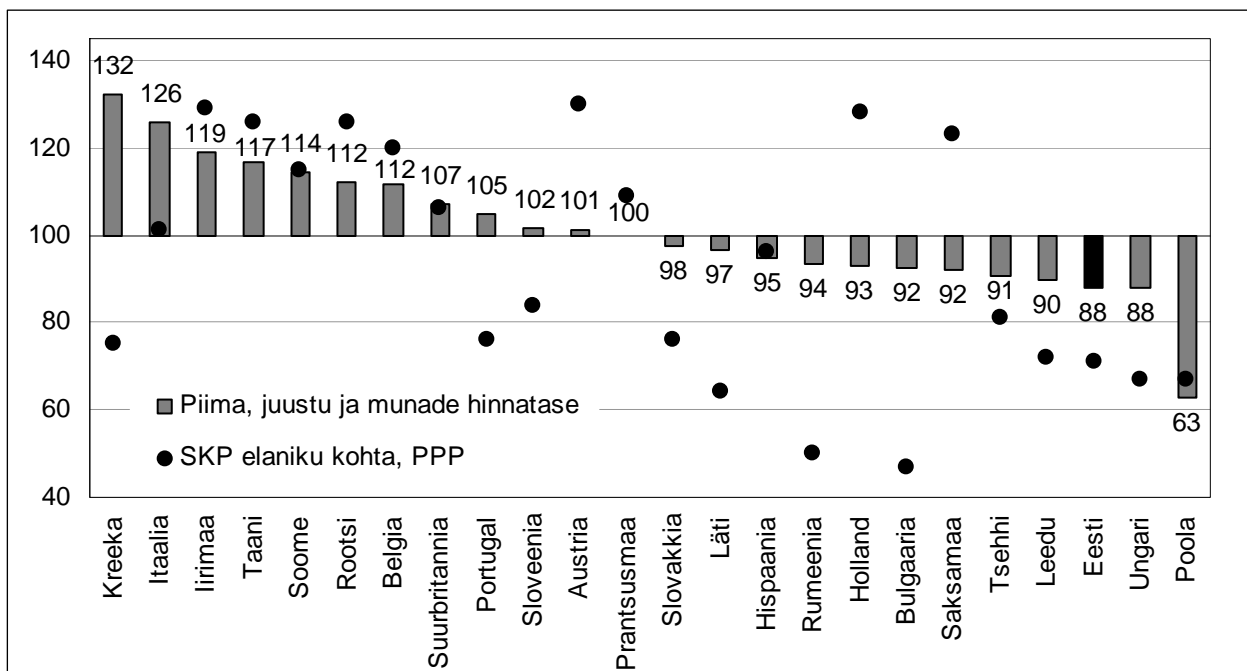
Joonisel 9.2 on välja toodud ka erinevused jaehindade tasemes toiduainete gruppide lõikes EL-i keskmisega võrreldes. Piima, juustu ja munade hinnatase on alates 2002. aastast olnud keskmisest toiduhindade tasemest kõrgemal, ulatudes 2008. aastal isegi kuni 96%-ni EL-i keskmisest. Piimatoodete suhteliselt kõrge hinnatase on kindlasti seotud piimasektori ekspordile orienteeritusega, mille tõttu kohalikku hinnataset mõjutab tugevalt olukord eksporditurgudel. Liha hinnatase ulatus kuni 2010. aastani keskmiselt 65%-ni EL-i keskmisest hinnatasemest, kuid kasvas aastatel 2011–2012 80% lähedusse, mida võib selgitada liha tootmiskulude, eelkõige söödahindade, hüppelise kasvuga. Leiva ja teraviljatoodete hinnatase on väga sarnane üldise toiduhindade tasemega ja selle muutustega, jäädes sellest vaid pisut allapoole.

Liikmesriikide vahel on suured erinevused nii toiduainete jaehindade tasemes kui ka sissetulekute tasemes EL-i keskmise suhtes. Kuigi

Eestis oli **piima, juustu ja munade jaehinna tase** võrreldes teiste vaatlusaluste toiduainete gruppidega EL-i keskmisele kõige lähedasem, siis võrreldes teiste liikmesriikidega on Eesti hinnatase üks madalamaid (joonis 9.3). Eestist madalam on piima, juustu ja munade hinnatase vaid Poolas. Enamikes uutes liikmesriikides on EL-i keskmisega võrreldes piima, munade ja juustu hinnatase sarnaselt Eestiga kõrgem sissetulekute tasemest. Vanades liikmesriikides on aga enamasti vastupidi – sissetulekute tase EL-i keskmise suhtes ületab piima, juustu ja munade hinnataset.

Liha jaehinna tase Eestis võrreldes teiste EL-i riikidega jääb küll oluliselt maha EL-i keskmisest ja vanadest liikmesriikidest, aga edestab kõiki uusi liikmesriike, välja arvatud Sloveeniat (joonis 9.4). Liha hinnatase liikmesriigiti ja sissetulekute tase EL-i keskmise suhtes on aga oluliselt sarnasemad võrreldes piima juustu ja munade hinnatasemega.

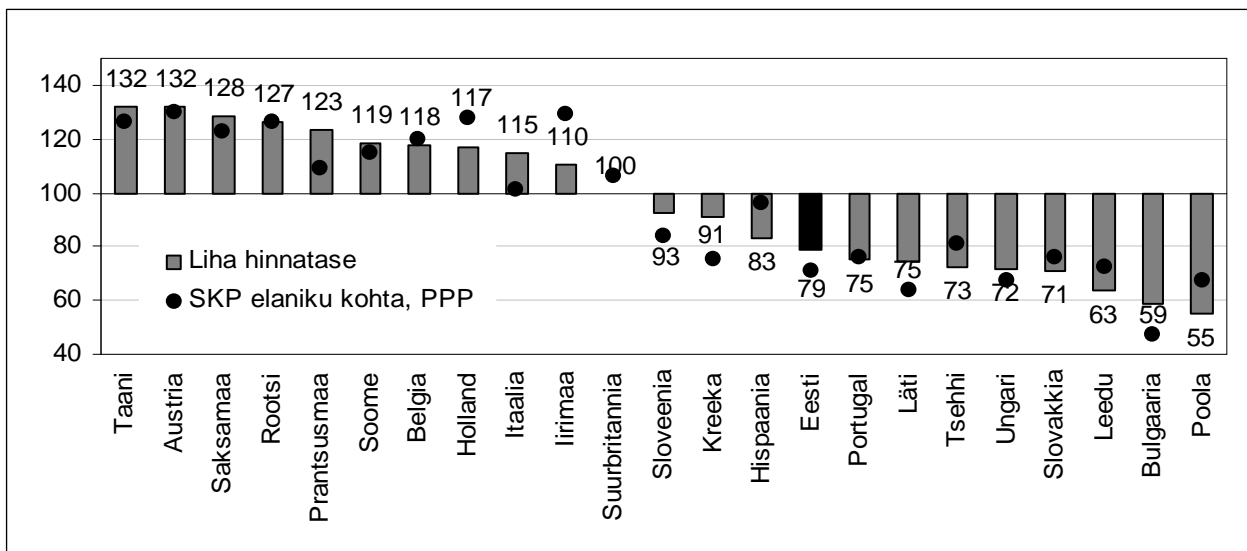
Joonis 9.3. Piima, juustu ja munade suhteline jaehinna tase ja sissetulekute tase 2012. aastal EL-i liikmesriikide keskmisega võrreldes

Märkus: Toidu suhteline hinnatase on väljendatud EL27=100 suhtes, ning SKP mahuindeks elaniku kohta EL28=100 suhtes

Allikas: Eurostat

Joonis 9.4. Liha suhteline jaehinna tase ja sissetulekute tase 2012. aastal EL-i liikmesriikide keskmisega võrreldes

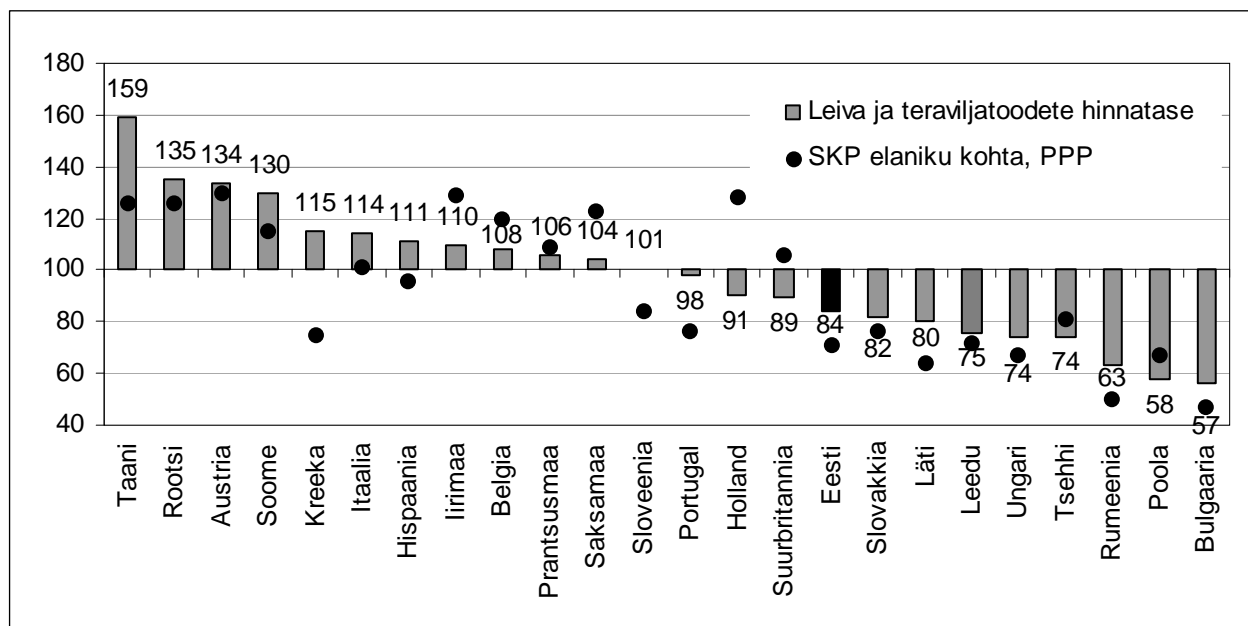
Märkus: Toidu suhteline hinnatase on väljendatud EL27=100 suhtes, ning SKP mahuindeks elaniku kohta EL28=100 suhtes

Allikas: Eurostat

Ka leiva ja teraviljatoodete jaehinna tase Eestis edestab uusi liikmesriike (joonis 9.5), jääb aga oluliselt alla vanade liikmesriikide hinnatasemele. Kõrge leiva ja teraviljatoodete hindade tasemega riikides (joonise vasakul pool asuvad riigid – Taani, Rootsi, Austria, Soome, Kreeka, Itaalia, Hispaania) ületab aga

leiva ja teraviljatoodete hinnatase sissetulekute taseme EL-i keskmise suhtes. Keskmise hinnatasega riikides (joonise keskel) on olukord vastupidine ning madala hinnatasega riikides (uued liikmesriigid) ületab enamasti hinnatase sissetulekute taset.

Joonis 9.5. Leiva ja teraviljatoodete suhteline jaehinna tase ja sissetulekute tase 2012. aastal EL-i liikmesriikide keskmisega võrreldes

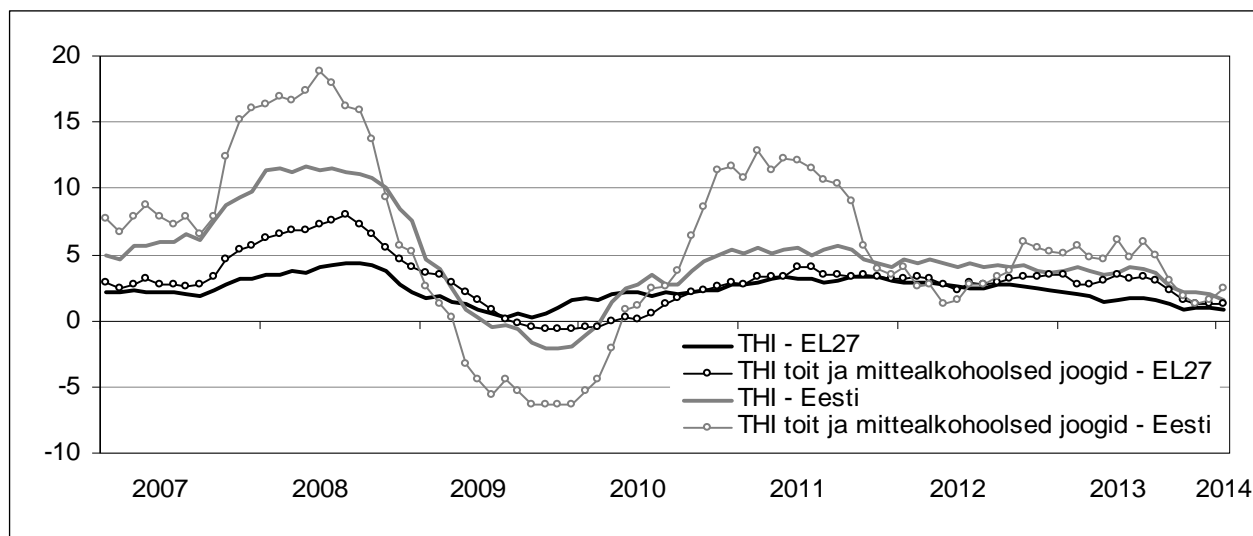
Märkus: Toidu suhteline hinnatase on väljendatud EL27=100 suhtes, ning SKP mahuindeks elaniku kohta EL28=100 suhtes

Allikas: Eurostat

Lisaks erinevustele toiduhindade tasemes on liikmesriigiti olnud erinev ka toiduhindade reaktsioon maailmaturu hindade suurele volatiilsusele. Kõrvutades esmalt Eesti toiduainete tarbijahindade kasvu üldise inflatsiooniga, ilmneb et toiduainete hindade kasv (ja langus) on olnud kogu tarbijahindade tõusust kiirem (joonis 9.6). Ka Euroopa Liidus keskmiselt ületas aastatel 2007–2010 toiduainete hindade kõikumine üldist inflatsiooni oluliselt. Kui aga võrrelda Eesti toidu jaehindade kasvu Euroopa Liidu keskmise toidu jaehindade muutustega, siis Eesti toiduainete tarbijahindade kasv (ja ka langus) on olnud märkimisväärselt kiirem.

Alates 2011. aastast, mil toidu maailmaturu hindade kasv uuesti kiirenes, on tarbijahindade kasv Eestis olnud mõõdukam ning ületanud EL-i keskmist stabiilselt paari protsendipunkti võrra. Samas avaldas toidu maailmaturu hindade kasv siiski olulist mõju toiduainete jaehindadele. Toiduainete tarbijahinnaindeksi kasv Eestis kiirenes uuesti 2010. aasta lõpus ning püsis kõrge 2011. aasta teise pooleni. EL-i toidu tarbijahinnaindeks samal ajal aga ei ületanud oluliselt keskmist tarbijahindade kasvu. Seega reageerivad toiduainete tarbijahinnad Eestis oluliselt enam maailmaturu hindade muutustele võrreldes EL-i keskmisega.

Joonis 9.6. Eesti ja Euroopa Liidu inflatsiooni ning toidu ja mittealkohoolsete jookide hinnaindeksite võrdlus 2007–2013 (kasv eelmise aastaga võrreldes)

Allikas: Eurostat

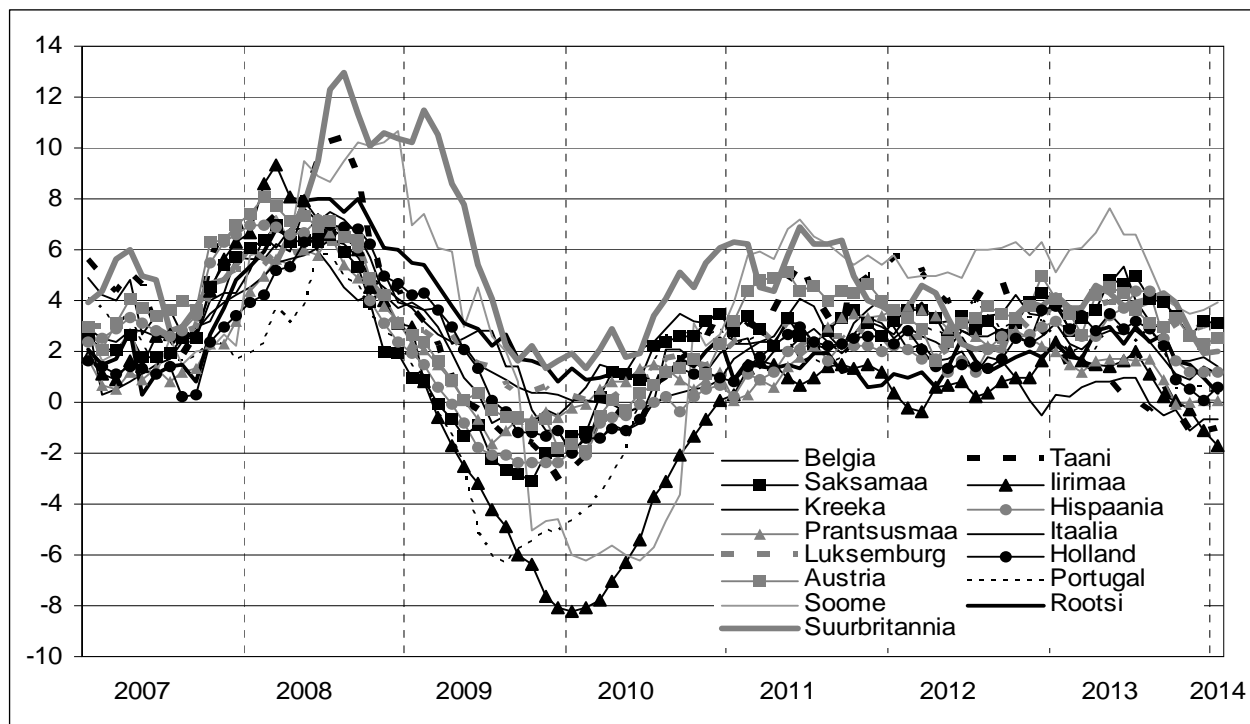
Kui võrrelda kahte kiire hinnatõusuga perioodi omavahel (2007/08 ja 2010/11), siis esimesel perioodil kasvasid toidu tarbijahinnad Eestis väga kiiresti, kuna maailmaturu hindade kasv langes kokku majandusbuumi ja kiire palgakasvu perioodiga. Samas teisel maailmaturu hindade tõusu perioodil jäi toiduainete tarbijahindade tõus madalamaks, mille peamiseks põhjuseks oli kõrgemast tööpuuduse määrast ja kahanenud sissetulekutest tingitud vähenenud nõudlus.

Toidu maailmaturu hindade tõusu mõju toidu-kaupade jaehindade tõusule EL-i liikmesriikides on olnud väga erinev, vaatamata sellele, et EL-is rakendub ühtne põllumajandus- ja kaubanduspoliitika ning ühtne turg (joonised 9.7 ja 9.8). Eriti suured erinevused on nn uute ja vanade liikmesriikide vahel, mille põhjuseks on uute liikmesriikide regulatsioonide suurem paindlikkus, suunatus ekspordile, turgude “noorus”, alles arenemisjärgus jaekaubandusvõrk, jaekaubanduse väiksem efektiivsus, tarbijate ostuvõime suurem kõikumine, töötajate ja tarbijaõiguste nõrgem kaitse. Samas on märgatavad ka uute liikmesriikide omavahelised erinevused. Nii näiteks on Eesti toidukaupade inflatsioon oluliselt varieeruvam kui Poolas ja Ungaris, kuid Eestist veelgi suurem kõi-

kumine oli Lätis ja Bulgaarias. Samas on erinevused märgatavad ka vanade liikmesriikide vahel, kelle hulgast võiks välja tuua Soome, Suurbritannia ja Iirimaa, kus toiduhindade kõikumine on teistega võrreldes suurem.

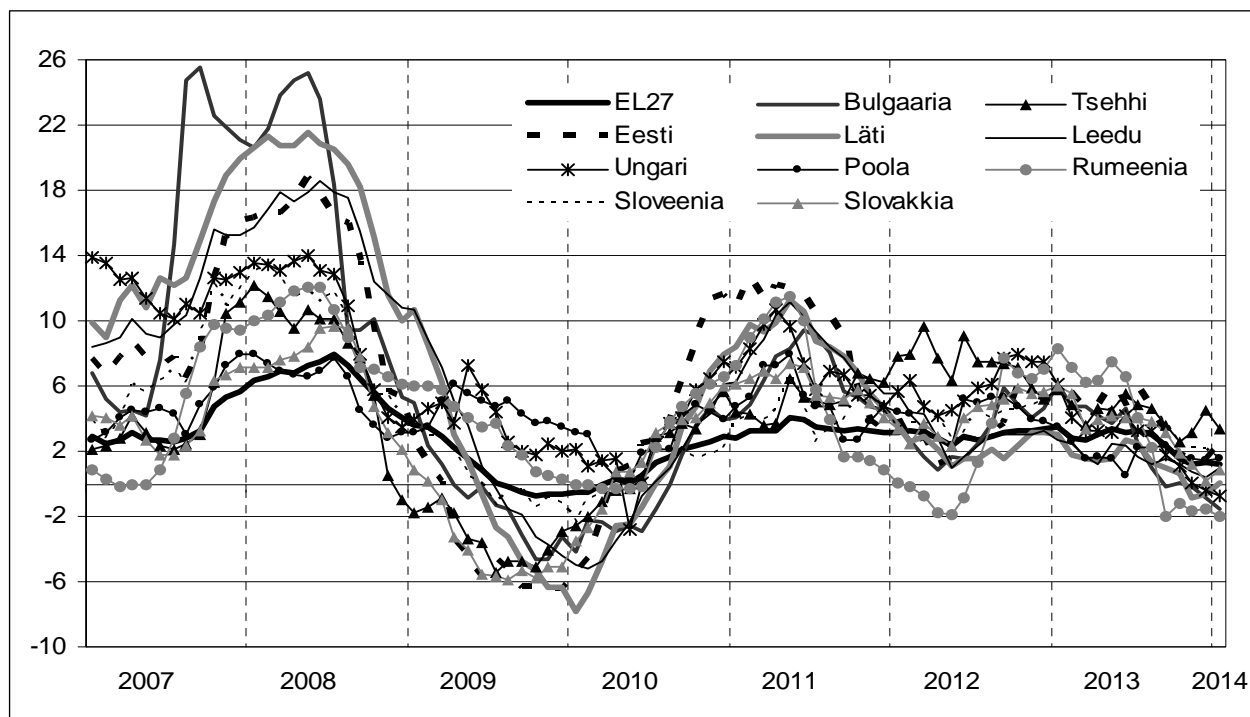
Maailmaturu hindade muutused on mõjutanud uusi ja vanu liikmesriike erinevalt ka selles mõttes, et kui aastal 2008 kiirendas toidu hinnatõus maailmaturul toidu tarbijahindade kasvu kõikides EL-i liikmesriikides, siis 2011. aasta maailmaturu toiduhindade tõus vanades liikmesriikides tarbijahindu sel määral ei mõjutanud nagu uutes liikmesriikides (joonised 9.7 ja 9.8).

Joonis 9.7. EL-i “vanade” liikmesriikide toiduainete ja mittealkohoolsete jookide hinnaindeks (kasv võrreldes eelmise aastaga)

Allikas: Eurostat

Joonis 9.8. EL-i “uute” liikmesriikide toiduainete ja mittealkohoolsete jookide hinnaindeks (kasv võrreldes eelmise aastaga)

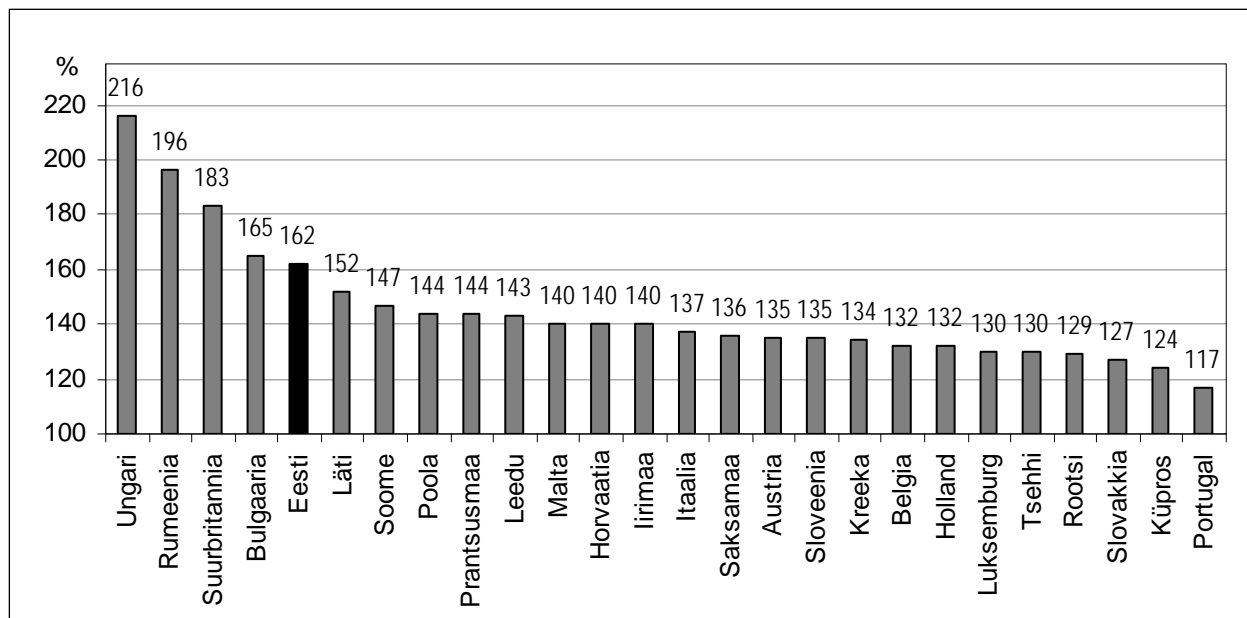

Allikas: Eurostat

Eesti toiduainete tarbijahindade kumulatiivne kasv aastatel 2005–2012 on olnud üks Euroopa kiiremaid, ulatudes 162 protsendini (joonis 9.9).

Eestist veel kiiremini kasvasid hinnad vaid Ungaris, Rumeenias, Suurbritannias ja Bulgaarias.

Joonis 9.9. Toidu jaehindade kumulatiivne kasv aastatel 2005–2012

Allikas: Eurostat

10. Maailmamajanduse konjunktuur: 2014. a I poolaasta

Maailma majanduskliima paranes²²

Jaauari vaatlus näitas maailma majanduskliima paranemist. Majanduskliima indeks oli jaauaris 103,2 (2005 = 100) ning tõusis oktoobriga võrreldes 4,6 punkti, olles kõrgem pikaajalisest keskmisest (1998–2013: 95,5). Maailma majanduse hetkeolukorra hinnang paranes ja tulevikuootuste optimism suurenes.

Tabel 10.1. Mõnede riikide majanduskliima indikaatorid (punktides, max = 9)

	Oktoober 2013	Jaauar 2014	+/-
Soome	5,5	5,0	- 0,5
Rootsi	6,0	6,8	+ 0,8
Saksamaa	7,0	7,4	+ 0,4
Suurbritannia	6,4	6,6	+ 0,2
USA	5,2	6,2	+ 1,0
Hiina	5,6	5,4	- 0,2
Läti	5,6	6,1	+ 0,5
Leedu	7,5	7,3	- 0,2
Poola	6,0	6,6	+ 0,6
Venemaa	3,9	4,2	+ 0,3
Ukraina	3,3	2,4	- 0,9

Lääne-Euroopa: majanduskliima paraneb

Jaauari vaatluse kohaselt tõusis Lääne-Euroopa riikide majanduskliima indeks 120,1-ni, mis on pikaajalisest keskmisest kõrgem (1998–2013: 103,6). Majanduskliima indeks oli viimati sama kõrge 2007. aastal, enne kriisi algust. Jooksva olukorra hinnang paranes ja tulevikuootuste optimism tugevnes. Euroala riikidest hinnati jooksvat olukorda rahuldavast

kõrgemaks Saksamaal, kus ka tulevikuootuste optimism tugevnes. Prognoositakse, et kuue kuu pärast on Saksamaal nii eratarbimise, investeeringute kui ka ekspordi olukord parem.

Soome hetkeolukorra hinnang halvenes ebarahuldavalt tasemelt veelgi, kuid tulevikuootused jäid positiivseteks. Prognoositakse, et kuue kuu pärast on ekspordi ja investeeringute olukord parem.

Prantsusmaal, Portugalis, Itaalias, Hispaanias ja Kreekas hinnati jooksvat olukorda mitterahuldavaks, kuid tulevikuootusi positiivseteks.

Euroalasse mittekuuluvatest riikidest hinnati hetkeolukorda rahuldavast kõrgemaks ja tulevikuootusi positiivseteks Norras, Rootsis ja Šveitsis. Rootsi ekspordi- ja impordimahtusid nähakse kuue kuu pärast suuremana. Taanis ja Suurbritannias hinnati jooksvat olukorda rahuldavaks ja tulevikuootusi positiivseteks.

Kesk- ja Ida-Euroopa: mõningane paranemine

Kesk- ja Ida-Euroopa riikide majanduskliima indikaator tõusis 100,7-le (89,1 oktoobris). Hetkeolukorra hinnang tõusis, kuid jäi rahuldavast madalamaks, tulevikuootuste optimism püsis. Euroopa Liitu kuuluvatest Kesk- ja Ida-Euroopa riikidest hinnati majanduse hetkeolukorda rahuldavaks ja tulevikuootusi positiivseteks Baltimaades ja Poolas. Tšehhi, Slovakkia, Bulgaaria, Ungari ja Sloveenia jooksvat olukorda hinnati rahuldavast madalamaks, kuid tulevikuootusi positiivseteks.

Põhja-Ameerika: majanduskliima paraneb

Põhja-Ameerika majanduskliima indeks tõusis jaauaris 102,1-le, mis on pikaajalisest keskmisest kõrgem (1998–2013: 90,1). Ameerika

²² Ülevaade on koostatud Müncheneri Majandusuuringute Instituudi (CESifo) väljaande World Economic Survey (WES) nr 123 alusel. Eestit esindab rahvusvahelises WES projektis Eesti Konjunkturiinstituut.

Ühendriikides tõusis jooksva olukorra hinnang rahuldavale tasemele ja tulevikuootuste optimism tugevnes. Kanada hetkeolukorra hinnang jäi rahuldavale tasemele ja tulevikuootused positiivseteks.

Venemaa ja SRÜ: mõningane paranemine

Jaauari vaatlusel jäi jooksva olukorra hinnang Venemaal rahuldavast madalamaks. Tulevikuootused tõusid, kuid jäid pessimistlikeks. Kasahstanis valitseb rahuldav ja Ukrainas mitte-rahuldav majanduskliima.

Aasia: rahuldav majanduskiima

Aasia riikide majanduskliima indeks oli jaauari vaatlusel 97,4, mis on kõrgem pikaajalisest keskmisest (1998–2013: 90,4). Hiina hetkeolukorra hinnang jäi rahuldavale tasemele. Tulevikuootused nõrgenesid, kuid jäid positiivseteks. Hiina ekspertide hinnangul on olukord kuue kuu pärast parem eratarbimise, kuid halvem investeringute osas. Jaapani jooksva olukorra hinnang tõusis rahuldavalt tasemelt veelgi, kuid tulevikuootused pöördusid pessimistlikeks. India majanduse jooksvat olukorda hinnati ebarahuldavaks, kuid ootusi positiivseteks.

Okeania: rahuldav majanduskiima

Jaauari vaatlusel hinnati Okeania jooksvat olukorda rahuldavaks ja tulevikuootusi positiivseteks.

Ladina-Ameerika: majanduskliima paraneb

Ladina-Ameerika riikide hetkeolukorda hinnati jaauaris rahuldavast madalamaks, kuid tulevikuootused pöördusid positiivseteks. Brasiilias ja Argentiinas valitseb rahuldavast madalam majanduskliima.

Lähis-Ida: soodne majanduskliima

Lähis-Ida riikide hetkeolukorda hinnati jaauaris soodsaks ja tulevikuootusi optimistlikeks.

Aafrika: mõningane jahenemine

Jaauari vaatlusel jäi Aafrika hetkeolukorra hinnang rahuldavast madalamaks ja tulevikuootused positiivseteks.

Euroala inflatsiooniprognosis alanen

Maailma keskmiseks inflatsiooniks 2014. a kujuneb ekspertide jaauari prognooside alusel 3,3%. Euroala inflatsiooniootused (ekspertide hinnangul) alanesid 1,5%-le ja USAs jäid 2,0% ning Aasias tõusid 3,6% tasemele. Ladina-Ameerikas oodatakse 2014. a inflatsiooniks 10,6%, SRÜ-s 6,8%, Aafrikas 7,5% ja Lähis-Idas 4,1%.

Tabel 10.2. Maailma majanduskonjunktuur peamiste piirkondade lõikes
(ekspertide hinnangud, max = 9)

	121 riigi keskmine		sealhulgas									
			EL-28		Lääne-Euroopa		Kesk- ja Ida-Euroopa		Põhja-Ameerika		Aasia	
	Okt 2013	Jaan 2014	Okt 2013	Jaan 2014	Okt 2013	Jaan 2014	Okt 2013	Jaan 2014	Okt 2013	Jaan 2014	Okt 2013	Jaan 2014
Majanduse üldolukord praegu	4,5	4,9	3,9	4,9	4,0	4,7	4,0	4,3	4,4	5,3	4,9	5,0
Majanduse üldolukord 6 kuu pärast	6,4	6,5	7,4	6,5	7,3	7,4	7,2	7,1	6,2	6,9	6,3	6,1
Majanduskliima*	5,5	5,7	5,7	5,7	5,7	6,1	5,6	5,7	5,3	6,1	5,6	5,6
Eksport 6 kuu pärast	6,7	7,0	7,4	7,0	7,3	7,7	7,5	7,7	6,6	6,7	6,7	7,1
Import 6 kuu pärast	6,4	6,6	6,7	6,6	6,6	6,9	6,9	6,7	6,6	6,6	6,4	6,7
Kaubavahetuse bilanss järgneval 6 kuul	5,4	5,7	6,1	5,7	6,1	6,1	5,9	6,3	4,7	4,9	5,5	6,0
Inflatsioon 6 kuu pärast	5,9	6,2	5,5	6,2	5,7	5,8	4,5	6,2	6,2	6,5	6,2	6,2
Lühiajaliste laenude intress 6 kuu pärast	5,6	5,7	5,6	5,7	5,7	5,5	5,0	4,7	6,4	6,2	5,5	5,6
Pikaajaliste laenude intress 6 kuu pärast	6,4	6,5	6,6	6,5	6,7	6,9	5,9	5,8	7,6	7,6	5,6	6,2
Kodumaised aktsiahinnad 6 kuu pärast	6,4	6,7	6,9	6,7	7,0	7,0	6,5	7,1	5,9	7,1	6,2	6,5

* Majanduskliima – tuletatud (aritmeetilise keskmisena) ekspertide hinnangutest hetkeseisule ja olukorrale kuue kuu pärast

Riikide majandusindikaatorid²³

(protsentides, aasta arvestuses)

	SKP			Tööstus- toodang	Tööstus- toodang	Jooksev- konto saldo*	Eelarve tasakaal*	Tarbija- hinnad 2014	Tööpuuduse % määr	
	IV kv 2013/ IV kv 2012	2014	2015							
USA	+ 2,5	+ 2,8	+ 2,9	+ 2,9	Jaan	- 2,2	- 2,9	+ 1,6	6,7	Veeb
Hiina	+ 7,7	+ 7,2	+ 6,9	+ 8,6	Veeb	+ 1,7	- 1,9	+ 2,8	4,1	Q4
Jaapan	+ 2,6	+ 1,4	+ 1,3	+ 10,6	Jaan	+ 0,9	- 8,1	+ 2,5	3,7	Jaan
Suurbritannia	+ 2,7	+ 2,8	+ 2,5	+ 2,9	Jaan	- 3,2	- 5,6	+ 2,0	7,2	Nov
Kanada	+ 2,7	+ 2,3	+ 2,6	+ 2,7	Dets	- 2,9	- 2,2	+ 1,5	7,0	Veeb
Euroala	+ 0,5	+ 1,1	+ 1,5	+ 2,1	Jaan	+ 2,1	- 2,6	+ 0,9	12,0	Jaan
Austria	+ 0,9	+ 1,3	+ 1,6	- 0,6	Dets	+ 2,9	- 2,8	+ 1,7	4,9	Jaan
Belgia	+ 1,0	+ 1,2	+ 1,3	- 0,4	Dets	- 0,5	- 2,9	+ 1,2	8,5	Jaan
Prantsusmaa	+ 0,8	+ 0,8	+ 1,2	- 0,1	Jaan	- 1,7	- 3,6	+ 1,1	10,9	Jaan
Saksamaa	+ 1,4	+ 1,8	+ 1,9	+ 5,0	Jaan	+ 6,6	+ 0,3	+ 1,4	6,8	Jaan
Kreeka	- 2,3	0	+ 1,5	+ 1,1	Jaan	+ 1,6	- 2,5	- 1,0	27,5	Dets
Itaalia	- 0,9	+ 0,4	+ 0,9	+ 1,4	Jaan	+ 0,8	- 3,3	+ 0,8	12,9	Jaan
Holland	+ 0,7	+ 0,8	+ 1,2	+ 2,0	Jaan	+ 9,5	- 3,4	+ 1,2	8,6	Jaan
Hispaania	- 0,1	+ 0,7	+ 1,2	- 0,1	Jaan	+ 1,1	- 5,9	+ 0,4	25,8	Jaan
Tšehhi	+ 0,9	+ 1,6	+ 2,5	+ 9,3	Dets	- 0,6	- 3,6	+ 1,5	8,6	Veeb
Taani	+ 0,6	+ 1,3	+ 1,7	- 5,0	Jaan	+ 6,1	- 1,8	+ 1,4	5,4	Jaan
Ungari	+ 2,7	+ 2,1	+ 2,5	+ 6,0	Jaan	+ 1,9	- 3,0	+ 1,4	8,9	Jaan
Norra	+ 1,1	+ 2,2	+ 2,8	+ 1,3	Jaan	+ 12,5	+ 12,0	+ 2,1	3,6	Jaan
Poola	+ 2,7	+ 2,9	+ 3,5	+ 4,1	Jaan	- 1,8	- 3,5	+ 1,5	14,0	Jaan
Venemaa	+ 1,2	+ 2,9	+ 3,5	- 0,2	Jaan	+ 1,9	- 0,5	+ 5,8	5,6	Jaan
Rootsi	+ 3,1	+ 2,3	+ 2,8	+ 0,8	Jaan	+ 6,0	- 1,4	+ 0,7	8,5	Veeb
Šveits	+ 1,7	+ 2,1	+ 2,3	+ 0,4	Q4	+ 11,4	+ 0,5	+ 0,4	3,2	Veeb
Türgi	+ 4,4	+ 2,0	+ 4,0	+ 7,2	Jaan	- 6,6	- 2,7	+ 10,1	9,9	Nov
Austraalia	+ 2,8	+ 2,6	+ 2,9	+ 2,8	Q4	- 3,2	- 2,8	+ 2,7	6,0	Veeb
Brasiilia	+ 1,9	+ 1,8	+ 2,1	- 2,4	Jaan	- 3,6	- 4,0	+ 6,0	4,8	Jaan
Soome	- 0,6	+ 0,3	+ 1,7	- 7,5	Jaan	- 0,6	- 2,4	+ 1,8	8,5	Jaan
Läti	+ 3,6	+ 4,5	+ 4,6	- 11,0	Jaan	- 2,5	- 0,1	+ 1,1	11,3	Q4
Leedu	+ 3,6	+ 3,3	+ 3,4	- 7,1	Jaan	- 0,8	- 1,8	+ 2,0	11,4	Veeb

* SKP suhtes 2014

²³ Allikas: The Economist, 15. märts 2014.

Lisa 2

Konjunktuuribaromeetrite kindlustunde indikaatorid Euroopa Liidu maades
(sesoonselt silutud andmete alusel)

	Min (alates 01.1990)		Keskmine (alates 01.1990)	Max (alates 01.1990)		2013			2014		
	Kuu – aasta	Väärtus		Kuu – aasta	Väärtus	Okto	Nov	Dets	Jaan	Veebr	Märts
Euroopa Liit											
Tööstus	03-09	-38.7	-7.2	06-07	7.5	-4.3	-2.0	-2.0	-2.5	-2.4	-2.7
Teenindus	03-09	-31.1	8.5	06-98	33.5	3.6	4.2	5.7	7.4	8.5	8.2
Tarbija	03-09	-32.2	-12.3	08-00	1.6	-11.6	-12.3	-10.9	-8.8	-9.3	-6.6
Kaubandus	12-08	-26.7	-6.6	04-07	7.7	-0.9	-5.6	-1.5	2.0	3.4	0.5
Ehitus	06-93	-45.3	-19.5	12-06	3.8	-26.7	-26.4	-24.8	-24.6	-24.7	-24.5
Majandusosaldu	03-09	67.2	100.0	05-00	117.1	101.9	102.4	103.8	104.8	105.0	105.3
Finantsteenused	01-09	-20.0	12.7	04-06	43.3	16.7	12.7	13.2	14.2	13.8	10.9
euroala											
Tööstus	03-09	-38.1	-6.9	04-07	7.9	-5.0	-3.9	-3.4	-3.8	-3.5	-3.3
Teenindus	03-09	-26.1	9.1	08-98	35.4	-3.6	-0.8	0.4	2.4	3.3	4.2
Tarbija	03-09	-34.3	-13.3	05-00	2.4	-14.4	-15.3	-13.5	-11.7	-12.7	-9.3
Kaubandus	01-93	-24.8	-9.2	06-90	5.2	-7.7	-7.7	-5.0	-3.4	-3.0	-2.6
Ehitus	09-93	-46.0	-18.1	02-90	6.0	-29.1	-30.4	-26.4	-29.8	-28.5	-28.8
Majandusosaldu	03-09	70.1	100.0	05-00	118.6	98.1	98.8	100.4	101.0	101.2	102.4
Finantsteenused	01-09	-21.8	11.1	04-06	42.6	8.6	4.9	6.9	11.0	8.5	2.8
Belgia											
Tööstus	03-09	-33.8	-9.8	06-07	6.9	-10.3	-4.7	-6.3	-5.2	-2.9	-3.2
Teenindus	04-09	-42.9	11.4	08-07	32.2	11.3	14.7	12.3	12.6	20.5	12.7
Tarbija	02-09	-26.5	-7.0	12-00	16.2	-8.1	-7.1	-5.3	-2.6	-4.5	-6.5
Kaubandus	01-09	-27.9	-4.0	10-10	13.7	-7.0	-5.2	1.3	0.4	5.4	8.5
Ehitus	11-95	-35.1	-9.7	02-90	9.7	-20.2	-21.3	-23.6	-24.4	-19.4	-20.2
Majandusosaldu	03-09	70.9	100.0	06-07	116.6	99.3	103.5	102.8	103.4	107.2	104.6
Bulgaria											
Tööstus	06-93	-32.1	-6.5	01-08	12.3	-11.2	-12.5	-11.5	-8.7	-8.0	-7.9
Teenindus	06-10	-13.6	10.5	03-07	33.4	3.3	3.9	8.7	9.4	8.6	10.2
Tarbija	04-09	-50.1	-33.9	08-01	-13.0	-38.1	-38.0	-38.9	-37.2	-34.9	-32.5
Kaubandus	07-09	-14.8	14.6	08-94	31.8	9.5	11.3	9.5	11.0	12.3	18.6
Ehitus	10-09	-56.0	-25.0	11-07	23.9	-33.2	-32.0	-33.5	-31.6	-33.0	-31.9
Majandusosaldu	05-93	72.0	100.0	04-07	120.0	95.6	95.2	96.4	98.8	99.9	101.3
Tsehhi											
Tööstus	02-09	-35.6	2.1	06-00	29.8	-0.9	3.5	1.2	-0.6	1.6	2.3
Teenindus	09-09	6.4	33.8	02-07	52.6	26.1	25.8	27.9	26.6	25.5	27.8
Tarbija	03-98	-35.8	-13.0	10-06	3.9	-13.6	-9.8	-10.8	-8.4	-8.4	-5.4
Kaubandus	02-99	-1.3	14.4	11-07	29.5	5.7	5.5	11.7	9.4	11.9	12.1
Ehitus	02-99	-54.9	-20.5	01-05	5.3	-47.7	-48.1	-47.5	-47.4	-42.6	-44.0
Majandusosaldu	01-99	73.2	100.0	02-07	118.8	95.4	97.7	98.0	96.9	98.1	100.0
Taani											
Tööstus	02-09	-34.5	-0.7	09-94	16.7	7.5	9.5	4.8	10.9	5.7	11.6
Teenindus	04-13	-11.6	5.0	05-10	27.7	11.1	8.7	9.0	9.1	3.4	2.6
Tarbija	10-90	-11.8	7.6	11-06	19.0	16.9	14.9	15.4	17.6	17.2	14.0
Kaubandus	11-11	-11.5	5.0	07-13	15.3	15.3	11.8	9.3	12.4	7.8	1.7
Ehitus	10-09	-50.0	-10.0	11-06	24.2	-14.5	-15.2	-8.0	-2.9	-2.6	-4.4
Majandusosaldu	02-09	68.7	100.0	09-94	117.2	110.0	108.2	106.3	111.1	105.6	106.6
Saksamaa											
Tööstus	03-09	-42.5	-7.8	02-11	16.0	0.4	1.1	1.0	0.1	0.1	0.9
Teenindus	12-02	-19.9	18.1	03-99	50.1	10.2	12.1	12.7	16.5	17.7	15.0
Tarbija	04-09	-32.9	-8.9	11-10	10.9	-4.2	-2.1	-2.2	-0.8	-0.7	2.3
Kaubandus	01-03	-37.4	-11.7	12-90	22.3	-2.4	-4.0	-3.7	1.2	2.1	1.2
Ehitus	12-02	-55.4	-28.7	02-90	2.2	-3.0	-3.0	-2.3	-7.0	-5.4	-7.0
Majandusosaldu	03-09	72.4	100.0	08-90	119.4	104.9	105.7	106.0	106.7	107.1	107.5
Eesti											
Tööstus	03-09	-39.1	2.9	12-06	28.5	1.0	-0.2	-3.5	3.8	1.4	-2.3
Teenindus	02-09	-50.3	11.4	01-06	38.3	13.1	16.0	13.9	15.8	14.4	17.2
Tarbija	04-93	-56.3	-16.9	04-06	12.8	-2.8	-1.5	-2.3	-3.9	-2.6	-4.3
Kaubandus	06-09	-45.6	7.5	04-07	35.6	9.2	11.0	18.5	14.2	16.3	16.9
Ehitus	04-09	-76.0	-0.9	05-06	48.8	-9.9	-14.7	-19.9	-19.1	-24.5	-21.7
Majandusosaldu	03-09	68.6	100.0	09-06	117.7	103.3	103.7	102.7	104.8	103.7	102.6
Kreeka											
Tööstus	03-09	-36.6	-4.0	03-00	13.3	-9.9	-11.0	-10.6	-11.2	-7.1	-4.1
Teenindus	10-12	-46.0	9.9	08-00	58.7	-7.1	-8.1	-4.9	2.5	4.5	4.9
Tarbija	10-11	-83.8	-38.4	04-00	-5.8	-66.2	-66.7	-63.3	-64.5	-65.2	-59.7
Kaubandus	10-12	-48.4	-2.5	07-07	39.0	-22.8	-18.1	-15.0	-11.6	-8.4	-10.0
Ehitus	08-11	-77.4	-20.1	04-00	32.5	-37.1	-33.4	-39.4	-23.4	-23.2	-13.5
Majandusosaldu	03-09	74.8	100.0	07-00	119.1	91.7	91.6	91.4	92.6	94.8	97.5

	Min (alates 01.1990)		Keskmine (alates 01.1990)	Max (alates 01.1990)		2013			2014		
	Kuu – aasta	Väärtus		Kuu – aasta	Väärtus	Okt	Nov	Dets	Jaan	Veebr	Märts
Hispaania											
Tööstus	01-93	-43.2	-10.3	11-97	7.1	-14.2	-11.7	-8.8	-9.5	-8.1	-9.6
Teenindus	01-09	-38.7	9.3	06-98	54.0	-7.2	-4.9	2.9	7.6	3.3	11.6
Tarbija	02-09	-47.6	-14.6	03-00	5.3	-20.7	-20.5	-17.1	-12.4	-14.7	-8.3
Kaubandus	02-93	-36.0	-10.3	06-00	9.5	-5.0	-2.6	5.5	6.6	1.1	7.5
Ehitus	08-13	-69.3	-11.4	12-98	39.5	-64.8	-60.4	-46.9	-52.9	-51.3	-52.6
Majandusosaldu	01-93	72.7	100.0	06-98	116.3	95.0	96.4	100.5	100.3	100.3	102.5
Prantsusmaa											
Tööstus	07-93	-39.4	-8.3	06-00	14.7	-8.1	-9.3	-7.2	-5.5	-7.4	-7.7
Teenindus	04-09	-28.8	-0.2	01-90	16.2	-9.6	-6.4	-9.9	-9.5	-8.9	-8.2
Tarbija	03-09	-37.0	-18.7	01-01	3.3	-18.4	-26.4	-22.4	-20.2	-23.1	-20.2
Kaubandus	04-97	-27.2	-8.8	12-07	8.8	-10.1	-12.0	-7.3	-10.2	-10.6	-10.6
Ehitus	01-93	-62.3	-13.7	10-00	44.9	-25.7	-29.2	-27.3	-30.3	-31.1	-29.0
Majandusosaldu	03-09	74.9	100.0	10-00	117.9	96.6	95.5	96.0	97.5	95.9	96.6
Horvaatia											
Tööstus	04-09	-30.1	-10.5	05-08	11.4	2.4	-9.7	-3.0	3.1	7.7	3.8
Teenindus	02-09	-38.7	4.1	12-10	36.6	16.8	-3.3	21.0	14.5	-6.0	-4.1
Tarbija	08-09	-51.5	-33.1	07-07	-14.0	-37.4	-38.0	-41.3	-36.3	-35.6	-34.4
Kaubandus	08-09	-40.2	-1.8	07-08	28.1	-5.4	-11.5	6.6	-6.1	8.2	-7.3
Ehitus	12-09	-49.8	-32.7	05-08	11.6	-40.7	-41.5	-38.8	-38.9	-39.1	-33.0
Majandusosaldu	08-09	73.7	100.0	05-08	125.9	110.6	96.3	107.3	110.3	108.3	106.6
Itaalia											
Tööstus	03-09	-34.5	-5.2	02-95	14.2	-7.9	-6.1	-5.7	-6.6	-4.8	-4.5
Teenindus	06-13	-27.0	1.8	04-00	33.1	-23.4	-17.8	-14.8	-12.9	-9.7	-5.7
Tarbija	06-12	-41.5	-16.7	06-01	2.5	-19.1	-20.9	-20.2	-18.5	-18.8	-14.4
Kaubandus	04-99	-65.6	-14.8	02-92	17.1	-14.1	-12.5	-12.3	-8.2	-5.2	-7.9
Ehitus	09-93	-75.4	-23.1	04-90	13.4	-33.1	-34.2	-31.4	-36.9	-35.8	-36.4
Majandusosaldu	03-09	75.4	100.0	05-00	120.7	92.7	94.6	96.8	96.6	99.0	100.3
Küpros											
Tööstus	04-13	-37.4	-3.3	04-08	19.9	-17.4	-18.6	-14.8	-13.3	-13.0	-13.3
Teenindus	04-13	-59.0	-2.1	08-07	35.4	-29.7	-20.7	-24.2	-16.5	-16.5	-12.4
Tarbija	04-13	-64.4	-35.5	06-01	-13.0	-53.1	-50.2	-43.9	-46.7	-39.3	-38.5
Kaubandus	04-13	-48.9	-9.5	05-07	20.6	-25.1	-26.3	-19.1	-17.7	-17.7	-22.7
Ehitus	04-13	-72.7	-22.2	12-03	36.5	-50.7	-59.6	-54.5	-57.6	-53.5	-50.0
Majandusosaldu	04-13	69.9	100.0	08-07	116.7	86.9	87.9	90.3	91.3	92.9	93.5
Läti											
Tööstus	04-93	-44.0	-8.3	02-07	11.8	-4.4	-2.4	-2.6	-1.5	-0.9	-4.7
Teenindus	03-09	-43.9	4.5	12-06	20.9	3.7	5.2	3.5	6.8	7.7	4.1
Tarbija	07-09	-54.9	-22.7	09-06	1.0	-14.5	-13.9	-9.1	-9.6	-12.2	-10.4
Kaubandus	02-09	-35.2	6.4	04-07	22.8	5.6	8.3	9.0	7.8	10.3	10.5
Ehitus	07-09	-79.4	-25.6	01-07	19.2	-20.1	-19.6	-18.2	-15.6	-16.0	-12.5
Majandusosaldu	03-09	71.5	100.0	02-07	115.1	103.0	104.2	104.6	105.8	106.0	104.1
Leedu											
Tööstus	04-09	-41.4	-11.7	08-07	9.8	-6.3	-7.8	-7.6	-4.5	-4.9	-2.9
Teenindus	03-09	-47.2	7.9	07-06	34.3	-6.2	-5.9	-3.9	-1.3	2.3	2.0
Tarbija	01-09	-56.1	-16.3	05-07	9.2	-9.3	-10.2	-5.7	-7.4	-8.7	-10.7
Kaubandus	04-09	-57.8	-2.1	01-07	41.7	-4.1	-2.0	-4.8	8.7	7.2	7.8
Ehitus	05-09	-92.9	-34.7	01-07	13.4	-21.1	-23.5	-21.1	-19.3	-16.0	-14.1
Majandusosaldu	04-09	69.7	100.0	07-06	118.3	102.9	102.1	103.6	105.3	105.6	105.8
Luksemburg											
Tööstus	03-09	-53.9	-15.0	04-95	24.1	-33.7	-28.1	-31.1	-33.5	-30.5	-31.1
Teenindus	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Tarbija	12-08	-20.7	-0.9	02-02	13.4	-1.2	-1.0	-0.9	-2.8	-1.5	-2.8
Kaubandus	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Ehitus	03-94	-70.9	-23.0	03-90	26.4	-11.7	-3.4	-6.7	-8.4	-0.3	-3.3
Majandusosaldu	03-09	74.5	100.0	04-95	122.6	90.3	94.2	92.6	90.1	93.2	91.8
Ungari											
Tööstus	03-09	-34.7	-4.3	04-98	10.4	-1.3	2.3	5.6	3.4	6.7	5.6
Teenindus	03-09	-44.2	-10.0	03-02	13.8	-2.5	-0.6	1.5	4.4	6.4	5.4
Tarbija	04-09	-68.8	-33.6	08-02	0.2	-27.0	-22.4	-22.9	-17.1	-21.6	-16.3
Kaubandus	03-09	-41.1	-9.8	01-14	14.1	-2.9	-3.5	5.6	14.1	7.2	10.1
Ehitus	04-09	-56.0	-19.2	08-98	11.5	-15.0	-15.0	-13.1	-10.8	-12.2	-12.4
Majandusosaldu	03-09	58.0	100.0	04-98	121.3	106.6	111.0	115.4	117.1	118.2	117.9
Malta											
Tööstus	03-09	-31.6	-5.5	03-08	18.8	-3.6	-6.1	-2.3	-3.6	-4.6	-7.1
Teenindus	03-09	-22.0	19.4	05-07	65.2	19.1	20.0	21.4	31.1	23.6	27.3
Tarbija	04-11	-41.3	-25.2	11-13	1.4	-5.2	1.4	0.0	-3.3	-1.9	1.1
Kaubandus	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:	:
Ehitus	03-09	-53.4	-32.0	05-08	2.0	-44.6	-26.0	-34.9	-30.5	-43.5	-24.3
Majandusosaldu	03-09	73.7	100.0	03-08	126.4	106.2	109.0	110.1	111.8	107.4	110.7

	Min (alates 01.1990)		Keskmine (alates 01.1990)	Max (alates 01.1990)		2013			2014		
	Kuu – aasta	Väärtus		Kuu – aasta	Väärtus	Okt	Nov	Dets	Jaan	Veebr	Märts
Holland											
Tööstus	02-09	-25.4	-3.1	10-06	7.6	-2.7	-2.8	-3.5	-3.1	-3.2	-1.8
Teenindus	03-09	-41.6	5.9	04-07	46.5	-3.4	-0.2	4.1	3.5	3.0	7.3
Tarbija	02-13	-30.2	1.0	03-00	30.8	-12.9	-5.9	-3.5	-2.6	-5.8	0.4
Kaubandus	06-09	-16.9	11.4	10-99	33.3	-6.0	-5.3	-6.5	-2.8	-3.8	0.4
Ehitus	12-12	-47.7	-6.7	12-00	27.1	-35.7	-37.5	-33.6	-30.7	-29.4	-28.0
Majandusosaldu	03-09	68.5	100.0	03-07	117.3	95.8	97.0	98.4	97.4	98.0	100.3
Austria											
Tööstus	03-09	-37.8	-5.0	02-07	15.2	-6.1	-2.6	-3.6	-5.8	-2.9	-2.8
Teenindus	04-09	-24.9	14.6	06-98	33.4	18.4	16.9	14.6	9.5	14.2	14.1
Tarbija	04-09	-23.0	-1.3	06-07	16.3	-3.6	-3.9	-6.4	-6.9	-6.5	-6.2
Kaubandus	03-09	-26.4	-7.6	05-10	13.2	-7.9	-9.2	-3.9	-8.5	-7.7	-3.9
Ehitus	04-96	-56.4	-18.5	07-07	5.8	-5.2	-18.3	-19.4	-13.8	-13.1	-14.2
Majandusosaldu	04-09	70.2	100.0	03-90	118.9	101.8	101.8	100.6	97.7	100.4	101.3
Poola											
Tööstus	03-09	-29.1	-14.4	06-07	-0.5	-15.2	-15.5	-15.0	-12.7	-12.6	-13.4
Teenindus	03-09	-12.0	4.2	07-07	22.7	-2.3	-2.1	-0.9	1.5	1.3	0.7
Tarbija	08-01	-40.1	-22.5	04-08	-0.5	-24.2	-23.6	-19.7	-21.4	-20.8	-17.5
Kaubandus	03-03	-16.8	-3.4	12-07	11.9	-3.2	-3.7	-3.4	-1.9	0.4	1.0
Ehitus	02-02	-67.9	-34.7	02-08	-0.7	-35.3	-34.5	-32.9	-30.3	-30.2	-29.1
Majandusosaldu	03-09	77.6	100.0	05-96	123.1	93.1	93.0	95.4	97.1	97.4	97.6
Portugal											
Tööstus	04-09	-35.7	-7.9	03-98	8.7	-12.8	-10.3	-7.4	-6.8	-8.3	-6.1
Teenindus	10-12	-38.0	-4.6	06-01	24.7	-14.3	-13.3	-9.1	-6.0	-6.9	-3.1
Tarbija	10-12	-60.1	-26.9	07-91	-0.5	-42.3	-39.1	-35.8	-31.5	-29.5	-31.3
Kaubandus	12-08	-30.7	-3.1	07-98	14.1	-6.5	-5.0	0.7	-1.9	0.5	3.9
Ehitus	05-12	-75.1	-31.9	12-97	1.9	-49.0	-48.4	-48.5	-44.8	-45.1	-46.8
Majandusosaldu	04-09	75.4	100.0	03-98	116.8	92.5	94.8	98.1	99.6	98.6	100.4
Rumeenia											
Tööstus	09-92	-22.2	-2.3	06-96	27.3	-3.0	-3.6	-2.0	-3.1	-1.5	0.0
Teenindus	06-09	-19.3	13.1	06-04	56.2	0.3	1.5	-1.9	-0.2	5.6	3.6
Tarbija	06-10	-63.3	-30.2	07-07	-10.6	-36.2	-34.9	-34.8	-34.3	-33.8	-35.1
Kaubandus	07-09	-21.6	11.2	12-97	35.8	1.8	6.5	-0.1	-1.3	5.8	8.1
Ehitus	09-99	-60.4	-14.3	06-96	34.6	-29.0	-29.2	-30.5	-31.4	-23.0	-22.0
Majandusosaldu	09-92	70.8	100.0	06-96	124.2	95.0	95.6	95.3	94.7	97.7	97.6
Sloveenia											
Tööstus	01-09	-38.0	-3.3	06-00	17.8	-4.3	-0.6	-0.6	-2.2	-0.2	1.5
Teenindus	04-09	-28.9	12.8	09-02	38.0	-13.8	-9.7	-10.5	-5.6	-6.1	-3.4
Tarbija	09-12	-46.1	-21.1	07-07	-4.1	-34.7	-34.6	-34.4	-30.9	-31.5	-30.1
Kaubandus	03-09	-21.6	10.4	09-07	38.2	10.7	-7.1	-4.2	11.0	2.7	6.7
Ehitus	03-10	-63.9	-13.1	03-07	27.8	-18.9	-18.2	-19.4	-15.6	-18.1	-8.2
Majandusosaldu	04-09	69.4	100.0	07-07	120.8	90.9	92.8	92.7	94.5	95.2	97.2
Slovakkia											
Tööstus	04-09	-31.8	2.9	05-96	25.8	4.1	-1.8	-0.8	2.4	-4.7	-1.7
Teenindus	05-09	-24.0	28.3	03-02	62.6	6.1	5.3	7.2	8.0	2.9	4.5
Tarbija	09-99	-49.0	-24.6	12-06	6.6	-20.1	-17.4	-16.4	-12.6	-16.5	-13.3
Kaubandus	03-09	-22.7	8.7	11-98	34.4	-1.1	3.4	5.7	5.4	10.7	3.1
Ehitus	07-99	-86.1	-28.4	03-97	17.5	-45.3	-43.4	-43.9	-36.1	-25.8	-25.2
Majandusosaldu	04-09	66.1	100.0	05-96	122.0	95.6	94.0	95.4	98.1	93.7	95.9
Soome											
Tööstus	03-09	-37.3	1.8	10-94	31.3	-13.4	-7.5	-6.1	-10.4	-7.2	-8.9
Teenindus	12-01	-47.6	15.1	09-00	51.1	-1.1	-4.3	6.4	4.3	1.3	0.1
Tarbija	12-08	-6.4	13.3	09-10	23.8	7.0	8.2	9.3	11.0	7.6	7.8
Kaubandus	09-13	-20.0	-0.4	08-07	23.8	-12.0	-6.7	-3.1	-4.5	-6.4	-10.6
Ehitus	06-91	-99.0	-18.8	06-98	36.5	-10.7	-28.2	-15.7	-28.9	-24.4	-29.7
Majandusosaldu	04-91	73.0	100.0	11-94	120.9	92.1	94.8	97.2	95.2	95.2	93.3
Rootsi											
Tööstus	03-09	-38.5	-5.1	09-10	15.8	-6.6	-0.7	-1.4	-0.6	-4.3	-5.4
Teenindus	04-09	-26.3	19.1	02-11	53.0	22.1	25.1	26.7	33.0	29.6	27.8
Tarbija	12-08	-10.0	9.7	09-10	28.0	14.9	17.0	18.3	17.9	17.6	15.5
Kaubandus	01-09	-38.3	9.9	01-10	47.6	8.0	11.1	14.4	15.5	15.8	17.5
Ehitus	12-93	-82.9	-24.9	08-07	47.6	-34.1	-23.8	-15.8	-19.8	-17.0	-18.1
Majandusosaldu	08-91	78.1	100.0	01-11	118.5	104.2	107.6	108.2	109.1	106.5	105.8
Suurbritannia											
Tööstus	03-09	-49.0	-10.1	11-13	11.3	2.3	11.3	8.8	5.9	6.0	1.3
Teenindus	03-09	-57.4	3.0	10-97	36.1	29.4	21.0	23.9	23.2	27.1	22.3
Tarbija	01-09	-35.2	-9.8	10-97	7.1	-2.1	-2.9	-3.3	1.0	2.0	3.3
Kaubandus	01-09	-47.1	0.3	02-14	24.5	22.2	-3.2	7.6	19.4	24.5	7.9
Ehitus	06-91	-79.3	-22.8	10-07	5.5	-14.6	-9.6	-17.8	-4.6	-11.3	-9.5
Majandusosaldu	03-09	64.1	100.0	02-14	116.9	114.8	115.0	114.9	115.9	116.9	112.8

EKI 2014. aastal ilmunud uurimistööd

1. Economic Indicators of Estonia nr 1 (221) (jaanuar)
2. Kala ja kalatoodete turg Eestis (veebruar)
3. Hinnainfo nr 1 (210) (veebruar)
4. Economic Indicators of Estonia nr 2 (222) (veebruar)
5. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmete rahulolu uuring (märts)